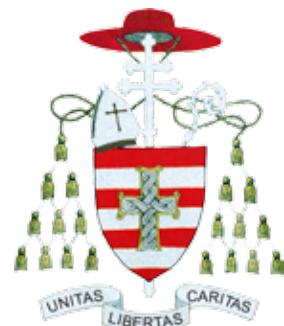

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Broj: 9-10/2013. RUJAN - LISTOPAD

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Izdaje: Nadbiskupski ordinarijat, Jurja Biankinija 2, 23000 Zadar
tel: 023/208-650; faks: 208-640;

e-mail: izdavstvo@zadarskanadbiskupija.hr

Odgovara: Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

Uredništvo: Don Josip Lenkić, don Šimun Šindija, mr. don Dario Tičić, Ines Grbić, prof

Fotografije: Ines Grbić; Računalni slogan: don Šimun Šindija

Tisk: IT CENTAR - BIOGRAD

Večernja uoči blagdana sv. Šimuna

Abrahamova vjera poticaj i pouka kako vjerovati

Siguran sam kako u Godini vjere s posebnim naglaskom razmišljamo ono što molimo kad u misi izgovaramo formulu Vjerovanja. To je, naime, svečana isповijest vjere koju smo još kao djeca na pamet učili. I radovali se kad smo zbog toga dobili dobru ocjenu iz vjeronauka. A ono započinje riječima: "Vjerujem u Boga". Iako ova osnovna tvrdnja izgleda jednostavna u svojoj jezgrovitosti, ona nas uvodi u beskrajni svijet odnosa s Gospodinom i njegovim otajstvom. Jer, vjerovati uključuje čin prianjanja uz Boga kao i prihvatanje svega onoga što je on kroz povijest govorio, kao i radosni posluh njegovoj objavi.

Gdje možemo čuti i slušati Boga koji nam govorи? Najbolje i najrazgovjetnije možemo ga čuti u Pismu koje nam je darovao; u Svetom pismu koje je zapravo dar, objava i oporuka dobrog Oca svojoj djeci. Biblija govori o Božjoj objavi čovjeku. Prenosi nam i tumači povijest u kojoj Bog ustrajno provodi svoj naum otkupljenja i postaje blizak ljudima. Preko svijetlih likova koji vjeruju i uzdaju se u Gospodina Biblija nam pomaže otkriti temelje, razloge i blagodati vjere. Jedan od tih divnih likova bio je patrijarh Abraham koji je postao uzorom, dapače, 'praočem vjere naše'. Budući da je vjerničkim srcem bio kadar vidjeti ono nevidljivo, Pavao veli da je Abraham "povjerovao u nadi protiv svake nade" (Rim 4, 18). Zato i velimo da je ovaj veliki patrijarh primjer i uzor svakom vjerniku.

Što je Bog zatražio od Abrahama? Knjiga Postanka to jednostavno opisuje. Zatražio je neka napusti svoju zemlju i neka se zaputi prema krajevima koje će mu pokazati: "Idi iz zemlje svoje, iz zavičaja i doma očinskog, u krajeve koje će ti pokazati" (Post 12, 1). Na prvi mah sve nam to može izgledati jednostavno. No, ne znam kako bismo osobno reagirali na takav poziv i što bismo sve odgovorili da ne podemo? Jer, posrijedi je neizvjesnost. A putovanje kamo Bog želi Abrahama odvesti skroz je nepoznato. Zbog toga se veli kako takvo putovanje traži duboku poslušnost i pouzdanje. I samo 'razlozi vjere' mogu ga skloniti da pristane i krene. Abraham je to prema biblijskom izvješću doista bez pogovora učinio. Nije bio siguran kamo ide, niti što ga na tom putu čeka. Bio je međutim u svojoj nutrini siguran da ga Jahve, koji ga poziva i šalje, neće ostaviti i napustiti. Tamu pak nepoznatog puta i kraja razgonilo je svjetlo Jahninog obećanja: "Velik će narod od tebe učiniti, blagoslovit će te, ime će ti ti uzveličati... sva plemena na zemlji tobom će se blagoslivljati" (Post 12, 2,3).

Vjera, dakle, vodi Abrahama dotle da se upušta u paradoksalnu pustolovinu. Velim 'paradoksalnu' jer dano mu je obećanje da će postati otac velikog naroda, ali sa životom neplodne supruge Sare. Doveden je u novu domovinu, a u njoj će morati 'živjeti poput stranca'. Jedini pak zemljoposjed kojim će moći raspolagati bit će komadić polja gdje će pokopati Saru. No, tomu svemu usprkos Abraham je blagosavljen. Blagosavljen je što vjerom razabire i dobro razlučuje životne pojavnosti. A uz to bezgranično se pouzdaje u Božju prisutnost i onda kad su Jahnini planovi i putovi nerazumljivi i tajnoviti. Ovdje mi se čini prikladnim upitati je li ono 'naše vjerujem' blizu Abrahamova stava i razmišljanja?! Može li se u našem isповijedanju vjere u Gospodina nazreti nešto od Abrahamova trajnog pouzdanja?! Ili se možda utječemo Bogu povremeno, samo u teškim trenucima žalosti, tuge i životnih problema?

Neka nam Abraham, koji je vjerovao 'u nadi protiv svake nade', bude poticaj i pouka kako i danas vjerovati. U brojim mjestima, naime, okolnostima i društвima živi se kao da Boga nema. I kao da nije potreban suvremenom čovjeku. A idoli autonomije, napretka, znanosti i tehnologije nude ljudima izobilje iluzija o vlastitoj sreći, svemoći i samodostatnosti. Usprkos tih suvremenih kušnja, kojima je izložena vjera suvremenika, žeđ za Bogom nije se ugasila. Evandeoski poziv i poruka, koju papa Franjo neumorno ponavlja, da se izide i 'pođe na periferije', vrlo je aktualna. Papa nas stoga potiče da i mi poput Abrahama krenemo na put prema ljudima noseći im sigurnost koja iz vjere dolazi. To je sigurnost u Božju prisutnost u povijesti pojedinaca i naroda. A ona nam jedina ulijeva nadu 'u ovoj dolini suza' i otvara perspektive budućnosti vječnoga života.

† Želimir Puljić, nadbiskup

S V E T A S T O L I C A

Naviještanje evanđelja je trajna zadaća Crkve

Poruka pape Franje za Svjetski dan misija 2013.

Draga braćo i sestre, ove godine slavimo Svjetski dan misija na samom završetku Godine vjere, koja predstavlja važnu prigodu za jačanje našeg prijateljstva s Gospodinom i našega hoda kao Crkve koja hrabro naviješta evanđelje. U vezi s tim želim predložiti neka razmišljanja.

1. Vjera je dragocjeni dar Boga, koji otvara naša srca da ga možemo upoznati i ljubiti. On želi ući u odnos s nama da nas učini dionicima samog svog života i naš život učiniti smislenijim, boljim, ljepšim. Bog nas ljubi! Vjera, međutim, treba biti prihvaćena, a to znači da traži naš osobni odgovor, hrabrost da se uzdamo u Boga, da živimo njegovu ljubav i budemo zahvalni za njegovo beskrajno milosrđe. To je, nadalje, dar koji nije pridržan malobrojnima, već se nudi obilno. Svi bi morali uzmoći iskusiti radost da ih Bog ljubi, radost spasenja! I to je dar koji se ne može zadržati samo za sebe, već ga treba dijeliti s drugima. Ako ga želimo zadržati samo za sebe, postat ćemo izolirani, besplodni i bolesni kršćani. Naviještanje evanđelja je sastavni dio Kristova učeništva i trajna zadaća koja pokreće čitav život Crkve. "Misionarski polet jasan je znak zrelosti crkvene zajednice" (Benedikt XVI, Apost. pobud. Verbum Domini, 95). Svaka je zajednica "zrela" kada ispovijeda vjeru, slavi je s radošću u liturgiji, živi ljubav i neprestano naviješta Božju riječ, izlazi iz vlastitih okvira da Radosnu vijest doneše i na "periferije", prije svega onima koji još uvijek nisu imali priliku upoznati Krista. Snaga naše vjere, na osobnoj i zajedničkoj razini, mjeri se također sposobnošću njezina prenošenja drugima, njezina širenja i življena u ljubavi, svjedočenja onima s kojima se susrećemo i koji dijele s nama životni put.

2. Godina vjere, pedeset godina od početka Drugog vatikanskog koncila, predstavlja poticaj čitavoj Crkvi na novu svijest o njezinoj prisutnosti u suvremenom svijetu i njezinu poslanju među narodima i nacijama. Misijsko djelovanje nije nešto što bi se ticalo samo zemljopisnih područja, već se ono tiče i narodâ, kulturnâ i pojedinih osoba, upravo zato što se "granice" vjere ne protežu samo kroz mjesta i ljudske tradicije, već i kroz srce svakog muškarca i svake žene. Drugi vatikanski koncil je na poseban način istaknuo kako misionarska zadaća, zadaća širenja granica vjere, pripada svakom kršteniku i svim kršćanskim zajednicama: "Budući da Božji narod živi u zajednicama, osobito u biskupijskim i župnim, te se u njima na neki način pokazuje kao vidljiv, to i njima pripada da pred narodima svjedoče za Krista" (Dekr. Ad gentes, 37). Svaka je zajednica zato pozvana i poslana prigrlniti poslanje koje je Isus povjerio apostolima da budu "svjedoci u Jeruzalemu, po svoj Judeji i Samariji i sve do kraja zemlje" (Dj 1, 8), ne kao neki sporedni aspekt kršćanskog života, već kao njegov bitni aspekt: svi smo pozvani prolaziti putovima svijeta zajedno s našom braćom i sestrama, ispovijedati i svjedočiti svoju vjeru u Krista i postati navjestitelji njegova evanđelja. Pozivam biskupe, prezbitere, prezbitera i pastoralna vijeća, sve odgovorne osobe i skupine u Crkvi da u pastoralnim i odgojno-obrazovnim planovima i programima dadnu istaknuto mjesto misijskom vidiku, svjesni da vlastito apostolsko zauzimanje nije potpuno ako ne teži za tim da pruža svjedočanstvo za Krista pred svim narodima i nacijama. Misijsko djelovanje nije samo neka programska dimenzija u kršćanskom životu, nego također paradigmatska dimenzija koja se tiče svih aspekata kršćanskog života.

3. Često djelo evangelizacije nailazi na prepreke, i to ne samo izvanske, već i unutar same crkvene zajednice. Katkad u naviještanju Kristove poruke svima i pomaganju ljudima našeg doba da ga susretnu nedostaje žara, radosti, hrabrosti, nade. Još ima onih koji smatraju da naviještanje istine evanđelja predstavlja napad na slobodu. Pavao VI. u vezi s tim jasno kaže: "Sigurno da bi pogrešno bilo kada bi nešto naturali savjesti svoje braće. Ali je sasma nešto drugo ako se toj savjesti, u punoj jasnoći i posvemašnjem poštivanju slobode izbora, ponudi evanđeoska istina i spasenje u Isusu Kristu... Daleko od toga da je to napad na vjersku slobodu: to je poštivanje te slobode" (Apost. pobud. Evangelii nuntiandi, 80). Moramo uvijek imati hrabrosti i radosti predlagati, uz uvažavanje i poštivanje drugoga, susret s Kristom, i biti blagovjesnici. Isus je došao među nas da nam pokaže put spasenja i povjerio nam je poslanje da to spasenje obznanimo svima, sve do kraja zemlje. Često imamo priliku vidjeti kako se nudi i ističe u prvi plan nasilje, laž, zabludu. Prijeko je potrebno da u našem dobu kroz naviještanje i svjedočenje zasja pred svima

dobri život evanđelja, i to iz same Crkve. Važno je u vezi s tim ne zaboraviti temeljno načelo koje vrijedi za svakog vjerovjesnika: ne može se naviještati Krista bez Crkve. Evangelizacija nije nikada neki izolirani, pojedinačni, privatni čin, nego je uvijek crkveni. Pavao VI. je pisao da "dok neki neznatni propovjednik, kateheta ili Pastir u nekom najudaljenijem kraju propovijeda Evanđelje, okuplja svoju malu zajednicu ili podjeljuje neki sakrament, čak i osamljen on čini djelo Crkve". On to djelo "obavlja u jedinstvu s poslanjem Crkve i u njeno ime, a ne poslanjem koje bi sam sebi pripisivao ili po svom osobnom nadahnuću" (isto, 60). A to daje snagu poslanju i pomaže svakom misionaru i vjerovjesniku osjetiti da nikada nije sam, već da je dio jednog Tijela oživljenog Duhom Svetim.

4. U našem dobu, uslijed rastuće seljivosti i lakoće komunikacije putem novih medija došlo je do miješanja narodâ i razmjene znanjâ i iskustva. U potrazi za poslom čitave se obitelji sele s jednog kontinenta na drugi; profesionalne i kulturne razmjene, turizam i slične pojave potaknuli su velika seljenja ljudi. Zbog toga je ponekad teško, čak i za župne zajednice, znati tko živi stalno a tko privremeno na pojedinom području. Nadalje, u sve većem broju tradicionalno kršćanskih krajeva povećava se broj onih koji ništa ne znaju o vjeri, koji su ravnodušni prema vjeri ili se priklanjaju drugim vjerovanjima. Nerijetko se događa da su se neki kršćani svojim načinom života udaljili od vjere, zbog čega su potrebiti "nove evangelizacije". Tome se pridodaje činjenica da radosna vijest Isusa Krista nije još uvijek doprla do velikog dijela čovječanstva. Živimo, usto, u krizi kojom su pogodena razna područja života, ne samo ekonomija, financije, prehrambena sigurnost i okoliš, već i duboki smisao života i temeljne vrijednosti koje pokreću čovjeka. I ljudski je suživot označen napetostima i sukobima koji izazivaju nesigurnost i teškoću da se pronađe put koji vodi prema trajnom miru. U tim složenim prilikama, gdje se čini kao da su se nad obzorom sadašnjosti i budućnosti nadvili prijeteći oblaci, još je urgentnije hrabro nositi u svaku stvarnost Kristovo evanđelje, koje je navještaj nade, pomirenja, zajedništva, navještaj Božje blizine, njegova milosrđa, njegova spasenja; navještaj da je snaga Božje ljubavi kadra pobijediti tmine zla i voditi nas putom dobra. Muškarci i žene našeg doba trebaju sigurno svjetlo koje rasvjetljuje njihov put i koje jedino susret s Kristom može dati. Donesimo ovome svijetu, svojim svjedočanstvom i ljubavlju, nadu što je daje vjera! Misijsko djelovanje Crkve nije prozelitizam, već svjedočanstvo života koje rasvjetljuje put, koji donosi nadu i ljubav. Crkva – ponavljam to još jednom – nije neka karitativna udruga, poduzeće ili nevladina organizacija, već je zajednica osoba, nadahnutih Duhom Svetim, koji su živjeli i žive čudesni susret s Isusom Kristom i žeze s drugima podijeliti to iskustvo duboke radosti, poruku spasenja koju nam je Gospodin donio. Duh Sveti je taj koji vodi Crkvu na tome putu.

5. Želim sve potaknuti da postanu nositelji Kristove vijesti i na poseban sam način zahvalan misionarima i misionarkama, prezbiterima fidei donum, redovnicima i redovnicama i sve brojnijim vjernicima laicima koji, prihvaćajući Gospodinov poziv, napuštaju svoju zemlju da pronose evanđelje u druge krajeve i kulture. Ali želim također istaknuti kako su same mlade Crkve velikodušno uključene u slanje misionara Crkvama koje se nalaze u teškoćama – nerijetko su to Crkve drevnih kršćanskih korijena – donoseći tako svježinu i zanos kojim one žive vjeru koja obnavlja život i daje nadu. Živjeti u toj univerzalnoj dimenziji, odgovarajući na Isusov nalog: "Podite i učinite mojim učenicima sve narode" (Mt 28, 19), je bogatstvo za svaku krajevnu Crkvu, svaku zajednicu jer davati misionare i misionarke nije nikada gubitak, već dobitak. Pozivam sve one koji osjećaju taj poziv da odgovore velikodušno na glas Duha Svetoga, već prema vlastitom životnom stanju, i da se ne plaše biti velikodušni s Gospodinom. Pozivam i biskupe, redovničke obitelji, zajednice i sve kršćanske udruge da, dalekovidno i uz pažljivo razlučivanje, pružaju potporu misijskom pozivu ad gentes i pomažu Crkvama koje trebaju svećenike, redovnike i redovnice i vjernike laike, jačajući tako kršćansku zajednicu. A ta bi pozornost trebala biti prisutna također među Crkvama koje se nalaze u sastavu iste biskupske konferencije ili regije: važno je da Crkve koje su bogatije zvanjima velikodušno pomažu one koje trpe zbog pomanjkanja istih.

Ujedno pozivam misionare i misionarke, napose prezbitere fidei donum i vjernike laike da s radošću žive svoju dragocjenu službu u Crkvi na koju su pozvani i da donose svoju radost i iskustvo Crkvama iz kojih dolaze, spominjući se kako Pavao i Barnaba na završetku svog prvog misijskog putovanja "priopovjediše što sve učini Bog po njima: da i poganima otvorí vrata vjere" (Dj 14, 27). Oni mogu postati svojevrsno sredstvo "povratka" vjere, donoseći svježinu mlađih Crkava, kako bi Crkve drevnog kršćanstva ponovno pronašle oduševljenje i radost dijeljenja vjere u jednoj razmjeni koja je uzajamno obogaćivanje u nasljeđovanju Gospodina.

Briga za sve Crkve, koju rimski biskup dijeli sa subraćom biskupima, nalazi svoj važni izraz u radu Papinskih misijskih djela, koja imaju za cilj buditi i prodržavljivati misijsku svijest svakog krštenika i svake zajednice, dozivajući u svijest potrebu dublje misijske izgradnje čitavog Božjeg naroda i jačajući osjetljivost kršćanskih zajednica za snažnije širenje evanđelja u svijetu.

U mislima sam, na kraju, s kršćanima koji, u raznim dijelovima svijeta, doživljavaju teškoće u otvorenom isповijedanju vlastite vjere i priznavanju i uživanju prava da vjeru žive dostojanstveno. To su naša braća i sestre, hrabri svjedoci – još brojniji od mučenikâ u prvim stoljećima – koji apostolskom ustrajnošću podnose razne sadašnje oblike progona. Nerijetki riskiraju također vlastiti život da ostanu vjerni Kristovu Evanđelju. Želim zajamčiti svoju molitvenu blizinu osobama, obiteljima i zajednicama koje trpe nasilje i netrpeljivost i ponavljam im Isusove utješne riječi: “ja sam pobijedio svijet!” (Iv 16, 33).

Benedikt XVI. je pozvao: “Neka ‘riječ Gospodnja trči i proslavlja se’ (2 Sol 3, 1): neka ova Godina vjere učini sve čvršćim odnos s Kristom Gospodinom, jer je samo u njemu naša budućnost izvjesna i samo u njemu imamo jamstvo istinske i trajne ljubavi” (Apost. pismo Porta fidei, 15). To je ujedno i moja želja za ovogodišnji Svjetski dan misija. Od srca blagoslovjam sve misionare i misionarke i sve one koji prate i podupiru tu temeljnu zadaću Crkve da naviješta evanđelje diljem svijeta, a da mi, služitelji evanđelja i misionari, uzmognemo doživjeti “slatku i okrepljujuću radost naviještanja” (Pavao VI., Apost. pobud. Evangelii nuntiandi, 80).

Iz Vatikana, 19. svibnja 2013., svetkovina Duhova

Selioci i izbjeglice: prema boljem svijetu

Poruka pape Franje za 100. svjetski dan selilaca i izbjeglica 2014.

Draga braćo i sestre!

Naša društva, kao nikada prije u povijesti, prolaze kroz procese međuvisnosti i interakcije na globalnoj razini. Iako u njima ima problematičnih ili negativnih elemenata, ti procesi streme ka poboljšavanju uvjeta života ljudske obitelji, i to ne samo u ekonomskom, već i u političkom i kulturnom pogledu. Svaka je osoba dio čovječanstva i zajedno sa čitavom obitelji narodâ dijeli nadu u bolju budućnost. Na tim je promišljanjima nadahnuta tema koju sam izabrao za ovogodišnji Svjetski dan selilaca i izbjeglica: Selioci i izbjeglice: prema boljem svijetu.

U tom svijetu izloženom promjenama, sve raširenija pojave selilaštva javlja se, da se poslužimo riječima pape Benedikta XVI. (usp. Poruka za Svjetski dan selilaca i izbjeglica 2006.), kao “znak vremena”. Dok s jedne strane, migracije često ukazuju na manjkavosti i propuste država i međunarodne zajednice, s druge otkrivaju također težnju ljudskog roda da uživa jedinstvo označeno poštivanjem različitosti, prihvaćanjem i gostoljubivošću koji omogućuju pravednu raspodjelu zemaljskih dobara, promicanje i unaprjeđivanje dostojanstva svake ljudske osobe koja uvijek mora biti u središtu.

S kršćanskoga gledišta, u stvarnosti migracije, kao i u drugim ljudskim stvarnostima, zamjećuje se napetost između ljepote stvaranja, označene milošću i otkupljenjem, i misterija grijeha. Usporedio sa solidarnošću i prihvaćanjem, gestama bratstva i razumijevanja, tu se susreće također odbacivanje, diskriminacija, trgovina i izrabljivanje, bol i smrt. Posebnu zabrinutost pobuđuju situacije u kojima migracija nije samo prisilna, već je se čak provodi kroz razne oblike trgovine ljudima i porobljavanja. “Ropski rad” je danas posvuda u optjecaju! Ipak, usprkos, problemima, opasnostima i teškoćama s kojima se treba suočiti, veliki broj selilaca i izbjeglica i dalje pokreću povjerenje i nada; oni nose u srcu želju za boljom budućnošću ne samo za sebe, već također za svoje obitelji i drage osobe.

Što u sebi uključuje stvaranje “boljeg svijeta”? Taj izraz ne aludira naivno na apstraktni pojam ili nedostižni ideal, već radije ima za cilj traženje istinskog i cjelovitog razvoja, ulaganje napora da se svima pruže dostojni uvjeti života, iznalaženje pravih odgovora na potrebe osoba i obitelji i jamčenje da se stvoreni svijet kojeg nam je Bog dao poštuje, čuva i njeguje. Sluga Božji Pavao VI. ovim je riječima opisao težnje današnjih ljudi: “biti oslobođen bijede, imati sigurnije zajamčen vlastiti opstanak, zdravlje, stalno zaposlenje; imati puniji udio u odgovornostima, biti pošteđen od svakog tlačenja i situacija koje vrijedaju

ljudsko dostojanstvo; mogućnost većeg obrazovanja – u jednu riječ, činiti, upoznati i imati više da bi se bilo više” (Enc. Populorum progressio, 26. ožujka 1967., 6).

Naše srce želi “više” a to “više” nije jednostavno više znati ili više imati, već je prije svega više “biti”. Ne smije se razvoj svoditi na puki ekonomski rast, u čijem se postizanju često ne vodi računa o slabijim i nezaštićenim osobama. Svijet može postati bolji jedino ukoliko je pozornost u prvom redu posvećena osobi, ako je promicanje osobe cijelovito, vodeći računa u svim njezinim dimenzijama, uključujući duhovnu; ako se nikoga ne izostavlja, uključujući siromašne, bolesne, zatvorenike, potrebite, strance (usp. Mt 25, 31-46); ako se pokažemo sposobnima prijeći s kulture odbacivanja na kulturu susreta i prihvaćanja.

Selioci i izbjeglice nisu pijuni na šahovskoj ploči čovječanstva. Riječ je o djeci, ženama i muškarcima koji iz različitih razloga napuštaju ili su prisiljeni napustiti svoje domove, kojima je zajednička legitimna želje da prošire svoje spoznaje i više imaju, ali prije svega da budu više. Impresivan je broj osoba koje se sele s jednog kontinenta na drugi, kao i onih koje mijenjaju boravište unutar granica vlastitih zemalja i vlastitih zemljopisnih područja. Današnji migracijski valovi predstavljaju najveće seljenje osobâ, ako ne i narodâ, u povijesti. Dok prati selioce i izbjeglice na njihovu putu, Crkva se trudi shvatiti uzroke migracije, ali također radi na tome da se prevladaju negativni učinci te pojave i prepozna vrijednost njezinih pozitivnih utjecaja na zajednice podrijetla, tranzita i odredišta migracijskih kretanja.

Nažalost, dok potičemo razvoj prema boljem svijetu, ne možemo prijeći šutke preko sablazni siromaštva u njegovim različitim oblicima. Nasilje, izrabljivanje, diskriminacija, marginalizacija, ograničavajući pristupi temeljnim slobodama, bilo pojedinaca ili skupina, samo su neki od glavnih elemenata siromaštva koji se moraju prevladati. Mnogo put upravo ti aspekti karakteriziraju migracijska kretanja, povezujući tako migraciju sa siromaštvom. Bježeći od bijede ili progona u nadi da ih drugdje čeka bolja budućnost ili jednostavno zato da spase goli život, milijuni osoba se odlučuju na emigraciju. No usuprot njihovim nadama i očekivanjima, često nailaze na nepovjerenje, zatvorenost i isključivost, da ne spominjemo druge nedaeće, pa i tragedije koje vrijeđaju njihovo ljudsko dostojanstvo.

Stvarnosti selilaštva, s novim dimenzijama koje poprima u našem dobu globalizacije, treba pristupiti i njome upravljati na nov, pravičan i djelotvoran način, a to prije svega iziskuje međunarodnu suradnju i duh duboke solidarnosti i suočavanja. U tome ključnu važnost ima suradnja na različitim razinama, uključujući složno usvajanje politikâ i pravilâ usmjerenih promicanju i zaštiti osobe. Papa Benedikt XVI. je zacrtao smjernice u vezi s tim rekavši kako “tu politiku valja razvijati počevši od uske suradnje između zemalja iz koje selioci potječu i zemalja u koje odlaze; nadalje, njoj su potrebne primjerene međunarodne norme koje su sposobne uskladiti razne zakonske okvire, u cilju zaštite potreba i prava iseljenih osoba i njihovih obitelji, a u isto vrijeme zemalja u koje se oni useljavaju” (Enc. Caritas in veritate, 29. lipnja 2009., 62). Zajedničko zauzimanje za bolji svijet zahtijeva da zemlje, spremno i s povjerenjem, jedne drugima pomažu, a ne da među sobom podižu nepremostive zidove. Dobra sinergija može djelovati poticajno na nositelje vlasti u njihovu suočavanju s društveno-ekonomskim neravnotežama i globalizacijom lišenom pravila, koji se ubrajaju među uzroke migracijâ u kojima su osobe više žrtve no protagonisti. Nijedna se zemlja ne može sama nositi s teškoćama vezanim uz tu pojavu, koja je danas uzela toliko maha da pogađa sve kontinente u dvostrukom vidiku imigracije i emigracije.

Važno je nadalje istaknuti kako ta suradnja započinje naporom koji svaka zemlja mora poduzeti da stvari bolje ekonomске i društvene uvjete u domovini, tako da iseljavanje ne bude jedina mogućnost koja preostaje onima koji traži mir, pravdu, sigurnost i puno poštivanje ljudskog dostojanstva. Stvaranjem mogućnost zapošljavanja u lokalnim ekonomijama izbjjeći će se, nadalje, razdvajanje obitelji i osigurati da pojedinci i zajednice žive u uvjetima stabilnosti i mira.

Naposljetku, s obzirom na situaciju u kojoj se nalaze selioci i izbjeglice, želim ukazati na još jedan element u izgradnji boljeg svijeta: to je uklanjanje predrasuda i pretpostavki u pristupu migracijama. Nerijetko, naime, dolazak selilaca, prognanika, tražitelja azila i izbjeglica pobuđuje kod mjesnog stanovništva sumnje i neprijateljstvo. Javlja se strah da će to narušiti sigurnost u društvu, dovesti do opasnosti gubljenja vlastitog identiteta i kulture, da će se povećati konkurenca na tržištu rada ili čak da će doći do porasta kriminala. Sredstva društvene komunikacije imaju u tome pogledu veliku odgovornost: njihov je, naime, zadatak razbiti stereotipe i pružiti točnu informaciju u smislu da će pokazati zablude nekolicine, ali ujedno pisati o poštenju, čestitosti i dobroćudnosti većine. Svi trebaju promijeniti svoj stav prema selioc-.

ma i izbjeglicama, prijeći sa stavova obrane i straha, nezainteresiranosti ili marginalizacije – što, najposlije, odgovara upravo “kulturi odbacivanja” – na stav koji se temelji na “kulturi susreta”, koja je jedina kadra izgraditi pravedniji svijet, svijet u kojem će vladati veće bratstvo, riječu, bolji svijet. Komunikacijska su sredstva i sâma pozvana pristupiti tom “zaokretu u stavovima” i potpomoći promjenu u načinu na koji se postupa sa seliocima i izbjeglicama.

Muslim na to kako je i Sveta nazaretska obitelj na početku doživjela iskustvo odbacivanja: Marija “porodi sina svoga, prvorodenca, povi ga i položi u jasle jer za njih nije bilo mjesta u svratištu” (Lk 2, 7). Štoviše, Isus, Marija i Josip su na vlastitoj koži iskusili što znači napustiti svoju zemlju i biti selilac: pod prijetnjom Herodove žedi za moći, bili su prisiljeni pobjeći i skloniti se u Egipat (usp. Mt 2, 13-14). Ali Marijino majčinsko srce i brižno srce Josipa, čuvara Svetе obitelji nisu nikada posumnjali u to da će Bog uvijek biti s njima. Neka po njihovu zagovoru u srcu svih selilaca i izbjeglica uvijek prebiva ista ta čvrsta sigurnost.

Odgovarajući na Kristov nalog: “Pođite i učinite mojim učenicima sve narode”, Crkva je pozvana biti Božji narod koji prihvata sve narode i svim narodima nosi navještaj evanđelja, jer je u licu svake osobe utisnuto Kristovo lice! Tu se krije najdublji korijen dostojanstva ljudskog bića, kojeg se mora uvijek poštivati i štititi. Dostojanstvo osobe se ne temelji toliko na kriterijima učinkovitosti, produktivnosti, pripadnosti određenom društvenom sloju, etničke ili vjerske pripadnosti, koliko na činjenici da smo stvoreni na Božju sliku i priliku (usp. Post 1, 26-27) i, još više, da smo djeca Božja. Svako je ljudsko biće Božje dijete! U njemu je utisnuta Kristova slika! Mi sami moramo prvi gledati i pomoći drugima vidjeti u seliocima i izbjeglicama ne samo problem koji treba riješiti, već brata i sestru koje treba prihvatiti, poštivati i ljubiti. Oni su prigoda koju nam pruža providnost da pridonesemo izgradnji pravednijeg društva, savršenije demokracije, solidarnije zemlje, svijeta u kojem će vladati veće bratstvo kao i otvorenije i evanđeoske kršćanske zajednice. Migracija može pružiti mogućnost nove evangelizacije, stvoriti prostore za rast novog čovječanstva predoznačenog u vazmenom otajstvu: čovječanstva za koje je svaka strana zemlja domovina a svaka domovina tuđina.

Dragi selioci i izbjeglice! Nikada ne gubite nadu da i vas čeka sigurnija budućnost, da ćete na svojem putu susresti pruženu ruku i da ćete moći iskusiti bratsku solidarnost i toplinu prijateljstva! Svima vama i svima onim koji svoj život i svoje snage posvećuju da vam pomognu, jamčim svoju molitvu i od srca udje-lujem apostolski blagoslov.

Iz Vatikana, 5. kolovoza 2013.

Veličajmo Gospodina zbog blaženog Miroslava Bulešića

Papin nagovor uz molitvu Andeo Gospodnji u nedjelju 29. rujna 2013.

Draga braćo i sestre, prije zaključenja ovog slavlja želim vas sve pozdraviti i zahvaliti na vašem sudjelovanju, posebno vjeroučiteljima koji su došli iz raznih krajeva svijeta.

Poseban pozdrav upućujem mom bratu Njegovu Blaženstvu Youhannu X., grčko-pravoslavnom patrijarhu Antiohije i čitavog Istoka. Njegova nas prisutnost poziva još jednom moliti za mir u Siriji i na Bliskom istoku.

Pozdravljam hodočasnike koji su iz Asiza došli na konjima, kao i članove Talijanskog alpinističkog kluba povodom 150. obljetnice njihova utemeljenja.

(na španjolskom) Od srca pozdravljam hodočasnike iz Nikaragve, podsjećajući kako pastiri i vjernici te drage nacije radosno slave stogodišnjicu kanonskog osnutka crkvene pokrajine.

S radošću podsjećam da je jučer u Hrvatskoj blaženim proglašen Miroslav Bulešić, dijecezanski svećenik, koji je umro mučeničkom smrću 1947. godine. Slavimo Gospodina, koji nedužnim daje snagu za najviše svjedočanstvo.

Obratimo se sada Mariji molitvom Andeo Gospodnji.

“Imamo nadu koju svijet traži”

Priopćenje na završetku plenarnog zasjedanja Vijeća europskih biskupske konferencije (CCEE),
Bratislava, Slovačka, 3.-6. listopada 2013.

Godišnje plenarno zasjedanje predsjednikâ biskupske konferencije u Europi održano je ove godine u Bratislavi (Slovačka) u prigodi 150. obljetnice dolaska svetih Ćirila i Metoda u slovačke krajeve i na poziv mjesnog nadbiskupa i predsjednika Slovačke biskupske konferencije mons. Stanislava Zvolenskog. Na susretu su, među ostalim, sudjelovali pročelnik Kongregacije za biskupe kardinal Marc Ouellet i apostolski nuncij u Slovačkoj nadbiskup Mario Giordana.

Poruka pape Franje

U poruci upućenoj predsjedniku CCEE-a kardinalu Peteru Erdou papa Franjo je biskupskim konferencijama u Europi izrazio zahvalnost i blizinu u njihovu radu, posebno za njihov doprinos razmišljanju o sekularnosti i promicanju kulture “koja vjeru i razum, istinu i slobodu povezuje u stalni sklad”. Tijekom radova predsjednici su u više navrata izrazili zahvalnost Svetom Ocu za njegovo učiteljstvo, njegovo svjedočenje i njegov misionarski primjer te mu uputili pismo u kojem su izrazili svoje duboko zajedništvo s Petrovim nasljednikom.

Novi član CCEE-a

Nakon što je Kongregacija za biskupe (Sveta Stolica) o tome dala pozitivno mišljenje, na plenarnom zasjedanju CCEE-a jednoglasno je prihvaćen zahtjev mons. Philippea Jourdana, apostolskog upravitelja (administratora) Estonije, da postane član Vijeća europskih biskupske konferencije. CCEE tako sada čine predsjednici 33 biskupske konferencije s europskog kontinenta te nadbiskupi Luksemburga i kneževine Monako, maronitski nadbiskup s Cipra, nadbiskup Chisinaua (Moldavija), eparhijski biskup Mukacheva i apostolski upravitelj Estonije.

Produljenje mandata generalnom tajniku

Mons. Duarte da Cunha je jednoglasno potvrđen na još jedan petogodišnji mandat (2013.-2018.) u svojoj službi generalnog tajnika CCEE-a.

Susreti s predstavnicima mjesnih vlasti

Govoreći na otvorenju skupa premijer Robert Fico je istaknuo kako država i Crkva u Slovačkoj djelotvorno surađuju na dobrobit građana te zemlje. Predsjednik Republike Slovačke Ivan Gašparović je na susretu sa sudionicima na primanju održanom u petak 4. listopada podsjetio kako prava sekularnost poštuje i cijeni vjersku dimenziju društva. Prema predsjedniku Gašparoviću činjenica da se taj susret poklapa s proslavom 1150. obljetnice dolaska svetih Ćirila i Metoda predstavlja poticaj da se cijeni duhovnu baštinu solunske braće koja je utkana u europsku kulturu i njezin sustav vrijednosti. Na zaključnoj večeri susreta bio je prisutan i Jan Figel, potpredsjednik slovačkog parlamenta, koji je podsjetio kako su kršćanske vrijednosti u temeljima današnje europske zajednice.

Bog i država. Europa na razmeđu sekularnosti i sekularizma

Glavna tema susreta u Bratislavi bilo je utvrđivanje prostora koji se priznaje religiji - i samim tim ulozi vjerskih zajednicâ - u društвima europskih zemalja, koje se nalaze na razmeđu sekularnosti i sekularizma.

Uvod je povjeren prof. povijesti Emili Hrabovec, koja je predstavila zaključke istraživanja provedenog među biskupskim konferencijama. U nastavku su prof. Francesco d'Agostino, predavač filozofije prava, dr. Martin Kugler, direktor Opervatorija o diskriminaciji i vjerskoj nesnošljivosti protiv kršćana u Europi i kardinal Dominik Duka, praški nadbiskup produbili neke aspekte vezane uz pitanje sekularizacije s filozofsko-teološkog gledišta. Analizirajući sadašnju situaciju u Europi, razgovarali su o načinima boljeg svjedočenja vjere u sekulariziranoj Europi.

Zaključci istraživanja, izvješćâ i rasprava koja je uslijedila omogućili su sudionicima istaknuti neke opće tendencije i definirati neke planove za rad. Na poseban način - premda je ideja sekularnosti kao odvajanja Crkve i države općeprihvaćena - istraživanje je ipak pokazalo da izraz sekularnost nema u svim kulturama

isto značenje, kao što to pokazuje mnogostrukost izraza koji se koriste za njegovo definiranje (neutralnost, tolerancija, pravilno, dobromjerno odvajanje itd.). To se duguje činjenici da je pojam sekularnosti u zemljama srednjoistočne Europe uvezen pojam, nepoznat mnogim mjesnim kulturama. Jasno se pokazalo da je identitet katoličke vjere uvijek bio fokusiran na to odvajanje Crkve i države. To ne znači da se država nije zanimala za religijski fenomen ili da država mora imati neku državnu religiju neutralnog i laističkog predznaka.

U svom osvrtu na različita područja obuhvaćena upitnikom (obrazovanje, sveučilište, administracija, ali i učenje povijesti i drugo), profesorica Hrabovec napomenula je kako se u različitim područjima društvenog života često primjećuje uplitanje određenog sekularizma i pokušaj da se stvori isključivo negativna slika o Crkvi i vjeri. Crkva ne smije na to odgovoriti zatvaranjem i pretvoriti se u tvrđavu u Europi. Bez obzira na to što se dogada, kršćani imaju jasan identitet utemeljen na njihovoj vjeri koja je živa i koja budi nadu što je ključna riječ koja se više puta javila u raspravi i koja je i u središtu apostolske pobudnice Ecclesia in Europa (Crkva u Europi) čija se ove godine obilježava deseta obljetnica. Kršćani su nositelji nade, iskustva i sadržaja vjere koji je zanimljiv svima. Biskupi su u više navrata izrazili uvjerenje da je nada čija je Crkva nositeljica nešto što svijet traži. A ta ista nada mora dati kršćanima hrabrost suočiti se s teškim situacijama duha otvorenog za pitanja koja muče ljude, gledajući nadasve na evangelizacijsko poslanje Crkve, koja se, stopama svoga Gospodina, osjeća potaknutom i izazvanom dati odgovor na sve ono što pripada ljudskom životu. Nije nipošto posrijedi površnost ili pomanjkanje kritičke prosudbe o svijetu niti je riječ o tome da se želi ostati u onom što se obično smatra duhovnim područjem. Biskupi zato predlažu pozitivan i otvoren pristup stvarnosti i socijalnim dinamikama. Iz rasprave su izašla na vidjelo pojedina prioritetna područja koja trebaju jasno promišljanje Crkve: pitanje odgoja, pastoral mladih, tema obiteljskog pastoralala i brige za obitelj kao i tema nezaposlenosti, osobito među mladima.

Prof. D'Agostino ponudio je u svom izlaganju filozofsko razmišljanje počevši od istupâ pape Benedikta XVI. o Europi i poslanju Europe u svijetu. Dr. Kluger je, pak, istaknuo kako promatranje djelâ vjerske diskriminacije i nesnošljivosti predstavlja "sustav uzbunjivanja" u službi evangelizacije i socijalne kohezije. Kardinal Duka je, na kraju, naglasio koliko je važno da Crkva sudjeluje u javnoj raspravi, ne zato da brani povlastice ili svoj prostor unutar društva već za zajedničko dobro Europe. Premda je današnji svijet sekulariziran, to ne znači da Crkva nema prostor gdje bi se mogla izraziti. Iskustvo totalitarnih režima, koji su pretrpjeli mnoge europske zemlje, potiče vjernike da ne budu ponovno "šutljiva Crkva".

Za biskupe, dakle, zdrava sekularnost jamči slobodu naviještanja evanđelja i socijalnog nauka Crkve, što je izvor te baštine nade i humanizma od kojeg je istkana europska civilizacija.

Biskupi su na susretu izrazili svoju zahvalnost Stalnoj misiji Svetе Stolice pri Vijeću Europe i ComECE-a za njihovo služenje Crkvi i društvu pri europskim institucijama.

Plenarno zasjedanje se pokazalo pogodnim mjestom za osobne susrete predsjednikâ biskupskih konferencijâ i omogućuje razmjenu mišljenja o zahtjevnim izazovima i urgentnim pitanjima. Među njima na vidjelo su izbila sljedeća:

- Situacija u kojoj se nalaze katolici u Bosni i Hercegovini, zemlji za koju se još uvijek čini da je zaboravljena od međunarodnih vlasti. Suočeni s nastavkom te "neriješene nepravde", biskupi iz cijele Europe - osim što su izrazili svoju solidarnost s krajevnom Crkvom – zajedno s građanima te zemlje pozivaju na istinsku političku zauzetost u rješavanju problema.
- Biskupima je privuklo pozornost neprovodenje odluke suda u Bukureštu o rušenju velike zgrade pokraj katoličke katedrale u tom gradu od strane gradonačelnika rumunjskog glavnog grada.
- Pitanje izbjeglica koje stiže u Europu zahtijeva od europskih država učinkovitu solidarnost kako bi se spriječilo da se ponove situacije poput one koja se ovih dana dogodila na Lampedusi.
- Situacija u kojoj se nalazi Crkva u Sloveniji s kojom su biskupi upoznati također je složena. Oni su izrazili svoje jedinstvo i solidarnost s mjesnim biskupima i katoličkim narodom.
- Ekomska kriza u različitim europskim državama snažno se odrazila također na Crkvu u Europi. Kršćanskim zajednicama često pristižu brojne molbe za pomoć kojima, zbog pomanjkanja sredstava, ne mogu udovoljiti. Apel na veću solidarnost između bogatih i siromašnih zemalja bio je veoma prisutan.

Na posljetku, sudionici su saslušali osobno svjedočanstvo mons. Williama Shomalija, pomoćnog biskupa Latinskog patrijarhata u Jeruzalemu, koji je predsjedao i molitvenom bdjenju za Svetu Zemlju, i Njegova Blaženstva Ignacea Youssifa III. Younana, antiohijskog sirsko-katoličkog patrijarha, o dramatičnom stanju na Bliskom Istoku i u Svetoj Zemlji te teškim trpljenjima kršćanâ, koji su prisiljeni napustiti svoju zemlju. Što se tiče situacije u Siriji, biskupi se nadaju da će diplomatske inicijative koje su u tijeku biti učinkovite i da će se oni koji tvrde da žele rješiti problem kloniti svakog licemjerja. Zajedno sa Svetim Ocem, biskupi traže da se odlučnije krene putom dijaloga i da molitvu prate političke odluke koje vode neposrednom prekidu vatre i obustavi unošenja u zemlju oružja kojim se raspiruje rat.

Svjetlo i milost liturgije časova i svakodnevne euharistije vodili su tijek radova koji su imali svoj vrhunac u hodočašću u katedralu u Nitri, u kojoj se čuvaju relikvije sv. Ćirila, i u činu povjeravanja Europe zaštiti svetih Ćirila i Metoda, suzaštitnika Europe i slavenskih apostolâ. Kao svjedočanstvo liturgijskog i duhovnog bogatstva Crkve u Europi, u grkokatoličkoj katedrali u Bratislavi slavljena je božanska liturgija pod predsjedanjem Njegova Blaženstva Svjatoslava Ševčuka uzveličana ljepotom pjesama i snažnom molitvom lokalne zajednice.

Crkva je majka kršćana

Papina kateheza na općoj audijenciji u srijedu 11. rujna 2013.

Draga braćo i sestre, nastavljamo danas kateheze o Crkvi u ovoj Godini vjere. Među slikama koje je Drugi vatikanski koncil izabrao da nam pomogne bolje shvatiti narav Crkve je ona "majke": Crkva je naša majka u vjeri, u nadnaravnom životu (usp. Dogm. konst. Lumen gentium, 6.14.15.41.42). To je jedna od slika koji crkveni oci u prvim stoljećima najviše koriste i mislim da može biti korisna i za nas. Za mene osobno to je najljepša slika Crkve: Crkva je majka. U kojem smislu i na koji način je Crkva majka? Polazimo od ljudske stvarnosti majčinstva: što čini majka?

1. Prije svega majka rađa život, nosi dijete u svojoj utrobi devet mjeseci a zatim ga, rađajući, otvara životu. Tako i Crkva: rađa nas u vjeri, po Duhu Svetom koji je čini plodnom, poput Djevice Marije. I Crkva i Djevica Marija su majke, i ono što se može reći za Crkvu može se reći i za Gospu i, obratno, ono što se može reći za Gospu, može se reći i za Crkvu. Sigurno da je vjera osobni čin: "ja vjerujem", ja osobno odgovaram Bogu koji se daje spoznati i želi ući u prijateljstvo sa mnom (usp. enc. Lumen fidei, 39). Ali vjeru primam od drugih, u jednoj obitelji, u jednoj zajednici koja me uči reći "ja vjerujem", "mi vjerujemo". Kršćanin nije otok! Ne postajemo kršćani u laboratoriju, ne postajemo kršćani sami od sebe i svojim silama, već je vjera dar, Božji dar koji nam je dan u Crkvi i po Crkvi. A Crkva nam daje život vjere u krštenju: to je trenutak u kojem nam daje roditi se kao djeca Božja, trenutak u kojem nam daje Božji život, rađa nas kao majku. Ako podlete do krstionice u Svetom Ivanu Lateranskom vidjet ćete da unutra ima jedan latinski natpis koji glasi otprilike ovako: "ovdje se rađa narod božanskog roda, rođen od Duha Svetoga koji daje plodnost ovoj vodi; Crkva Majka rađa svoju djecu u ovim valovima". Krasno, zar ne!? I to nam pomaže shvatiti jednu važnu stvar: naša pripadnost Crkvi nije neki izvanjski i formalni čin, nije to ispuniti jedan papir koji nam daju a zatim... ne, ne, to nije to; već je to nutarnji i životvorni čin; ne pripada se Crkvi kao što se pripada nekom društvu, nekoj stranci ili bilo kojoj organizaciji. Ta je veza životna, nalik povezanosti s vlastitom majkom, kao što kaže sveti Augustin: "Crkva je uistinu majka kršćanâ" (De moribus Ecclesiae, I,30,62-63: PL 32,1336). Zapitajmo se sada: kako vidim Crkvu? Jesam li zahvalan i mojim roditeljima što su mi dali život, jesam li zahvalan Crkvi što me rodila u vjeri po krštenju? Koliki se kršćani sjećaju datuma svoga krštenja? Želim to pitanje postaviti ovdje vama, ali neka svatko odgovori u svom srcu: koliko vas se sjeća datuma svoga krštenja? Diglo se nekoliko ruku, ali koliko je samo onih koji se ne sjećaju! Ali datum krštenja je datum našeg rođenja u Crkvi, datum u kojem nas je majka Crkva rodila. A sada vam dajem jednu zadaću da je napravite kada dođete svojoj kući. Kada se danas vratite kući podite dobro potražiti koji je datum vašeg krštenja i to zato da ga slavite, da zahvalite Gospodinu za taj dar. Hoćete li to učiniti? Ljubimo li Crkvu kao što se ljubi vlastitu majku, znajući također razumjeti i njezine mane? Sve mame imaju mane, imamo ih svi. Ali kada se govori o majčinim manama, mi ih pokrivamo, volimo ih takve kakve jesu. I Crkva također ima svoje mane. Ljubim li je tako, kao majku? Pomažemo li joj da bude ljepša, autentičnija, više po Gospodinu? Ta vam pitanja ostavljam. Ali ne zaboravite zadaću: potražiti datum svog krštenja da bi ga upamtili i slavili.

2. Majčina se uloga ne ograničava samo na to da daje život, već ona s velikom pažnjom pomaže svojoj djeci rasti, doji ih, hrani, uči ih kročiti kroz život, prati ih uvijek svojim pažnjama, svojom ljubavlju, i kada odrastu. I u tome zna također ispravljati, opravštati, razumjeti, zna biti blizu u bolesti, u trpljenju. Riječju, dobra mama pomaže djeci da izadu samih sebe, da ne ostanu uz majčine skute gdje im je ugodno, kao što tek izlegli pilići ostaju pod krilima kvočke. Crkva kao dobra majka čini isto to: prati nas u našem rastu prenoseći Božju riječ, koja je svjetlo koje nam pokazuje put kršćanskog života; dijeleći sakramente. Hrani nas euharistijom, donosi nam Božje oproštenje sakramentom pomirenja, podupire nas u času bolesti bolesničkim pomazanjem. Crkva nas prati u čitavom našem vjerskom životu, u čitavom našem kršćanskom životu. Možemo si postaviti još nekoliko pitanja: kakav je moj odnos s Crkvom? Doživljavam li je kao majku koja mi pomaže rasti kao kršćanin? Sudjelujem li u životu Crkve, osjećam li se njezinim dijelom? Je li moj odnos formalan ili životan?

3. Treća kratka misao. U prvim stoljećima Crkve, bila je vrlo jasna jedna stvarnost: Crkva, dok je majka kršćanâ, dok "čini" kršćane, također je od njih "sačinjena". Crkva nije nešto različito od nas samih, već je treba promatrati kao vjernike u cjelini, kao "mi" kršćanâ: ja, ti, mi smo dio Crkve. Sveti Jeronim je pisao: "Kristova Crkva nije ništa drugo do duše onih koji vjeruju u Krista" (Tract. Ps 86: PL 26,1084). Dakle, majčinstvo Crkve živimo svi, pastiri i vjernici. Katkad čujem neke da govore: "Vjerujem u Boga ali ne u Crkvu. Čuo sam da Crkva kaže... svećenici kažu...". Ali jedno su svećenici, Crkva nisu samo svećenici: Crkva smo svi mi. I ako ti kažeš da vjeruješ u Boga a ne vjeruješ u Crkvu, zapravo kažeš da ne vjeruješ u samoga sebe, i to je jedno proturječe. Crkva – to smo svi mi: od netom krštenog djeteta do biskupa, pape: svi; svi smo Crkva i svi smo jednaki u Božjim očima. Svi smo pozvani surađivati u rađanju novih kršćana na vjeru, svi smo pozvani biti odgojitelji u vjeri, navještati evanđelje. Neka se svatko od nas zapita: što ja činim da drugi mogu biti dionici kršćanske vjere? Jesam li plodan u svojoj vjeri ili sam pak zatvoren? Kada ponavljam da ljubim Crkvu koja nije zatvorena u svoje ograde, već kadraizači, pokrenuti se, pa i uz poneki rizik, da bi donijela Krista svima, tu mislim na sve, na mene, na tebe, na svakog kršćanina! Svi sudjelujemo u majčinstvu Crkve, kako bi Kristovo svjetlo došlo do nakraj svijeta. Živjela sveta majka Crkva!

Danas se ponovno vraćam na sliku Crkve kao majke. Meni se veoma sviđa ta slika Crkve kao majke. Zato se želim još jednom na nju vratiti, jer mi se čini da ta slika kazuje ne samo kakva je Crkva, već također koje bi lice Crkva, ta naša majka Crkva, trebala sve više imati.

Želim istaknuti tri stvari, uvijek gledajući naše mame, i sve ono što one čine, koje žive, koje trpe za svoju djecu, nastavljajući ono što sam rekao u prošlu srijedu. Postavljam si pitanje: što čini jedna mama?

1. Prije svega uči ići kroz život, uči dijete da bude dobro u životu, zna kako usmjeravati djecu, nastoji im uvijek pokazati pravi put u životu da rastu i postanu zreli ljudi. I to uvijek čini s nježnošću i ljubavlju, pa i onda kada nastoji ispraviti naš put jer smo malo zastranili u životu ili krenuli putom koji vodi u propast. Mama zna što je važno da bi joj dijete išlo pravim putom u životu i to nije naučila iz knjiga, već je naučila iz vlastitog srca. Mamino sveučilište je srce! Tamo ona uči kako da joj djeca sve bolje napreduju.

Crkva čini isto: usmjerava nas u životu, uči nas kročiti putem dobra. Sjetimo se deset zapovijedi: one nam pokazuju put kojim trebamo kročiti da bi sazreli, da bi imali čvrste uporišne točke u svojem vladanju i postupanju. I one su plod nježnosti, same ljubavi Boga koji nam ih je dao. Možda ćete mi reći: ali to su zapovijedi! U cjelini gledano one su jedan "ne". Htio bih vas pozvati da ih čitate – možda ste ih malo zaboravili – a zatim da o njima razmišljate u pozitivnom svjetlu. Vidjet ćete da se tiču našeg ponašanja prema Bogu, prema nama samima i prema drugima, upravo ono što nas uči mama da bismo živjeli dobro. Pozivaju nas da si ne činimo materijalne idole koji nas kasnije porobljuju, da se spominjemo Boga, da poštujemo roditelje, da budemo pošteni i časni, da poštujemo drugoga... Pokušajte ih tako gledati i promatrati ih kao da su riječi, učenja koja mama daje djeci da bi dobro postupala u životu. Mama nikada ne uči djecu ono što je zlo, želi samo dobro djeci, a jednakost tako čini i Crkva.

2. Želim vam reći još jednu stvar: kada dijete odraste i postane zrelo, krene svojim putem, preuzme na sebe vlastite odgovornosti, hoda vlastitim nogama, čini ono što hoće i, ponekad, dogodi mu se također da skrene s puta, dogodi se neka nedaća. Mama uvijek, u svakoj situaciji, strpljivo nastavlja pratiti svoju djecu. Ono što je na to potiče je snaga ljubavi; mama umije nezamjetljivo i nježno pratiti djecu na njihovu putu a kada pogriješe uvijek nađe načina da shvati, da bude blizu, da pomogne. Mi – u mojoj zemlji – kažemo da mama umije "dar la cara". Što to znači? To znači da mama zna "izložiti se" za svoju djecu,

to jest spremna je uvijek ih braniti. Mislim na mame koje trpe zbog djece koja su u zatvoru ili u teškim situacijama: ne pitaju se jesu li kriva ili ne, već ih i dalje ljube i često trpe poniženja, ali nemaju straha, ne prestaju se darivati.

I Crkva je takva, ona je milosrdna mama, koja razumije, koja nastoji uvijek pomoći, ohrabrivati, te ni djeci koja su pogriješila ili koja grijše, nikada ne zatvara vrata svog doma; ne sudi, već pruža Božje oproštenje, pruža svoju ljubav koja i onu djecu koja su pala u duboki ponor poziva da ponovno ustanu i vrate se na pravi put, Crkva se ne boji ući u njihovu tamu da im dadne nadu; Crkva se ne boji ući u našu tminu kada u našoj duši i savjesti vlada tama da nam dadne nadu. Jer Crkva je Majka!

3. Posljednja misao. Mama zna također tražiti, moliti, kucati na sva vrata za vlastitu djecu, bez nekih posebnih računica, i ona to čini s ljubavlju. Mislim na to kako mame znaju kucati također i nadasve na vrata Božjeg srca! Mame mnogo mole za svoju djecu, posebno za najslabije, za one kojima je najpotrebnija pomoć, za one koji su na stranputicama ili su krenuli opasnim putem u životu. Prije nekoliko tjedana sam slavio misu u crkvi sv. Augustina, ovdje u Rimu, gdje se čuvaju moći njegove majke, sv. Monike. Kolike je samo molitve ta sveta majka uzdizala za svog sina, i koliko je samo suza prolila! Mislim na vas, drage mame: koliko samo molite za svoju djecu, neumorne ste u svojim molitvama! Nastavite moliti, povjeravati svoju djecu Bogu; on ima veliko srce. Kucajte na vrata Božjeg srca molitvom za djecu.

Tako čini i Crkva: u molitvi povjerava Gospodinu sve situacije u kojima se nalaze njezina djeca. Uzdajmo se u snagu molitve Majke Crkve: Gospodin ne ostaje neosjetljiv. Zna nas uvijek iznenaditi kada to najmanje očekujemo. Majka Crkva to zna!

Eto to su misli koje sam vam danas htio uputiti: gledajmo u Crkvi dobru mamu koja nam pokazuje put kojim treba ići u životu, koja zna biti strpljiva, milosrdna, puna razumijevanja i koja nas zna staviti u Božje ruke.

Crkva je jedna

Papina kateheza na općoj audijenciji u srijedu 25. rujna 2013.

U Vjerovanju molimo "Vjerujem... u jednu... Crkvu" čime isповijedamo da je Crkva jedna i da je ta Crkva sama u sebi jedinstvo. Ali ako pogledamo Katoličku Crkvu u svijetu otkrivamo da ona obuhvaća gotovo tri tisuće biskupija rasutih po svim kontinentima: toliki jezici, tolike kulture! Tu su biskupi iz toliko različitih kultura, iz tolikih zemalja... biskup iz Šri Lanke, biskup iz Južne Afrike, biskup iz Indije... Latinske Amerike. A ipak bezbroj katoličkih zajednica tvore jedinstvo. Kako je to moguće?

1. Sažet odgovor na to pitanje nalazimo u Katekizmu Katoličke Crkve gdje se kaže: Katolička Crkva rasuta u svijetu "ima jednu vjeru, jedan sakramentalni život, jedno apostolsko nasljeđe, jednu zajedničku nadu, istu ljubav" (br. 161). To je lijepa definicija, zar ne!? Jasna! Dobro nas usmjerava. Jedinstvo u vjeri, nadi, ljubavi, jedinstvo u sakramentima, u otajstvu: to su kao stupovi na kojima leži i koji drže zajedno jedno velike zdanje Crkve. Gdjegod da pošli, i u najmanju župu, u najzabačeniji dio ovog svijeta, tamo je jedna Crkva; tu smo u svojoj kući, u obitelji, među braćom i sestrama. I to je veliki Božji dar! Crkva je jedna za sve. Ne postoji jedna Crkva za Europljane, jedna za Afrikance, jedna za Amerikance, jedna za Azije, jedna za one koji žive u Oceaniji, ne, ona je posvuda ista. To je isto kao u obitelji: mogu članovi obitelji biti daleko, rasuti po svijetu, ali duboke veze koje povezuju sve članove ostaju uvijek čvrste bez obzira na udaljenost. Tu mislim na iskustvo Svjetskog dana mladih u Rio de Janeiru: u tome nepreglednom mnoštvu mladih na plaži Copacabana moglo se čuti mnoge jezike, vidjeti međusobno vrlo različite osobe, susresti razne kulture, a ipak je postojalo duboko jedinstvo, tvorilo se jednu Crkvu, vladalo je jedinstvo i to se osjećalo. Zapitajmo se svi: ja, kao katolik, osjećam li to jedinstvo? Živim li to jedinstvo? Ili me to ne zanima, jer sam zatvoren u svoju malu skupinu ili u sebe samog? Jesam li od onih koji "privatiziraju" Crkvu za vlastitu skupinu, vlastiti narod, vlastite prijatelje? Žalosno je vidjeti jednu privatiziranu Crkvu zbog tog egoizma i tog pomanjkanja vjere, zar ne!? Žalosno! Kada čujem da toliki kršćani u svijetu trpe, jesam li ravnodušan ili mi je kao da trpi netko iz obitelji? Kada razmišljam ili doznam da su toliki kršćani progonjeni ili daju život za svoju vjeru, dirne li me to u srce ili to ne dopire do mene? Jesam li otvoren onom bratu ili onoj sestri iz obitelji, koji polažu život za Isusa Krista? Molimo li jedni za druge? Koliki od vas mole za kršćane koji su progonjeni? Koliki? Neka svatko odgovori u svom srcu: "Molim li za tog brata,

za tu sestruru, koji su u nevolji samo zato jer isповijedaju i brane svoju vjeru?”. Važno je izdici pogled iznad vlastite ograde, osjećati se Crkvom, jednom Božjom obitelji!

2. Učinimo drugi korak i zapitajmo se: postoje li rane koje se nanose tome jedinstvu? Možemo li povrijediti to jedinstvo? Nažalost vidimo da na povijesnom putu, također danas, ne živimo uvijek jedinstvo. Ponekad se javljaju nerazumijevanja, sukobi, napetosti, podjele, koje ranjavaju to jedinstvo, i tada Crkva nema lice koje bismo htjeli, ne očituje ljubav, ono što želi Bog. Mi smo ti koji stvaraju razdor! I ako pogledamo podjele koje još uvijek vladaju među kršćanima, katolicima, pravoslavnima, protestantima... osjećamo koliko je teško to jedinstvo učiniti vidljivim. Bog nam daje jedinstvo, ali je nama često teško živjeti to jedinstvo. Treba se truditi, graditi zajedništvo, učiti se zajedništvu, nadići nerazumijevanja i podjele, polazeći od obitelji, od crkvenih stvarnosti, u ekumenskom dijalogu. Naš svijet treba jedinstvo. Ovo je doba u kojem svi trebamo jedinstvo, u kojem svi trebamo pomirenje, zajedništvo a Crkva je dom zajedništva. Sveti je Pavao govorio kršćanima u Efezu: “Zaklinjem vas dakle ja, sužanj u Gospodinu: sa svom poniznošću i blagošću, sa strpljivošću živite dostoјno poziva kojim ste pozvani! Podnosite jedni druge u ljubavi; trudite se sačuvati jedinstvo Duha svezom mira!” (4, 1-3). Poniznost, blagost, velikodušnost, ljubav radi očuvanja jedinstva. I nastavlja Pavao: jedno tijelo, Kristovo koje primamo u euharistiji; i jedan Duh, Duh Sveti koji oživljava i uvijek iznova stvara Crkvu; jedna nada – vječni život, jedan krst, jedan Bog i Otac sviju (usp. rr. 4-6). Bogatstvo onoga što nas ujedinjuje! I to je pravo bogatstvo: ono što nas ujedinjuje, a ne ono što nas dijeli. To je bogatstvo Crkve. Neka se svatko danas preispita: pomažem li da raste jedinstvo u obitelji, župi, zajednicama, ili pak klevećem i ogovaram, ili sam uzrok podjele, nevolje? Ali vi ni ne znate koje zlo Crkvi, župama, zajednicama nanosi ogovaranje! To je zlo. Ogovaranja ranjavaju. Prije nego počne drugoga ogovarati, kršćanin se mora ugristi za jezik! Da ili ne? Mora se ugristi za jezik! To će nam pomoći, jer tada jezik otekne i ne može više govoriti, ne može više ogovarati i blebetati. Imam li poniznosti strpljivo, požrtvovno cijeliti rane nanesene zajedništvu?

3. Na kraju posljednji, dublji korak: tko je pokretač toga jedinstva Crkve? To je Duh Sveti, kojeg smo svi primili na krštenju kao i u sakramenu potvrde. To je Duh Sveti. Naše jedinstvo nije u prvom redu plod našeg dogovora, demokracije unutar Crkve ili naših napora oko sloge i jedinstvu, već dolazi od njega koji čini jedinstvo u različitosti, jer Duh Sveti je sklad, on uvijek stvara sklad u Crkvi: on je skladno jedinstvo u tolikim različitim kulturama, jezicima i mislima. Duh Sveti je pokretač. Zbog toga je važna molitva, koja je duša zauzimanja nas muškaraca i žena za zajedništvo, za jedinstvo. Molitva Duhu Svetom, da dođe i stvori jedinstvo u Crkvi.

Molimo Gospodina da nam dadne da budemo sve više ujedinjeni, da ne budemo nikada oruđe podjele; daj da se trudimo, kao što kaže jedna lijepa franjevačka molitva, da nosimo ljubav tamo gdje je mržnja, da nosimo oproštenje tamo gdje je uvreda, da nosimo jedinstvo tamo gdje vlada nesklad. Tako neka bude.

Crkva je sveta

Papina kateheza na općoj audijenciji u srijedu 2. listopada 2013.

Nakon što u Vjerovanju isповijedamo da “vjerujem... u jednu [Crkvu]” dodajemo pridjev “svetu”; potvrđujemo naime svetost Crkve i to je značajka koja je bila prisutna od samih početaka u svijesti prvih kršćana, koje se jednostavno nazivalo “svetima” (usp. Dj 9, 13.32.41; Rim 8, 27; 1 Kor 6, 1) jer su imali sigurnost da je posvećenje Crkve Božje djelo, da Duh Sveti posvećuje Crkvu.

Ali u kojem je smislu Crkva sveta ako vidimo da je povjesna Crkva na svojem višestoljetnom putu imala mnoge teškoće, probleme, trenutke tame? Kako može biti sveta Crkva koju čine ljudska bića, grešnici? Muškarci grešnici, žene grešnice, svećenici grešnici, časne sestre grešnice, biskupi grešnici, kardinali grešnici, papa grešnik. Svi. Kako jedna takva Crkva može biti sveta.

1. Da bih odgovorio na to pitanje poslužit ću se ulomkom iz Poslanice svetog Pavla kršćanima u Efezu. Uvezši kao primjer obiteljske odnose, Apostol kaže da “je Krist ljubio Crkvu te sebe predao za nju da je posveti” (5, 25-26). Krist je ljubio Crkvu, predavši samoga sebe na križu. To znači da je Crkva sveta jer

dolazi od Boga koji je svet, koji joj je vjeran i ne predaje je vlasti smrti i zla (usp. Mt 16, 18). Sveta je zato jer je Isus Krist, Svetac Božji (usp. Mk 1, 24), neraskidivim vezama s njom povezan (usp. Mt 28, 20); sveta je jer je vodi Duh Sveti koji čisti, preobražava, obnavlja. Nije sveta zbog naših zasluga, već zato jer je Bog čini svetom, ona je plod Duha Svetoga i njegovih darova. Nismo mi ti koji je činimo svetom: Bog, Duh Sveti, te taj koji u svojoj ljubavi Crkvu čini svetom!

2. Možda ćete mi reći: ali Crkvu čine grešnici, vidimo to svakoga dana. I to je istina! Mi smo Crkva grešnika; i mi grešnici pozvani smo dopustiti Bogu da nas preobrazi, obnovi i posveti. Bila je u povijesti napast nekih pojedinaca koji su govorili: Crkva je samo Crkva čistih, onih koji su potpuno dosljedni, a ostale treba udaljiti. To nije istina! To je hereza. Crkva, koja je sveta, ne odbacuje grešnike. Ne odbacuje sve nas! Ne odbacuje, jer poziva sve: prihvata ih, otvorena je i onima koji su se najviše udaljili od Boga, poziva sve da puste da ih Otec, koji pruža svima mogućnost da ga susretnu i krenu putom svetosti, obaspe svojim milosrđem, nježnošću i oproštenjem. "Ali, oče, pa ja sam grešnik, imam velike grijeha na duši, kako se mogu osjećati dijelom Crkve?" Dragi brate, draga sestro, to je upravo ono što želi Gospodin; da mu kažeš: "Gospodine, evo me ovdje s mojim grijesima". Je li tko od vas ovdje bez svojih grijeha? Ima li takvog? Nema. Nitko, baš nitko od nas! Svi nosimo sa sobom svoje grijeha. Ali Gospodin želi čuti od nas: "Oprosti mi, pomozi mi na mom putu, preobrazi moje srce!" Gospodin može preobraziti srce. U Crkvi, Bog kojeg susrećemo nije nemilosrdni sudac, već je poput oca iz evandeoske prispodobe. Možeš biti poput sina koji je napustio očev dom, koji je u svojem udaljavanju od Boga dotakao samo dno. Ali kada smogneš snage reći: želim se vratiti kući, naći ćeš otvorena vrata, Bog ti dolazi ususret jer te uvijek čeka. Bog te uvijek čeka. Bog te grli, ljubi te i priređuje slavlje. Takav je Gospodin, takva je nježnost našeg Oca! Gospodin želi od nas da budemo dijelom Crkve koja zna raširiti ruke da sve prihvati, koja nije kuća malobrojnih, već kuća sviju, gdje svi mogu biti obnovljeni, preobraženi, posvećeni njegovom ljubavlju, najači i najslabiji, grešnici, ravnodušni, oni koji se osjećaju obeshrabrenima i izgubljenima. Crkva svima pruža mogućnost da kroče putem svetosti, koji je kršćaninov put: daje nam susresti Isusa Krista u sakramentima, osobito u ispovijedi i euharistiji; prenosi nam Božju riječ, daje nam živjeti u ljubavi, u Božjoj ljubavi prema svima. Zapitajmo se dakle: dopuštamo li da budemo posvećeni? Jesmo li Crkva koja poziva i prihvata raširenih ruku grešnike, koja daje hrabrost, nadu, ili smo Crkva zatvorena u samu sebe? Jesmo li Crkva u kojoj se živi Božja ljubav, u kojoj postoji pozornost prema drugome, u kojoj ljudi mole jedni za druge?

3. I posljednje pitanje: što mogu učiniti ja koji se osjećam slab, krhak, grešnik? Bog ti kaže: ne boj se svetosti, ne boj se postaviti pred sebe visoke ciljeve, pustiti da te Bog ljubi i očisti, ne boj se pustiti da te vodi Duh Sveti. Dopustimo da nas "zarazi" Božja svetost. Svi su kršćani pozvani na svetost (usp. dogm. konst. Lumen gentium, 39-42); a svetost se ne sastoji prije svega u tome da činimo čudesne stvari, već u tome da pustimo Bogu da djeluje. To je susret naše slabosti sa snagom njegove milosti, to znači imati povjerenja u njegovo djelovanje koje nam omogućuje živjeti u ljubavi, činiti sve s radošću i poniznošću, za Božju slavu i u službi bližnjemu. Ima jedan poznati izraz francuskog pisca Leona Bloya; u posljednjim trenucima svoga života rekao je: "Samo je jedna žalost na svijetu – što nismo sveti". Ne gubimo nadu u svetost, kročimo svi tim putem. Želimo li biti sveti? Gospodin nas čeka. Sve nas, raširenih ruku. Čeka nas da nas prati na tome putu svetosti! Živimo s radošću svoju vjeru, pustimo da nas Gospodin ljubi... tražimo taj dar od Boga u molitvi, za nas i za druge.

Crkva je katolička

Papina kateheza na općoj audijenciji u srijedu 9. listopada 2013.

Čestitam što ste danas, po ovom lošem vremenu, imali hrabrosti doći!

"Vjerujem... u jednu svetu katoličku (Crkvu)". Danas ćemo se u svom razmišljanju zadržati na tom obilježju (oznaci) Crkve: katolicitetu. Prije svega što znači katolički? Taj izraz dolazi od grčkog "kath'olon" što znači "otvoren svima", cjelokupnost. U kojem se smislu ta cjelokupnost primjenjuje na Crkvu? U kojem smislu kažemo da je Crkva katolička? Rekao bih u tri osnovna smisla.

1. Prvo. Crkva je katolička jer je mjesto, kuća u kojoj se naviješta vjera u cjelini, u kojoj se spasenje koje nam je donio Krist nudi svima. Crkva nam daje susresti Božje milosrđe koje nas preobražava jer je u tome milosrđu prisutan Isus Krist, koji joj daje isповijedati pravu vjeru, puninu sakramentalnog života, auten-

tičnost zaređene službe. U Crkvi svatko od nas nalazi ono što mu je potrebno da vjeruje, da živi kršćanski, da postane svet, da kroči u svakom mjestu i u svakom dobu.

Da navedemo jedan primjer, možemo reći da je to nalik obiteljskom životu; u obitelji je svakome od nas dano sve ono što nam omogućuje rasti, sazrijevati, živjeti. Ne može čovjek rasti sam, ne može ići kroz život sam, odvajajući se od ostalih, već kroči i raste u zajednici, u obitelji. Tako je i u Crkvi! U Crkvi možemo čuti Božju riječ, sigurni da je to poruka koju nam je Gospodin dao; u Crkvi možemo susresti Gospodina u sakramentima koji su otvoreni prozori kroz koje nam se daje Božje svjetlo, potoci na kojima se napajamo samim Božnjim životom; u Crkvi učimo živjeti zajedništvo, ljubav koja dolazi od Boga. Svaki se od nas može danas zapitati: kako živim u Crkvi? Kada idem u crkvu je li to isto kao da sam bio na stadionu, na nogometnoj utakmici? Kao da sam bio u kinu? Ne, to je nešto sasvim drugo! Kako ja idem u crkvu? Kako prihvacaćam darove koje mi pruža, da rastem, da sazrijevam kao kršćanin? Sudjelujem li u životu zajednice ili se zatvaram u svoje probleme, odvajajući se od ostalih? U tome prvom smislu Crkva je katolička jer je kuća sviju: svi su djeca Crkve i svi su u toj kući.

2. Drugi misao: Crkva je katolička jer je sveopća, raširena je po svem svijetu i naviješta evanđelje svakom muškarcu i svakoj ženi. Crkva nije neka elitna skupina, ne tiče se samo nekih. U Crkvi nema zatvorenosti, poslana je čitavom ljudskom rodu. I jedna Crkva je prisutna također u svojim najmanjim dijelovima. Svatko može reći: u mojoj je župi prisutna Katolička Crkva, jer je i ona dio opće Crkve, i ona ima puninu Kristovih darova, vjeru, sakramente, otajstvo; u zajedništvu je s biskupom, papom i otvorena je svima, bez razlike. Crkva nije samo u sjeni našeg zvonika, već obuhvaća mnoštvo narodâ koji isповijedaju istu vjeru, hrane se istom euharistijom, poslužuju je isti pastiri. Osjetiti se u zajedništvu sa svim Crkvama, sa svim katoličkim zajednicama na svijetu, malima i velikima! Lijepo je to! I zatim osjetiti da smo svi u misiji, male ili velike zajednice, svi moramo otvoriti naša vrata i izaći da naviještamo evanđelje. Zapitajmo se dakle: što činim da drugima komuniciram radost susreta s Gospodinom, radost pripadnosti Crkvi? Naviještati i svjedočiti vjeru nije nešto što je pozvana činiti tek nekolicina, već se tiče i mene, tebe, svakog od nas!

3. Treća i posljednja misao: Crkva je katolička, zato što je "kuća sklada" gdje se jedinstvo i različitost umiju zajedno povezati da budu bogatstvo. Sjetimo se slike simfonije, što znači suzvučje i sklad, razna glazbala sviraju zajedno; svako od njih ima svoj jedinstven zvuk i njegova zvučna obilježja se složno uklapaju u nešto zajedničko. Postoji zatim voditelj, dirigent, i u simfoniji koja se izvodi svi sviraju zajedno u "skladu", ali se ne briše pečat svakog glazbala, osobitost svakog od njih, štoviše ona je valorizirana u najvećem stupnju!

To je lijepa slika koja nam kazuje da je Crkva poput velikog orkestra u kojem postoji raznolikost: nismo svi jednaci i ne smijemo biti svi jednaci. Svi smo različiti, svatko sa svojim osobinama i upravo to je ono što je lijepo u Crkvi: svatko donosi svoje, ono što mu je Bog dao, da obogati druge. I među članovima postoji ta različitost, ali je to različitost u kojoj nema sukoba, suprotstavljanja; to je raznolikost koja daje Duhu Svetom da od nje stvori sklad; on je pravi "Učitelj", on sâm je sklad. I ovdje se zapitajmo: živimo li u svojim zajednicama u skladu ili se jedni s drugima svađamo? U mojoj župnoj zajednici, u mojem pokretu, gdje sam ja u Crkvi? Ima li ogovaranja? I ako ima ogovaranja, nema sklada, već je svađa. A to nije Crkva: Crkva je sklad sviju. Nikada ne ogovarajmo jedni druge, nikada se ne svađajmo. Prihvaćamo li drugoga, prihvaćamo li da postoji opravdana različitost, da je ovaj različit, da jedan o tome misli ovako a drugi onako – ali u istoj vjeri se može misliti drugčije – ili težimo jednolikosti? Ali jednolikost ubija život. Život Crkve je raznolikost, i kada želimo nametati tu jednolikost svima ubijamo darove Duha Svetoga! Molimo Duha Svetoga, koji je tvorac toga jedinstva u različitosti, toga sklada, da nas učini sve više "katoličima", to jest u ovoj Crkvi koja je katolička i sveopća! Hvala.

Crkva je apostolska

Papina kateheza na općoj audijenciji u srijedu 16. listopada 2013.

Kada molimo Vjerovanje kažemo: "Vjerujem... u jednu svetu katoličku i apostolsku (Crkvu)". Ne znam jeste li ikada razmišljali o tome što znači izraz "Crkva je apostolska". Možda ste koji put, dolazeći u Rim,

razmišljali o važnosti apostola Petra i Pavla koji su ovdje dali svoj život da pronesu i svjedoče evanđelje.

Ali to je i nešto više. Ispovijedati da je Crkva apostolska znači istaknuti duboku vezu koju ona ima s apostolima, s onom malom skupinom od dvanaest ljudi koje je Isus jednoga dana pozvao k sebi, pozvao ih po imenu, da ostanu s njim i da ih pošalje da propovijedaju (usp. Mk 3, 13-19). "Apostol" je naime grčka riječ koja znači "poslan". Apostol je osoba koje je poslana učiniti nešto i apostole je izabrao, pozvao i poslao Isus da nastave njegovo djelo, to jest da mole – što je prvi apostolov zadatak – a drugi je naviještati evanđelje. Ovo je važno, jer kada pomislimo na apostole mogli bismo pomisliti da su išli samo naviještati evanđelje i činiti mnoga djela. Ali u prvim vremenima Crkve postojao je jedan problem, jer su apostoli morali raditi mnogo stvari i tada su postavili đakone, da bi apostoli imali više vremena za molitvu i naviještanje Božje riječi. Kada razmišljamo o nasljednicima apostola, biskupima, uključujući papu jer je i on biskup, moramo se prije svega zapitati moli li taj nasljednik apostola a zatim naviješta li evandelje: to znači biti apostol i zato je Crkva apostolska. Svi mi, ako želimo biti onakvi apostoli kakve ću sada opisati, moramo se zapitati: mholm li za spasenje svijeta? Naviještam li evanđelje? To je apostolska Crkva! S apostolima nas vežu duboke veze.

Polazeći upravo od toga želim kratko istaknuti tri značenja pridjeva "apostolski" primjenjena na Crkvu.

1. Crkva je apostolska zato jer se zasniva na propovijedanju apostola, na vlasti koju im je dao sâm Krist. Sveti Pavao piše kršćanima u Efezu: "sugrađani ste svetih i ukućani Božji nazidani na temelju apostola i prorokâ, a zaglavni je kamen sam Krist Isus" (2, 19-20); uspoređuje, naime, kršćane sa živim kamenjem od kojeg je sagrađeno zdanje koje je Crkva, to se pak zdanje temelji na apostolima a kamen koji sve drži je sâm Isus. Bez Isusa ne može postojati Crkva! Isus je upravo temelj, osnova Crkve! Apostoli su živjeli s Isusom, slušali su njegove riječi, dijelili njegov život, a prije svega su bili svjedoci njegove muke i smrti. Naša vjera, Crkva koju je Krist želio, ne temelji se na nekoj ideji, na nekoj filozofiji, već na samom Kristu. A Crkva je poput neke biljke koja je tijekom stoljećâ rasla, razvijala se, donosila plodove, ali su njezini korijeni duboko usađeni u njega i ono temeljno iskustvo Krista koje su imali apostoli, koje je Isus izabrao i poslao, dopire sve do nas. Od one majušne biljke do naših dana: tako je Crkva u čitavom svijetu.

2. No zapitajmo se: na koji način mi možemo stupiti u vezu s tim svjedočanstvom, kako može doći sve do nas ono što su živjeli apostoli s Isusom, ono što su slušali od njega? Došli smo tako do drugog značenja izraza "apostolstvo". U Katekizmu Katoličke Crkve se kaže da je Crkva apostolska jer "pomoću Duha koji u njoj prebiva, ... čuva i prenosi nauk, dobar poklad, zdrave riječi koje je čula od apostola" (br. 857). Crkva čuva kroz stoljećâ to dragocjeno blago koje predstavlja Sveti pismo, nauk, sakramenti, služba pastirâ, tako da možemo biti vjerni Kristu i biti dionici njegova života. To je nalik rijeci koja teče u povijesti, širi se, natapa, ali ta voda koja teče je uvijek ista ona koja teče iz izvora, iz samoga Krista: on je Uskrslj, Živi i njegove riječi su neprolazne, jer je on neprolazan, on je živ, on je danas ovdje među nama, on nas čuje, mi razgovaramo s njim a on nas sluša nas, on je u našem srcu: Isus je danas s nama! I to je ljepota Crkve: prisutnost Isusa Krista među nama. Pomislimo li ikad koliko je važan taj dar što nam ga je Krist dao, dar Crkve, gdje ga možemo susresti? Pomislimo li ikad kako je upravo Crkva na svom putu kroz ova stoljeća - usprkos teškoćama, problemima, slabostima - ta koja prenosi izvornu Kristovu poruku? Daje li nam sigurnost da je ono u što mi vjerujemo zaista ono što nam je Krist prenio?

3. Posljednja misao: Crkva je apostolska jer je poslana nositi evanđelje čitavom svijetu. Nastavlja u povijesti ono isto poslanje koje je Isus povjerio apostolima: "Podîte dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih čuvati sve što sam vam zapovjedio! I evo, ja sam s vama u sve dane – do svršetka svijeta" (Mt 28, 19-20). To je ono što nam je Isus rekao da činimo. Insistiram na tome aspektu misionarstva, jer Isus poziva sve da "pođu" ususret drugima, šalje nas, traži od nas da se pokrenemo i širimo radost evanđelja! Još se jednom zapitajmo: jesmo li misionari svojom riječju, ali nadasve svojim kršćanskim životom, svojim svjedočenjem? Ili smo pak kršćani zatvoreni u svom srcu i u svojim crkvama, kršćani iz sakristije? Jesmo li samo kršćani na riječima, ali koji žive kao pogani? Moramo si postaviti ta pitanja, koja nisu prijekor. I ja to kažem samom sebi: kakav sam kršćanin, svjedočim li ili ne?

Crkva ima svoje korijene u nauku apostola, tih istinskih Kristovih svjedokâ, ali gleda u budućnost, duboko je svjesna da je poslana – poslana od Isusa –, da je misionarska, pronoseći Isusovo ime molitvom, naviještanjem i svjedočenjem. Crkva koja se zatvara u samu sebe i u prošlost, Crkva koja gleda samo sitna

pravila ponašanja, vladanja, je Crkva koja izdaje vlastiti identitet; zatvorena Crkva izdaje vlastiti identitet! Otkrijmo, dakle, iznova svu ljepotu i odgovornost pripadnosti apostolskoj Crkvi! I ne zaboravite: Crkva je apostolska jer molimo – to je prvi naš zadatak – i zato što naviještamo evanđelje svojim životom i svojim riječima.

Marija – slika i uzor Crkve

Papina kateheza na općoj audijenciji u srijedu 23. listopada 2013.

Nastavljujući kateheze o Crkvi, danas želim gledati Mariju kao sliku i uzor Crkve. Podsjetit ću u vezi s tim na riječi Drugog vatikanskog koncila. U konstituciji Lumen gentium se kaže: "kako je već sv. Ambrozije naučavao, Bogorodica je pralik Crkve u redu vjere, ljubavi i savršenog jedinstva s Kristom" (63).

1. Podimo od prvog aspekta: Marija kao uzor vjere. U kojem smislu Marija predstavlja uzor za vjeru Crkve? Pomicimo na to tko je bila Djevica Marija: židovska djevojka, koja je svim srcem iščekivala otkupljenje svog naroda. Ali u srcu mlade Izraelove kćeri krila se tajna koju ona sama nije poznavala: u naumu Božje ljubavi bila je određena postati Otkupiteljevom Majkom. Prilikom naviještanja, Božji glasnik ju je oslovio s "milosti puna" i objavljuje joj taj naum. Marija odgovara s "da" i od tog časa Marijina vjera prima jedno novo svjetlo: usredotočuje se na Isusa, Sina Božjega koji je od nje uzeo tijelo i u kojem se ispunjavaju obećanja čitave povijesti spasenja. Marijina vjera je ispunjenje Izraelove vjere, u njoj je zgusnut čitav onaj hod, čitav onaj put toga naroda vjere, koji je iščekivao otkupljenje, i u tome smislu ona je uzor vjere Crkve, koja ima za središte Krista, utjelovljenje Božje beskrajne ljubavi.

Kako je Marija živjela tu vjeru? U jednostavnosti bezbrojnih svakodnevnih poslova i briga koje ima svaka mama: kako priskrbiti hranu, odjeću, brinuti za kuću... Upravo taj obični Gospin život bio je podloga na kojoj se odigrao jedinstven odnos i duboki dijalog između nje i Boga, između nje i njezinog Sina. Marijin "da", već savršen na početku, rastao je sve više sve do časa križa. Ondje se njezino majčinstvo proširilo obuhvativši svakog od nas, naš život, da nas povede njezinom Sinu. Marija je uvijek živjela uronjena u otajstvo utjelovljenog Boga, kao njegova prva i savršena učenica, razmišljajući o svemu u svom srcu u svjetlu Duha Svetoga, kako bi shvatila i provela u cijelosti Božju volju. Možemo si sada postaviti pitanje: puštamo li da nas rasvijetli ta vjera Marije, koja je naša Majka? Ili mislimo da je daleka, previše različita od nas? U časovima teškoće, kušnje, tame, gledamo li u nju kao uzor pouzdanja u Boga, koji želi uvijek i samo naše dobro? Mislimo na to, možda će nam biti dobro ponovno otkriti Mariju kao uzor i sliku Crkve u toj vjeri koju je ona imala?

2. Dolazimo tako do drugog aspekta: Marija kao uzor ljubavi. Na koji je način Marija za Crkvu živi primjer ljubavi? Sjetimo se njezine raspoloživosti prema rođakinji Elizabeti. Posjetivši je, Djevica Marija nije joj donijela samo materijalnu pomoć, i to, ali je donijela Isusa, kojeg je već nosila u svom krilu. Nositi Isusa u tu kuću značilo je nositi radost, punu radost. Elizabeta i Zaharija su bili sretni zbog trudnoće koja se činila nemogućom u njihovoј dobi, ali mlada Marija im donosi punu radost, onu koja dolazi od Isusa i Duha Svetoga i izražava se u besplatnoj ljubavi, dijeljenju, uzajamnom pomaganju i međusobnom razmijevanju.

Gospa želi donijeti i nama, svima nama, veliki dar koji je Isus; a s njim nam donosi njegovu ljubav, njegov mir, njegovu radost. Tako je Crkva poput Marije: Crkva nije dučan, nije humanitarna udruga, Crkva nije nevladina organizacija, Crkva je poslana donijeti svima Krista i njegovo evanđelje; ne donosi samu sebe – bila ona mala ili velika, slaba ili snažna, već Crkva donosi Isusa i mora biti poput Marije, kada je pošla posjetiti Elizabetu. Što joj je nosila Marija? Isusa. Crkva nosi Isusa: to je središte Crkve, donositi Isusa! Ako se – hipotetski govoreći – jednom dogodi da Crkva ne nosi Isusa, to bi bila mrtva Crkva! Crkva mora nositi Isusovo milosrđe, Isusovu ljubav, Isusovo milosrđe.

Govorili smo o Mariji, o Isusu. A mi? Mi koji smo Crkva? Koja je ljubav koju nosimo drugima? Je li to ljubav Isusa, koji dijeli, koji oprašta, koji prati, ili je to razvodnjena ljubav, poput vina koje se razvodni toliko da se čini kao voda? li ta ljubav snažna ili je tako slaba da se vodi simpatijama, traži uzvraćanje, sebična ljubav? Drugo pitanje: sviđa li se Isusu sebična ljubav ili ne? Ne, ne sviđa mu se, jer ljubav mora biti besplatna, poput njegove. Kakvi su odnosi u našim župama, u našim zajednicama? Ophodimo li se jedni s drugima kao braća i sestre? Ili se uzajamno osuđujemo, govorimo loše jedni o drugima, svaki od

nas njeguje vlastiti "mali vrt" ili se brinemo jedni za druge? To su pitanja ljubavi!

3. I još samo kratko o posljednjem aspektu: Marija uzor jedinstva s Kristom. Život Djevice Marije je bio tipičan život žene naroda kojem je pripadala: molila je, radila, išla u sinagogu... No, svaki je čin uvijek činila u potpunom jedinstvu s Isusom. To jedinstvo dostiže svoj vrhunac na Kalvariji: tu se Marija sjedi-njuje sa Sinom u mučeništvu srca i u prinošenju života Ocu za spasenje ljudi. Gospa je prigrlila Sinovu bol i prihvatile s njim Očevu volju, u onoj poslušnosti koja donosi ploda, koja daje pravu pobjedu nad zlom i smrću.

Vrlo je lijepa ta stvarnost kojoj nas uči Marija: biti uvijek ujedinjeni s Isusom. Možemo se zapitati: sjetimo li se Isusa samo kada nešto ne ide i kada nešto trebamo, ili je naš odnos stalan, duboko prijateljstvo, i kada ga treba slijediti na križnom putu?

Molimo Gospodina da nam dadne svoju milost, svoju snagu da se u našem životu i u životu svake crkvene zajednice odražava uzor Marije, Majke Crkve. Tako neka bude!

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Predsjednik HBK na zasjedanju CCEE-a

Bez obzira na to što se događa, kršćani imaju jasan identitet utemeljen na njihovoj vjeri koja je živa i koja budi nadu što je ključna riječ koja se više puta javila u raspravi i koja je i u središtu apostolske pobudnice Ecclesia in Europa (Crkva u Europi) čija se ove godine obilježava deseta obljetnica. Kršćani su nositelji nade, iskustva i sadržaja vjere koji je zanimljiv svima. Biskupi su u više navrata izrazili uvjerenje da je nada čija je Crkva nositeljica nešto što svijet traži.

Plenarno zasjedanje Vijeća Europskih biskupskih konferencijskih (CCEE) održano je od 3. do 6. listopada u Bratislavi. U radu zasjedanja sudjelovali su kardinali i biskupi iz 40 zemalja, među njima i predsjednik Hrvatske biskupske konferencije zadarski nadbiskup Želimir Puljić i generalni tajnik HBK Enco Rodinis. Po završetku zasjedanja Tiskovni ured CCEE-a objavio je priopćenje koje donosimo u cijelosti. Godišnje plenarno zasjedanje predsjednikâ biskupskih konferencijskih u Europi održano je ove godine u Bratislavi (Slovačka) u prigodi 150. obljetnice dolaska svetih Ćirila i Metoda u slovačke krajeve i na poziv mjesnog nadbiskupa i predsjednika Slovačke biskupske konferencije mons. Stanislava Zvolenskog. Na susretu su, među ostalim, sudjelovali pročelnik Kongregacije za biskupe kardinal Marc Ouellet i apostolski nuncij u Slovačkoj nadbiskup Mario Giordana. Poruka pape Franje U poruci upućenoj predsjedniku CCEE-a kardinalu Peteru Erdou papa Franjo je biskupskim konferencijama u Europi izrazio zahvalnost i blizinu u njihovu radu, posebno za njihov doprinos razmišljanju o sekularnosti i promicanju kulture "koja vjeru i razum, istinu i slobodu povezuje u stalni sklad". Tijekom radova predsjednici su u više navrata izrazili zahvalnost Svetom Ocu za njegovo učiteljstvo, njegovo svjedočenje i njegov misionarski primjer te mu uputili pismo u kojem su izrazili svoje duboko zajedništvo s Petrovim nasljednikom. Novi član CCEE-a Nakon što je Kongregacija za biskupe (Sveta Stolica) o tome dala pozitivno mišljenje, na plenarnom zasjedanju CCEE-a jednoglasno je prihvaćen zahtjev mons. Philippea Jourdana, apostolskog upravitelja (administratora) Estonije, da postane član Vijeća europskih biskupskih konferencijskih. CCEE tako sada čine predsjednici 33 biskupske konferencijskih s europskog kontinenta te nadbiskupi Luksemburga i kneževine Monako, maronitski nadbiskup s Cipra, nadbiskup Chisinaua (Moldavija), eparhijski biskup Mukačeva i apostolski upravitelj Estonije. Produljenje mandata generalnom tajniku Mons. Duarte da Cunha je jednoglasno potvrđen na još jedan petogodišnji mandat (2013.-2018.) u svojoj službi generalnog tajnika CCEE-a. Susreti s predstavnicima mjesnih vlasti Govoreći na otvorenju skupa premijer Robert Fico je istaknuo kako država i Crkva u Slovačkoj djelotvorno surađuju na dobrobit građana te zemlje. Predsjednik Republike Slovačke Ivan Gašparović je na susretu sa sudionicima na primanju održanom u petak 4. listopada podsjetio kako prava sekularnost poštuje i cijeni vjersku dimenziju društva. Prema predsjedniku Gašparoviću činjenica da se taj susret poklapa s proslavom 1150. obljetnice dolaska svetih Ćirila i Metoda predstavlja poticaj da se cijeni duhovnu baštinu solunske braće koja je utkana u europsku kulturu i njezin sustav vrijednosti. Na zaključnoj večeri susreta bio je prisutan i Jan Figel, potpredsjednik slovačkog parlamenta, koji je podsjetio kako su kršćanske vrijednosti u temeljima današnje europske zajednice. Bog i država. Europa na razmeđu sekularnosti i sekularizma Glavna tema susreta u Bratislavi bilo je utvrđivanje prostora koji se priznaje religiji - i samim tim ulazi vjerskih zajednica - u društvena europskih zemalja, koje se nalaze na razmeđu sekularnosti i sekularizma. Uvod je povjeren prof. povijesti Emili Hrabovec, koja je predstavila zaključke istraživanja provedenog među biskupskim konferencijskim. U nastavku su prof. Francesco d'Agostino, predavač filozofije prava, dr. Martin Kugler, direktor Opservatorija o diskriminaciji i vjerskoj nesnošljivosti protiv kršćana u Europi i kardinal Dominik Duka, praški nadbiskup produbili neke aspekte vezane uz pitanje sekularizacije s filo-

zofsko-teološkog gledišta. Analizirajući sadašnju situaciju u Europi, razgovarali su o načinima boljeg svjedočenja vjere u sekulariziranoj Europi. Zaključci istraživanja, izvješćâ i rasprava koja je uslijedila omogućili su sudionicima istaknuti neke opće tendencije i definirati neke planove za rad. Na poseban način - premda je ideja sekularnosti kao odvajanja Crkve i države općeprihvaćena - istraživanje je ipak pokazalo da izraz sekularnost nema u svim kulturama isto značenje, kao što to pokazuje mnogostrukost izraza koji se koriste za njegovo definiranje (neutralnost, tolerancija, pravilno, dobronamjerno odvajanje itd.). To se duguje činjenici da je pojам sekularnosti u zemljama srednjoistočne Europe uvezen pojam, nepoznat mnogim mjesnim kulturama. Jasno se pokazalo da je identitet katoličke vjere uvijek bio fokusiran na to odvajanje Crkve i države. To ne znači da se država nije zanimala za religijski fenomen ili da država mora imati neku državnu religiju neutralnog i laicističkog predznaka. U svom osvrtu na različita područja obuhvaćena upitnikom (obrazovanje, sveučilište, administracija, ali i učenje povijesti i drugo), profesorica Hrabovec napomenula je kako se u različitim područjima društvenog života često primjećuje uplitanje određenog sekularizma i pokušaj da se stvari isključivo negativna slika o Crkvi i vjeri. Crkva ne smije na to odgovoriti zatvaranjem i pretvoriti se u tvrđavu u Europi. Bez obzira na to što se događa, kršćani imaju jasan identitet utemeljen na njihovoj vjeri koja je živa i koja budi nadu što je ključna riječ koja se više puta javila u raspravi i koja je i u središtu apostolske pobudnice Ecclesia in Europa (Crkva u Europi) čija se ove godine obilježava deseta obljetnica. Kršćani su nositelji nade, iskustva i sadržaja vjere koji je zanimljiv svima. Biskupi su u više navrata izrazili uvjerenje da je nada čija je Crkva nositeljica nešto što svijet traži. A ta ista nuda mora dati kršćanima hrabrost suočiti se s teškim situacijama duha otvorenog za pitanja koja muče ljude, gledajući nadasve na evangelizacijsko poslanje Crkve, koja se, stopama svoga Gospodina, osjeća potaknutom i izazvanom dati odgovor na sve ono što pripada ljudskom životu. Nije nipošto posrijedi površnost ili pomanjkanje kritičke prosudbe o svijetu niti je riječ o tome da se želi ostati u onom što se obično smatra duhovnim područjem. Biskupi zato predlažu pozitivan i otvoren pristup stvarnosti i socijalnim dinamikama. Iz rasprave su izašla na vidjelo pojedina prioritetna područja koja trebaju jasno promišljanje Crkve: pitanje odgoja, pastoral mladih, tema obiteljskog pastoralnog brige za obitelj kao i tema nezaposlenosti, osobito među mladima. Prof. D'Agostino ponudio je u svom izlaganju filozofsko razmišljanje počevši od istupâ pape Benedikta XVI. o Europi i poslanju Europe u svijetu. Dr. Kluger je, pak, istaknuo kako promatranje djelâ vjerske diskriminacije i nesnošljivosti predstavlja "sustav uzbunjivanja" u službi evangelizacije i socijalne kohezije. Kardinal Duka je, na kraju, naglasio koliko je važno da Crkva sudjeluje u javnoj raspravi, ne zato da brani povlastice ili svoj prostor unutar društva već za zajedničko dobro Europe. Premda je današnji svijet sekulariziran, to ne znači da Crkva nema prostor gdje bi se mogla izraziti. Iskustvo totalitarnih režima, koji su pretrpjeli mnoge europske zemlje, potiče vjernike da ne budu ponovno "šutljiva Crkva". Za biskupe, dakle, zdrava sekularnost jamči slobodu navještanja evanđelja i socijalnog nauka Crkve, što je izvor te baštine nade i humanizma od kojeg je istkana europska civilizacija. Biskupi su na susretu izrazili svoju zahvalnost Stalnoj misiji Svetе Stolice pri Vijeću Europe i ComECE-a za njihovo služenje Crkvi i društvu pri europskim institucijama. Plenarno zasjedanje se pokazalo pogodnim mjestom za osobne susrete predsjednikâ biskupskih konferencijâ i omogućuje razmjenu mišljenja o zahtjevnim izazovima i urgentnim pitanjima. Među njima na vidjelo su izbila sljedeća: - Situacija u kojoj se nalaze katolici u Bosni i Hercegovini, zemlji za koju se još uvijek čini da je zaboravljena od međunarodnih vlasti. Suočeni s nastavkom te "neriješene nepravde", biskupi iz cijele Europe - osim što su izrazili svoju solidarnost s krajevnom Crkvom – zajedno s građanima te zemlje pozivaju na istinsku političku zauzetost u rješavanju problema. - Biskupima je privuklo pozornost neprovodenje odluke suda u Bukureštu o rušenju velike zgrade pokraj katoličke katedrale u tom gradu od strane gradonačelnika rumunjskog glavnog grada. - Pitanje izbjeglica koje stiže u Europu zahtijeva od europskih država učinkovitu solidarnost kako bi se spriječilo da se ponove situacije poput one koja se ovih dana

dogodila na Lampedusi. - Situacija u kojoj se nalazi Crkva u Sloveniji s kojom su biskupi upoznati također je složena. Oni su izrazili svoje jedinstvo i solidarnost s mjesnim biskupima i katoličkim narodom. - Ekonomска kriza u različitim europskim državama snažno se odrazila također na Crkvu u Europi. Kršćanskim zajednicama često pristižu brojne molbe za pomoć kojima, zbog pomanjkanja sredstava, ne mogu udovoljiti. Apel na veću solidarnost između bogatih i siromašnih zemalja bio je veoma prisutan. Na posljetku, sudionici su saslušali osobno svjedočanstvo mons. Williama Shomalija, pomoćnog biskupa Latinskog patrijarhata u Jeruzalemu, koji je predsjedao i molitvenom bdjenju za Svetu Zemlju, i Njegova Blaženstva Ignacea Youssifa III. Younana, antiohijskog sirsko-katoličkog patrijarha, o dramatičnom stanju na Bliskom Istoku i u Svetoj Zemlji te teškim trpljenjima kršćanâ, koji su prisiljeni napustiti svoju zemlju. Što se tiče situacije u Siriji, biskupi se nadaju da će diplomatske inicijative koje su u tijeku biti učinkovite i da će se oni koji tvrde da žele riješiti problem kloniti svakog licemjerja. Zajedno sa Svetim Ocem, biskupi traže da se odlučnije krene putem dijaloga i da molitvu prate političke odluke koje vode neposrednom prekidu vatre i obustavi unošenja u zemlju oružja kojim se raspiruje rat. Svjetlo i milost liturgije časova i svakodnevne euharistije vodili su tijek radova koji su imali svoj vrhunac u hodočašću u katedralu u Nitri, u kojoj se čuvaju relikvije sv. Ćirila, i u činu povjeravanja Europe zaštiti svetih Ćirila i Metoda, suzaštitnika Europe i slavenskih apostolâ. Kao svjedočanstvo liturgijskog i duhovnog bogatstva Crkve u Europi, u grkokatoličkoj katedrali u Bratislavi slavljena je božanska liturgija pod predsjedanjem Njegova Blaženstva Svјatoslava Ševčuka uzveličana lje-potom pjesama i snažnom molitvom lokalne zajednice.

Govor nadbiskupa Puljića na početku 47. plenarnog zasjedanja HBK

Plenarno zasjedanje HBK održava se u Zagrebu od 16. do 18. listopada 2013. u Zagrebu. Mimo napisanog teksta, nadbiskup Puljić podsjetio je da je upravo na dan kad započinje zasjedanje, 16. listopada 1978., za poglavara Katoličke Crkve izabran papa Ivan Pavao II. koji je tri puta po-hodio Hrvatsku i dva puta Bosnu i Hercegovinu. Naglasio je kako ne možemo dovoljno zahvaliti tome papi za ljubav i zauzimanje koje je iskazao prema nama u danima nevolje i na svemu što je učinio da se zaustavi ruka koja ubija. Ujedno je izrazio radost što će iduće godine Ivan Pavao II. biti proglašen svetim.

1. Preuzvišena gospodo nadbiskupi i biskupi, poštovani Generalni Tajniči i zamjeniče Generalnog Tajnika, uvaženi gosti sve vas od srca pozdravljam na ovom redovitom 47. plenarnom zasjedanju HBK. Uz aktivne članove Hrvatske biskupske konferencije pozdravljam dvojicu naših časnih umirovljenika: Nadbiskupa Marina Srakića komu zahvaljujemo na daru 'opera omnia', te mons. Ivana Milovana kome čestitamo na radu oko beatifikacije Miroslava Bulešića o čemu će nas na ovom zasjedanju izvjestiti njegov naslijednik mons. Kutleša. Uzoriti gospodin kard. Josip Bozanić ispričao se da neće moći nazočiti ovog prvog dana jer kao član Papinskog vijeća za promicanje nove evangelizacije sudjeluje na redovnom zasjedanju u Vatikanu. Priključit će nam se u četvrtak prije podne. Na zasjedanju neće biti nazočan i mons. Vlado Košić zbog bolesti, a mons. Nikola Kekić će sutra poći na susret grkokatoličkih biskupa Europe u Košićama, a zadnji dan napustiti će nas i mons. Antun Škvorčević zbog ranije planiranih obveza. Pozdravljam i ugledne predstavnike drugih biskupske konferencije: mons. Tomu Vukšića, Vojnog ordinarija u BiH, delegata BK BiH; mons. Ivana Penzeša, biskupa subotičkog; mons. Đuru Gašparovića, biskupa srijemskog. Pozdravljam glasnogovornika gospodina Zvonimira Ancića kao i predstavnike medija kojima upućujem riječ zahvale i za izvješće koje će učiniti s ovoga zasjedanja. Od redovitog proljetnog, 46. plenarnog zasjedanja, koje je bilo u travnju, imali smo 5. lipnja 2013. prije podne godišnji susret s redovničkim provincialima, kad smo razgovarali o zajednicama i pokretima u Crkvi, te uz pozitivne strane analizirali i otvorena pitanja glede njihova djelovanja unutar pasto-

rala. Naime, Kongregacija za nauk vjere svojim "Naputakom o molitvama" (2000.) upozorava neka "voditelji molitvenih susreta izbjegavaju svaki oblik teatralnosti i senzacionalizma". A biskupima nalaže neka bdiju i odlučno reagiraju kad su posrijedi zloporabe i odstupanja od liturgijskih i drugih crkvenih norma i propisa. Nova evangelizacija o kojoj je govorio bl. Ivan Pavao II., a o kojoj zbori i papa Franjo treba poniznu duhovnost koja nije na sebe usredotočena, nego ide na periferije, prihvaća volju Božju i uzda se u njegovu Providnost. Kršćanstvu, dakle, ne trebaju "duhovnici koji vežu duše na sebe i praktički ih zarobljavaju", nego "istinski pastiri koji su vjerni Crkvi i koji dijele sudbinu siromaha", jer "traže izgubljene, tješće ucviljene i s Bogom pomiruju grešnike". 2. U poslijepodnevnom radu istoga dana usvojene su Smjernice za postupanje u slučajevima spolnoga zlostavljanja maloljetnika. Smjernice kao pomoć u traženju istine i pravde, kažnjavanju počinitelja te liječenju nanesenih rana, vidljivi su znak brige koju Crkva pokazuje prema žrtvama svakog oblika nasilja i iskorištavanja. One su poslane mjerodavnoj Kongregaciji na odobrenje. Gledom na prijedlog o Obiteljskom zakonu Vijeće HBK za život i obitelj pripremilo je osvrt na nacrt zakona kao doprinos javnoj raspravi o čemu ćemo imati prigode čuti i na ovom zasjedanju. Što je na programu za ovo 47. Plenarno zasjedanje koje će trajati do petka? Još uvijek pod dojmom veličanstvenog događaju u Puli, čut ćemo najprije osvrt, poruke i odjeke s beatifikacije blaženoga Miroslava Bulešića. Uz redovita izvješća naših Komisija, Vijeća i Odbora, te izvješća sa zasjedanja Vijeća europskih biskupskih konferencija iz Bratislave, čut ćemo što naše Vijeće za život i obitelj planira gledom na Drugi nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji. Papa u miru Benedikt XVI. objavio je Motu Proprij 'Intima Ecclesiae Natura' (11. XI. 2012.) u kojem je dao smjernice za karitativno djelovanje Crkve. Jer, intimna je narav Crkve ne samo naviještati Riječ, dijeliti svete sakramente, nego i služiti braći u nevolji. To su: siromašni, stari, bolesni, žalosni i napušteni, rubni i prezreni, očajni, tužni zbog gubitka radnog mjesta, ljudi u duhovnim krizama, psihičkim poteškoćama, djeca bez roditelja, invalidi i udovice, osamljenici i ovisnici, žrtve ljudske nepravde, ljudi i djeca fizički zlostavljeni, djeca sa smetnjama u rastu, prognanici i izbjeglice. Silno područje surremenih potrebnika jesu periferija kamo nas papa Franjo šalje kako bismo bili blizu ljudima. A to je najizvrsnije naviještanje evandelja jer po karitativnoj dimenziji Crkva na vidljiv način svjedoči kako je ona zajednica braće i sestara koju Otac ljubi. Vjernici pak svjedoče ljubav, ne samo riječima već solidarnošću prema svima koji su potrebni naše pažnje i ljubavi. Motu Proprij je preveden na hrvatski i bit će predstavljen na ovom zasjedanju, na čemu zahvaljujemo Direktoru Caritasa mons. Fabijanu Svalini. 3. Na plenumu će biti predstavljene Opće odredbe HBK o Katoličkim školama u RH. Bit će govora o nekim pitanjima gledom na funkcioniranje vjeroučitelja u školama. Budući da je HBK pokrovitelj Hrvatskog katoličkog sveučilišta biskupi će biti izviješćeni i o radu te visokoškolske crkvene ustanove. Katoličke škole, vjeroučitelji u školama, katoličko sveučilište nameću pitanja o svrsi i namjeni odgojno-obrazovnih institucija, te o naravi njihovog poslanja. Ne bih vas sada htio opterećivati tim pitanjima. Ali, čini mi se prikladnim reći kako je u temelju tih odgojno-obrazovnih institucije žudnja za spoznajom koja je vlastita čovjeku. Čovjek, naime, želi doći do istine. On je biće koje žudi za spoznajom i za istinom. A svrha istine je spoznati dobro. Istina nas, dakle, vodi k dobru, a dobrota polučuje istinu. Stoga je istinski smisao i stvarna zadaća svih odgojno-obrazovnih institucija: biti čuvarom osjetljivosti za istinom i dobrotom. I ne dopustiti da se čovjek odvrati od traganja za njima. Uvijek sa sviješću kako ne počinjemo od nulte točke. Mi pripadamo narodu u kojem se ta odgojno-obrazovna interakcija događa već 14. stoljeća. Ustav RH osigurava roditeljima "pravo i slobodu da samostalno odlučuju o odgoju djece", a kršćanski roditelji po prirodnom pravu i krsnom poslanju trebaju osigurati katolički odgoj svoje djece. U tom vidu dijecezanski biskup ima zadaću i pravo "osnivati i voditi škole bilo kojeg smjera, vrste i stupnja". Pravno pak pitanje osnivanja i djelovanja katoličkih škola kod nas je uređeno Ugovorom između Svetе Stolice i Republike Hrvatske o suradnji na području odgoja i kulture (čl. 8 i 9). Ono pak što je u navedenom dokumentu ugovoren, provedbeno je definirano u Ugovoru o katoličkim osnovnim i srednjim

školama između Vlade RH i HBK. A da bi promicala dobro kojemu služe katoličke škole, HBK u skladu s onim što određuje Zakonik kanonskog prava (kan. 804 § 1) namjerava izdati Odredbe o katoličkim školama u RH kojima se uređuje cilj i struktura obrazovanje u njima, kao i njihov identitet u vjernosti crkvenom poslanju u današnjem svijetu. 4. Istina, svijet u kojem živimo ima često naznake 'laicizma i netrpeljivog sekularizma' koji u Crkvi ne vidi 'partnera i suradnika', nego suparnika. To međutim nikako ne znači da Crkva nema prostora u demokratskim okvirima izraziti svoj stav, mišljenje i naučavanje. Iskustvo totalitarnih režima od kojih su u dvadesetom stoljeću patili mnogi narodi i zemlje ovog starog kontinenta, potiče vjernike da u novim okolnostima slobode i demokracije ne budu ponovno 'Crkva šutnje'. Zato se Crkva uključuju u raspravu; ne da bi branila povlastice ili svoj prostor u društvu, nego da se zauzima za zajedničko dobro pojedinca i naroda. Na ovom zasjedanju bit će uz to i riječi o Hrvatskoj inozemnoj pastvi, o Papinskom Hrvatskom zavodu sv. Jeronima u Rimu, o nacrtu i temeljnim propisima za formaciju trajnih đakona, o žrtvama drugog svjetskog rata i porača, s posebnim naglaskom na one koji poput blaženog Miroslava Bulešića uživaju 'glas svetosti' (fama sanctitatis). Na ovom zasjedanju odredit će se delegati HBK na zasjedanjima drugih BK, kao i kalendar termina za 2014. Jednu večer posvetit ćemo molitvi i duhovnom razmišljanju uz zemne ostatke našeg blaženog mučenika Alojzija Stepinca. Njemu ćemo preporučiti sebe, naše svećenike, Bogu posvećene osobe, bogoslove i sjemeništarce. Posebice preporučit ćemo mu naš narod i zemlju koju je on toliko volio da se u toj ljubavi nije dao ni od koga nadmašiti. Dakle, dosta je posla i radnih zadataka. Radnika također ne fali. Može nam samo vremena ustrebati. Ali, nadam se kako ćemo do petka oko ručka završiti. O zaključcima i radu na ovom zasjedanju predviđena je konferencija za tisak u petak u 11 sati. Dok vas sve još jednom pozdravljam, želim plodno, radno i ugodno druženje.

† Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

Priopćenje s 47. plenarnog zasjedanja HBK

Osvrt na beatifikaciju don Miroslava Bulešića, pravni propisi vezani za obiteljsku problematiku, odredbe o katoličkim osnovnim i srednjim školama, status Vojnog ordinarijata, pitanja vezana za vjerouauk u školi i otežana komunikacija s Ministarstvom znanosti obrazovanja i sporta bile su neke od tema zasjedanja.

Plenarno zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije, 47. po redu, održano je od 16. do 18. listopada 2013. u sjedištu HBK-a u Zagrebu, Ksaverska cesta 12a. Na zasjedanju su sudjelovali apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Alessandro D'Errico, izaslanik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine vojni ordinarij Tomo Vukšić te subotički biskup Ivan Penzeš i srijemski biskup Đuro Gašparović.

U svojem pozdravnom govoru predsjednik HBK-a, zadarski nadbiskup Želimir Puljić, najprije je istaknuo da se početak zasjedanja događa upravo na dan kad je 1978. godine za papu izabran Ivan Pavao II. Naglasio je da se ne možemo dovoljno zahvaliti tome papi za ljubav i zauzimanje koje je iskazao prema nama u danima nevolje i na svemu što je učinio da se zaustavi rat u Hrvatskoj i BiH-u. Ujedno je izrazio radost što će iduće godine, 27. travnja 2014., bl. Ivan Pavao II. biti proglašen svetim. Potom je nadbiskup Puljić podsjetio na najvažnije događaje u razdoblju od posljednjeg zasjedanja te ukratko naveo sve najvažnije teme koje će se obraditi na zasjedanju.

U početnom dijelu zasjedanja hrvatski su se biskupi osvrnuli na veličanstveno slavlje beatifikacije svećenika Miroslava Bulešića na kojem se u pulskoj Areni okupilo mnoštvo svećenika i vjernika. Podsjećajući na snažne poruke toga događaja, istaknuto je kako mnogi s blaženim Miroslavom osjećaju veliku bliskost jer u njegovoj mučeničkoj smrti prepoznaju i svoju patnju, stradanja i progone koju su doživjeli od istoga komunističkog režima koji je i njega ubio. Iako

Bulešić nije pripadao nijednom ideološkom sustavu, doživio je progon i od fašista i od nacista, a na kraju su ga ubili komunisti. Podsjetili su biskupi još jednom na razmjere žestokoga progona koji je Crkva u Hrvata doživjela četrdesetih godina prošloga stoljeća tijekom kojega je ubijeno čak 434 svećenika, biskupijska i redovnička, 73 sjemeništarca i 30 časnih sestara. Tako se u osobi novoga blaženika spaja cjelokupna tragedija koja je pogodila hrvatski narod kao i narode Europe tijekom prošloga stoljeća obilježena trima velikim neljudskim sustavima: fašizmom, nacizmom i komunizmom. Stavljujući primjer blaženog Miroslava za uzor svećenicima i krizmanicima, budući da je ubijen upravo nakon slavlja toga sakramenta u Lanišću 1947, biskupi zaključuju da je u našem vremenu prožetom materijalizmom i sekularizmom beatifikacija svećenika Miroslava znak nade i optimizma te potvrda crkvene plodnosti.

Posvećena je pozornost pravnim propisima vezanim uz obiteljsku problematiku. Nakon donošenja Zakona o medicinski pomognutoj oplodnji u srpnju 2012, nastavlja se s donošenjem pravnih propisa poput Obiteljskoga zakona, Zakona o socijalnoj skrbi i nekih drugih zakona koji se izravno tiču braka i obitelji te općenito moralno-etičkih pitanja. Tome treba pridodati poveznice s uvođenjem obvezatnih školskih sadržaja poput Kurikuluma zdravstvenoga odgoja i građanskoga odgoja. Upozorenje je na temeljne točke nacrta Obiteljskoga zakona i na činjenicu da nijedna primjedba Hrvatske biskupske konferencije na Nacrt prijedloga zakona nije uzeta u obzir. Zdravstveni odgoj, iako se u njemu više ne spominje sporna literatura, i dalje je prožet rodnom ideologijom. Očigledna je namjera da se u ovoj fazi težište stavi na (pre)odgoj odgojitelja. Eksperimentalnim programom građanskoga odgoja, koji bi trebao postati obvezatan predmet u školskoj godini 2014/2015, čini se, že se kroz modul "rodne ravnopravnosti" nadomjestiti izmjene koje je doživio izvorni Kurikulum zdravstvenoga odgoja.

Ostvarujući planove na području pastoralna braka i obitelji, biskupi su odredili termin i mjesto održavanja drugoga nacionalnog dana hrvatskih katoličkih obitelji. Nakon što je ove godine održan studijski dan u Zadru, dogodine su u planu biskupijski susreti obitelji, a 2015. slijedit će nacionalni susret. Dogovoreno je da se nacionalni susret održi 19. travnja 2015. godine u marijanskom svetištu na Trsatu u Rijeci pod geslom "Obitelj nositeljica života – nada i budućnost Hrvatske".

Zabrinjava činjenica da je jednostranim postupcima MORH-a dovedeno u pitanje djelovanje i temeljno poslanje Vojnoga ordinarijata. Povodom toga biskupi su raspravljali o statusu i djelovanju Vojnoga ordinarijata unutar MORH-a i MUP-a. Kako bi se riješila neka novootvorena pitanja, potrebne su izmjene i dopune pravilnika kao i definiranje funkciranja Vojnog ordinarijata na svim razinama, o čemu će brigu voditi HBK. Istaknuta je i potreba definiranja strukture prijeko potrebne za redovito funkciranje kurije i vojnih kapelanija.

Dokidanjem autonomije Religijskog programa na HRT-u, koja je zajamčena sporazumom koji su potpisali HRT i HBK, sporazum je jednostrano prekršen. HRT se u članku 2. sporazuma obvezao kako će dogovorene sadržaje "katoličkoga vjerskog programa ostvarivati preko Redakcije religijskog programa Hrvatske televizije i Redakcije religijskog programa Hrvatskog radija, koji su ravnopravni svim ostalim programima". Sadašnji ustroj nije prihvatljiv jer Religijski program nema autonomnost i ravnopravnost s drugim programima. Izražena je spremnost razgovarati o pojedinim odredbama sporazuma, no traži se poštivanje sporazuma koji je na snazi.

Analizirajući neka pitanja vezana za provođenje vjeroučaka u školama, članovi HBK-a izrazili su zabrinutost zbog otežane komunikacije s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta RH. Nije došlo do, u više navrata, traženoga susreta između predsjednika Vijeća HBK-a za katehizaciju đakovačko-osječkog nadbiskupa Đure Hranića s ministrom gosp. Željkom Jovanićem. Budući da i dalje ostaju neriješena brojna otvorena pitanja, poput diskriminacije vjeroučaka u školskoj satnici i neprovodenja vjeroučne nastave u trećim, četvrtim i petim razredima srednjih medicinskih škola, ignoriranje zahtjeva za susretom protumačeno je kao opstrukcija.

Biskupi su donijeli Odredbe HBK-a o osnovnim i srednjim katoličkim školama na rok od

tri godine. Doneseni dokument izraz je potrebe koja se javila osnutkom katoličkih osnovnih i srednjih škola u nas kako bi se definirao njihov cilj i struktura. Istaknuta je posebnost odgoja i obrazovanja koji se u njima provodi, kao i odgovornost te međusobni odnosi osoba i tijela koja jamče njihovo funkcioniranje. U smislu odredaba utemeljeno je novo Vijeće HBK-a za katolički odgoj i obrazovanje kojemu se povjerava briga o pitanjima koja se odnose na crkvene i katoličke predškolske, školske i visokoškolske ustanove. Za predsjednika vijeća izabran je požeški biskup Antun Škvorčević.

Biskupima je predstavljeno apostolsko pismo "Intima Ecclesiae natura" o službi djelatne ljubavi u Crkvi koje je papa Benedikt XVI. u obliku motuproprija objavio u studenome 2012., na početku Godine vjere. Pismo je svojevrsni nastavak promišljanja pape Benedikta XVI. na tragu enciklike "Deus caritas est" i "Caritas in veritate". Duboka narav Crkve izražava se u njezinoj trostrukoj zadaći: naviještanju Božje riječi, slavljenju sakramenata i službi ljubavi. Dokument posebno naglašava odgovornost biskupa za službu djelatne ljubavi na njihovu području. U tome smislu biskupi imaju obvezu snažnije, osobito u današnje vrijeme, poticati i podupirati karitativne aktivnosti, nadzirati i upravljati radom karitativenih organizacija te, između ostalog, promicati suradnju i zajedništvo s tijelima drugih biskupija, osobito siromašnijih, u zemlji i svijetu, kao i podržavati suradnju ekumenskoga oblika.

Biskupi su upoznati s plenarnim zasjedanjem Vijeća europskih biskupskih konferencija koje je od 3. do 6. listopada 2013. održano u Bratislavi u prigodi 1150. obljetnice dolaska svetih Ćirila i Metoda u slovačke krajeve. Glavna tema zasjedanja bila je "Bog i država. Europa između laičnosti i laicizma". Na temelju istraživanja provedenog među biskupskim konferencijama koje je obuhvatilo različita područja života u pojedinim zemljama istaknuto je kako se u različitim područjima društvenoga života često primjećuje upletanje određenog sekularizma i pokušaj da se stvori isključivo negativna slika o Crkvi i vjeri. Crkva ne smije na to odgovoriti zatvaranjem i pretvoriti se u tvrđavu u Europi. Bez obzira na to što se događa, kršćani imaju jasan identitet utemeljen na njihovoj vjeri koja je živa i koja budi nadu. U raspravi su europski biskupi definirali pojedina prioritetna područja koja trebaju jasno promišljanje Crkve: pitanje odgoja, pastoral mlađih, tema obiteljskog pastoralnog i brige za obitelj kao i tema nezaposlenosti, osobito među mlađima.

O djelovanju Hrvatskoga katoličkog sveučilišta detaljnije je izložio rektor Željko Tanjić. Na HKS-u je trenutno upisano 310 studenata na tri studija: povijesti, psihologije i sociologije. U pripremi je pokretanje novih studijskih programa, studija komunikologije te studija sestrinstva i primaljstva. Budući da je HKS osnovan pod pokroviteljstvom HBK-a, predloženi su neki novi vidovi suradnje kroz angažiranje HKS-a za provođenje nekih projekata HBK-a kao i povezivanje između katoličkih osnovnih škola, gimnazija i sveučilišta.

Biskupi su dali potporu europskoj građanskoj inicijativi "One of Us" ("Jedan od nas") kojom se želi unutar nadležnosti Europske Unije pravno zaštititi dostojanstvo i integritet ljudskih zametaka (embrija) te zabraniti financiranje aktivnosti koje uzrokuju njihovo uništavanje. Hrvatski biskupi stoga potiču vjernike da se do 1. studenoga pridruže ovoj inicijativi i daju svoj potpis putem mrežne stranice www.oneofus.eu/hr ili na za to predviđenim obrascima.

Nadamo se da će se uskoro provesti referendum o ustavnoj definiciji braka kao životnoj zajednici žene i muškarca, kako je to zahtijevao veliki broj građana koji su dali svoj potpis inicijativi za provođenje referenduma.

Predsjednici i voditelji pojedinih komisija, vijeća, odbora i ustanova HBK-a podnijeli su izvješća o svojem području djelovanja. Određeni su izaslanici HBK-a na zasjedanjima drugih biskupskih konferencija u 2014. godini. Ulaskom Hrvatske u Europsku Uniju stekla je Hrvatska biskupska konferencija pravo imenovati svojega punopravnog izaslanika pri Vijeću biskupskih konferencija zemalja Europske Unije (COMECE). Tijekom hrvatskih pregovora za pristupanje EU-u HBK je pri tome vijeću imao izaslanika u svojstvu promatrača. Na zasjedanju je za izaslani-

ka HBK-a pri COMECE-u izabran kardinal Josip Bozanić, a za zamjenika bjelovarsko-križevački biskup Vjekoslav Huzjak.

Članovi HBK-a pohodili su grob bl. Alojzija Stepinca u zagrebačkoj katedrali. Ondje su zajedno s bogoslovima Nadbiskupskoga bogoslovnog sjemeništa u Zagrebu imali službu riječi. Prigodni nagovor izrekao je varaždinski biskup Josip Mrzljak koji se prisjetio svojih osobnih susreta s blaženikom.

Na plenumu je dogovoren i kalendar plenarnih zasjedanja i važnijih susreta u idućoj godini. Izvanredno zasjedanje HBK-a održat će se 27. siječnja 2014. Zajednička sjednica biskupa iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine bit će 24. veljače 2014. u Banjoj Luci. Proljetno plenarno zasjedanje HBK-a na programu je od 13. do 15. svibnja 2014, a 2. lipnja 2014. bit će susret s redovničkim poglavarima. Jesensko plenarno zasjedanje HBK-a održat će se od 21. do 23. listopada. U 2014. godini održat će se Nacionalni susret hrvatske katoličke mladeži 26. i 27. travnja u Dubrovniku.

Tajništvo Hrvatske biskupske konferencije

Poziv HBK vjernicima u RH podrijetlom iz BiH na popis stanovništva

Moralna je obveza svakog katolika javno očitovati svoju vjersku pripadnost i uvijek se izjasniti katolikom. A časna je obveza čuvati i njegovati svoj narodni identitet.

Polovicom srpnja Tajništvo Biskupske Konferencije Bosne i Hercegovine (BK BiH) objavilo je kako će od 1. do 15. listopada 2013. biti proveden opći popis stanovništva u Bosni i Hercegovini. Budući da se radi o važnom događaju za Crkvu i hrvatski narod u toj zemlji, biskupi su pozvali vjernike da na vrijeme priprave potrebne važeće osobne dokumente i da se odazovu na popis stanovništva. Jer, „moralna je obveza svakog katolika javno očitovati svoju vjersku pripadnost i uvijek se izjasniti katolikom. A časna je obveza čuvati i njegovati svoj narodni identitet”, stoji u priopćenju Tajništva BK BiH. Ovaj poziv upućen je prvenstveno žiteljima s područja Bosne i Hercegovine. Ali, tu mogućnost imaju i svi drugi katolici i drugi građani iz BiH koji trenutačno žive u Republici Hrvatskoj (RH) ili drugdje u inozemstvu. Budući da veliki broj Hrvata katolika boravi i živi diljem RH, ovim kratkim priopćenjem potičemo sve koji su prognani, raseljeni, privremeno iseljeni izvan BiH, neka sukladno zakonu, pođu u svoje mjesto rođenja i odgovorno pristupe popisu pučanstva. Time doprinose da BiH bude i ostane i zemlja Hrvata, jednoga od njezinih konstitutivnih naroda.

Popis stanovništva nije novost našega vremena. Sveti Pismo izvješćuje o sličnom popisu na koji su se odazvali nazaretski stanovnici Marija i njezin zaručnik Josip. Oni su, naime, pošli u Betlehem da se podvrgnu odredbi cara Augusta o „popisu svega svijeta”, kako piše sveti Luka (Lk 2,1). Potiču se, dakle, vjernici iz BiH koji su se privremeno ili trajno doselili na području RH, neka sukladno zakonu „pođu u svoj grad” i odgovorno pristupe planiranom popisu stanovništva. Na to imaju pravo dok imaju državljanstvo BiH. Ali, moraju biti prijavljeni prije popisa. Neka se, dakle, na vrijeme prijave, do 1. listopada 2013., i neka se u svoje doba odgovorno odazovu i popune rubrike formulara za popis stanovništva. Time će pokazati ljubav prema vjerskim i nacionalnim korijenima, kao i dužnost kako čuvati očevinu i baštinu rodnoga kraja. U duhu one drevne mudrosti: „Tuđe poštuj, svojim se diči”.

Tajništvo HBK

Susret predsjednika HBK s predsjednikom Vlade Republike Hrvatske

U otvorenom razgovoru sugovornici su razmijenili mišljenja o aktualnim i važnim temama za Crkvu i hrvatsko društvo.

Predsjednik Hrvatske biskupske konferencije zadarski nadbiskup Želimir Puljić sastao se danas u Banskim dvorima s predsjednikom Vlade Republike Hrvatske Zoranom Milanovićem. Sastanku su nazočili generalni tajnik Hrvatske biskupske konferencije mons. Enco Rodinis i predstojnik Ureda predsjednika Vlade Republike Hrvatske Tomislav Saucha.

U otvorenom razgovoru sugovornici su razmijenili mišljenja o aktualnim i važnim temama za Crkvu i hrvatsko društvo. Također, bitnim su ocijenili sastanke i razgovore o temama od obostranog interesa.

Dijalog Crkve i države potreban je i nužan

Intervju predsjednika HBK zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića za Večernji list

Odnosi Crkve i države često su u središtu pozornosti, a naglasak je u posljednje vrijeme na potrebi većeg dijaloga. Zbog toga smo razgovarali s predsjednikom Hrvatske biskupske konferencije mons. Želimirom Puljićem, koji se prošloga tjedna u Banskim dvorima susreo s premijerom Zoranom Milanovićem.

O čemu ste razgovarali?

Bio je to kurtoazni posjet koji sam namjeravao učiniti kao predsjednik HBK još proljetos. Ali, poslovi i termini učinili su da je, eto, tek prije neki dan do tog susreta došlo. Nismo imali neki "plan i teme razgovara", jer to je bio kako rekoh kurtoazni posjet. No, u otvorenoj atmosferi razmijenili smo mišljenja o aktualnim i važnim temama za Crkvu i hrvatsko društvo.

Iz kratkog priopćenja ne vidi se da ste otvarali "vruće teme" između Crkve i države?

Istina je da je priopćenje općenito kao što su i teme o kojima smo izmijenili mišljenja i stavove bili uglavnom opće naravi. Ali, bitno je da je u priopćenju istaknuto kako smo ocijenili da su sastanci i razgovori potrebni i nužni, posebice kad je riječ o stvarima od obostranog interesa.

Kao što je npr. povrat Crkvi oduzete imovine?

O povratu imovine i sličnim ekonomskim temama nismo razgovarali.

Imate li informacije hoće li i kada biti raspisan referendum na inicijativu "U ime obitelji" koju podržava službena Crkva?

Laička inicijativa "U ime obitelji", koja je skupila dostatan broj potpisa za odluku da se provede referendum, sada je prepuštena onima koji su institucionalno za to nadležni: Vlada RH i Sabor. Nemam nikakvih informacija o tomu hoće li se i kada to provoditi. Intencija, međutim, promotora te akcije sasvim je u skladu s kršćanskom antropologijom te s filozofijom i antropologijom svih religija koje vjeruju i isповijedaju da je Bog stvorio prvu obitelj kao "muško i žensko". Zbog toga su inicijativu podržale i druge vjerske zajednice.

Jeste li zadovoljni sadašnjim statusom spolnog odgoja u školama, nakon što su napravljene neke promjene u nastavi?

S programom kakav je bio predložen prošle godine nisu se slagali ni roditelji ni brojni ravnatelji koji su bili zatečeni brzinom odluke da se zakon provede u školama. Zapravo, problematičan je bio četvrti modul pod naslovom "spolno-rodne ravnopravnosti" koji sadrži opredjeljenja i stavove nove "rodne revolucije" poznate pod nazivom "Gender-ideologije". Nisam osobno proučavao najnoviji predložak koji je Ministarstvo za odgoj i obrazovanje ove godine pripremilo. To će učiniti Ured za katehezu. Škola je tek počela pa će biti potrebno počekati kako bi se vidjelo i čulo reakcije.

Zašto aktualna vlast ima prilično negativan odnos i prema Katoličkoj crkvi, ali i prema drugim vjerskim zajednicama?

Kad se općenito govori o odnosima među ljudima i institucijama, dva su ekstremna stava koja nisu dobra. Jedan je "suparnički", koji u drugom uvijek gleda suparnika, a ne suradnika, neprijatelja, a ne partnera. Drugi je stav "ponašanje u celofanu", gdje se fino ophodi iako se nikad ne zna što drugi misli, planira i želi. Jer o tomu se nikada ne razgovara jasno i otvoreno. Dubrovačkoj se diplomaciji u tom duhu pripisuje izreka da su se "sa svima ophodili fino, ali ni s kim iskreno". Ne znam koliko je ispravno odnose pojedinaca, koji u Crkvi ne vide "suradnike nego suparnike", poopćavati pa reći da "tako svi rade i misle". A da ima onih koji negativno misle i prosuđuju Crkvu i njezino djelovanje, nije neka novost. Crkva se ipak trudi otklanjati predrasude i stvarati ozračje u kojem će se pojedinci i institucije međusobno uvažavati, razgovarati i surađivati. Bez rivalstva i upotrebe "celofana". Iskreno i otvoreno, jer to služi općem dobru ljudi i društva u cjelini.

Prijeti li opasnost od ponovnog vraćanja Crkve u sakristiju, tj. da se bavi samo duhovnom, a ne i društvenom stvarnošću?

Ima ljudi koji bi Crkvu najradije sklonili s pozornice i smjestili u sakristiji. Takvi, naime, ne shvaćaju da Crkva nije samo ljudsko, nego i Božje djelo. Dapače, ona je produljeno Isusovo utjelovljenje u svijetu. Ima, međutim, i vjernika koji misle kako bi bilo najbolje da se Crkva "povuče i ogradi od svijeta". Boje se, naime, da bi njezino uvlačenje u povijest zla i grijeha moglo okaljati samo evanđelje. A znamo da je Isus prije uzašaća obvezao apostole neka idu, govore i objavljuju ljudima da su otkupljeni i spašeni njegovom žrtvom na križu. Kao instituciji koja je "u svijetu, ali ne od svijeta" Crkvi je povjereno čuvati "blago u glinenim posudama". Ne zato da ga sačuva u škrinjama i sakristijama, nego da ga ponudi živim ljudima u životnim okolnostima i radnim sredinama. Mora poći "na periferiju", rekao bi papa Franjo, i objaviti svima Božju ljubav i milosrđe. Zbog toga ona neće prihvati "sklanjanje u sakristiju". Pa i pod cijenu vlastitog života.

Pronalazite li i vi u obrani tzv. "lex Perković" potvrdu da Hrvatskom, zapravo, vlada nevidljiva političko-obavještajna mreža još iz prošlog sustava?

Nisam studirao političke znanosti niti se bavim politikom da bih mogao prosuđivati koliko je neki zakon u službi nečega, posebice u službi, kako ste rekli, "nevidljive političko-obavještajne mreže". No, činjenica je da se naše društvo izglasavajući tzv. "lex Perković" suočilo sa zahtjevima europskog zakonodavstva. I morat će, čini se, neke stvari temeljito revidirati.

Podržavate li lustraciju?

Budući da se Hrvatska odmah poslije demokratskih promjena suočila sa strašnom agresijom, nije bilo ni mogućnosti, a ni vremena učiniti lustraciju kao što su to učinile neke komunističke zemlje. To bi kod nas u to vrijeme prouzročilo još veću pomutnju usred rata koji je buktio na sve strane. Ondašnji političari s pravom su govorili o sveopćoj pomirbi Hrvata i potrebi duhovne obnove čitavoga društva. Iz današnje perspektive nije lako procijeniti koliko je bila moguća lustracija u teško vrijeme rata i agresije. No, nije daleko od istine ni mišljenje onih koji kažu da je nakon 1990. u

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Hrvatskoj došlo do promjene sustava, ali ne i političke elite. Trebat će stoga strpljenja i vremena da prođe "njihovo vrijeme". U tom pogledu dobro je što se i naša zemlja priključila zajednici narodâ Europe koji su odlučili osuditi sve ideologije XX. stoljeća, a njihove žrtve komemorirati jednim zajedničkim Europskim danom sjećanja na žrtve svih totalitarnih i autoritarnih režima, a to je 23. kolovoza svake godine.

Kažu da bi se ona i te kako odrazila i na crkvene strukture, jer je bilo svećenika konfidenta?

Crkva se nije plašila konfidenata iz svojih redova, nego ih je sažalijevala. Divila se i veličala one koji se nisu dali slomiti, poput npr. zagrebačkog nadbiskupa kardinala Stepinca, mostarskog nadbiskupa Čule i šibenskog biskupa Banića. I tolikih drugih vrijednih i zauzetih radnika na njivi Gospodnjoj. I premda se stidjela pojedinih sinova iz vlastitih redova koji su bili u službi ondašnjih režima, nije u vremenu demokratskih promjena podržavala, a ni poticala lustraciju najviše zbog straha da bi ona izazvala još veću pomutnju u teškom ratnom stanju.

Ima li službena Crkva, tj. vi biskupi i snage i prava uključiti se u rješavanje aktualnih političkih, gospodarskih i društvenih problema?

Rekao sam da je Crkva osobita zajednica vjernika kojoj je Gospodin povjerio čuvati "blago u glinenim posudama". I kao takva ona je "u svijetu, ali ne od svijeta". No, svojom misijom i djelovanjem ona pomaže u rješavanju aktualnih političkih, gospodarskih i društvenih problema. I što je vjernija svom poslanju i zadacima koje joj je Krist povjerio, to je veći njezin doprinos spomenutim problemima. No, kad se veli kako nije od svijeta, ne znači da je izvan njega. Dapače, potpuno je uronjena u njemu, pa sve "radosti i nade, žalosti i tjeskobe ljudi našeg vremena, njezine su radosti i tjeskobe", kako piše u konstituciji o Crkvi u suvremenom svijetu. U toj konstituciji biskupi su na Drugom Vatikanskom saboru progovorili o pet gorućih problema: o dostojanstvu braka i obitelji, o promicanju kulturnog napretka, o ekonomsko-socijalnom životu, o životu političke zajednice te o promicanju mira. Tu je i odgovor na vaše pitanje. Crkva, tj. biskupi, svećenici, Bogu posvećene osobe i vjernici laici dužni su dati svoj doprinos za opće dobro. Svatko na svoj način; s klauzulom da ne može biskup ili svećenik biti ministar, sabornik, gradonačelnik ili vođa sindikata. Jer, to im nije dopušteno pozitivnim crkvenim propisima. Ali, zato su vjernici laici pozvani aktivno se uključiti u arenu političkog i društvenog života. I boriti se svim dopustivim sredstvima koje im na raspolaganje stavlja zauzeta ljubav kako bi dali svoj obol općem dobru u društvu na političkom, gospodarskom i društvenom polju.

Politička scena u Hrvatskoj gotovo je ridikulozna: parlamentarni sustav samo je ukras demokracije, stranke služe same sebi, a političari isključivo vlastitim interesima. Vide li biskupi izlaz iz takve situacije?

Iz svake situacije postoji izlaz. I nema tako teške i komplikirane stvarnosti koja ne bi imala izlaza. Žao mi je, međutim, čuti to što kažete za našu političku scenu. Ako je čovjek po naravi "zoon politicon", političko biće, onda bavljenje politikom nije privatna stvar i osobni obrt nego stvar od zajedničkog interesa. Ona je po jednostavnoj definiciji zauzimanje za opće dobro. Nisu bez razloga dubrovački gospari nad vratima vijećnice u Kneževu dvoru u kamenu uklesali: "Obliti privatorum, publica curate", a to znači "zaboravite privatno i brinite se za javno"; brinite se za društveno i opće zajedničko dobro. To staro klasično pravilo vrijedno je za političare svih vremena i svih podneblja i naroda. I valjalo bi ga primjenjivati. Tada sigurno stranke ne bi služile same sebi ni političari vlastitim interesima.

ZADARSKA NADBISKUPIJA

Sveti Jeronim, svećenik i crkveni naučitelj

Propovijed mons. Želimira Puljića na posvjeti crkve u Mrljanima na Pašmanu

1. Ova nova crkva u Mrljanama bit će doskora posvećena u čast. Sv. Jeronima, crkvenog naučitelj. Stoga valja nam u ovoj prigodi čuti nešto o tom velikom svecu. Budući je bio čovjek Biblije, papa Damaz povjerio mu je reviziju staroga latinskoga prijevoda Biblije. I po tomu je postao slavan u cijeloj Crkvi. Posljednje 34 godine života proveo je u Svetoj zemlji, kraj Gospodinovih jaslica u Betlehemu, gdje je molio i studirao Božju Riječ zapisanu u svetim knjigama. Rodio se polovicom 4. stoljeća u gradu Stridonu, koji se nalazio na granici Dalmacije i Panonije. Gdje je to točno bilo, znanost do danas nije ustanovila. Ali, mi ga rado svojatamo; ako ništa drugo onda radi njegove plahe naravi i poznate izreke: ‘Parce mihi, Domine, quia Dalmata sum! Životopisci vele da je bio veoma nadaren. Ali, teške naravi. Imao je dobro pamćenje i bio je izvanredno osjetljiv i strastven. Studij je okončao u Rimu gdje ga je papa Damaz veoma cijenio i u mnogim stvarima pitao za savjet. A onda uzeo i za svoga tajnika i povjerio mu latinski prijevod cijele Biblije, slavnu Vulgatu. Preko 20 godina je Jere stavio u službu Crkve svoje veliko znanje, kritičnost i radnu sposobnost.

Tamo je kraj šipilje Isusova rođenja u Betlehemu u jednoj pećini učeni i časni starac Jeronim izabrao svoje posljednje obitavalište. Pripovijeda se kako je on, veliki naučitelj, u svojim staračkim danima često znao doći do jaslica i s Isusom razgovarati. Zapisano je da je jednom rekao malom Isusu: “Dijete moje, dok dršeš na tom tvrdom ležaju, reci mi što mogu učiniti za tebe?” Isus mu je na to odgovorio: “Jeronime, ništa ne želim od tebe! Samo pjevaj: Slava Bogu na visini!” Jeronim mu je ipak dao do znanja kako mu je nakanio “pokloniti sav svoj novac i imetak!” Sa smiješkom na usnama odvratio mu je maleni Isus: “Nebo i zemlja su moji. Neću tvoga novca! Daj ga siromasima, pa će ga tako primiti kao da je meni darovan”.

2. Jeronim je, međutim, nastavio zboriti da “bi ipak htio za Isusa nešto učiniti i darovati mu”. Božansko Dijete mu je na to odgovorilo: “Dobro, kad već želiš nešto učiniti, reći će ti što bi mi mogao darovati. Daj mi svoje grijeha; daj mi nemire svoga srca!” Zbunjen takvim prijedlogom Jeronim promuca i upita: “A što ćeš s tim učiniti”, dragi moj Spasitelju. Dijete tada odgovori: “Tvoje grijeha, nemire tvoga srca želim staviti na svoja ramena i odnijeti ih.” Pripovijetka završava kako je na te riječi Jeronim proplakao i rekao: “Dobili Isuse, kad već želiš, onda uzmi moje grijeha. Uzmi sve što je moje, i daj mi što je tvoje!” Jeronim je tada iz najdubljeg uvjerenja svoga srca izrekao rečenicu koja objašnjava njegovu potpunu predanost Bogu i njegovo Riječi: “Tko se predaje Kristu, taj ima sve i ne boji odmah i umrijeti, ako treba”.

Ovakvo radikalno opredjeljenje za Boga, kao i Jeronimova ljubav prema Svetom Pismu i Crkvi zaslužuju danas naše osobito poštovanje. Posebice kad ovaj sveti prostor želimo Bogu darovati i svetom Jeronimu posvetiti. On je naš dragi zemljak s kojim se ponosimo. On je zaslužni sin Crkve koji je pronio slavu našeg kraja. Crkva ga je s pravom ubrojila među četvoricu velikih zapadnih svetih Otaca, među kojima je on ipak najosebujniji. Valja nam ovdje istaknuti kako titulu crkvenog naučitelja ima samo 30 svetaca i 3 svetice. God. 1298. u prvom imenovanju crkvenim naučiteljima proglašeni su četvorica zapadnih teologa: sv. Augustin, sv. Ambrozije, sv. Jeronim i sv. Grgur Veliki. U drugom krugu imenovanja 1568. crkveni naučitelji postali su i istočni kršćanski teolozi: sv. Atanazije, sv. Ivan Zlatousti, sv. Bazilije Veliki i sv. Grgur Nazijanski. Posljednje tri titule crkvenih naučitelja, dodijeljene su prvim ženama: sv. Katarini Sijenskoj, sv. Tereziji Avilskoj i sv. Maloj Tereziji.

3. Jeronim, zaljubljenik u Svetu Pismo, nalazio je u biblijskim tekstovima radost i isticao važnost njihova poznavanja: ‘Ne čini li ti se da već ovdje, na zemlji prebivaš u kraljevstvu nebeskom kad živiš među ovim tekstovima, kad ih razmatraš, kad ne poznajes i ne tražiš ništa dru-

go?” Zbog toga je bitno za vjernika približiti se biblijskim tekstovima, posebice Novom zavjetu. Jer, “ne poznavati Pisma znači ne poznavati Krista”. Tu je rečenicu citirao Drugi vatikanski sabor u konstituciji Dei Verbum (br. 25): Ne poznavati Pisma znači ne poznavati Krista. Biblija je, dakle, sredstvo “po kojem Bog svakoga dana govori vjernicima”. A čitati Pismo znači razgovarati s Bogom. Jeronim uz to podsjeća na obvezu usklađivanja života s božanskom Riječi. Valja “odjenuti Krista u siromasima, veli Jeronim, pohoditi ga u onima koji trpe, nahraniti ga u gladnima, dati mu prebivalište u onima bez krova nad glavom”. Jeronim je dao veliki doprinos i kršćanskoj odgoji jer je isticao kako treba odgojiti “dušu koja mora postati hramom Gospodnjim”. Zbog toga je poticao roditelje neka stvaraju mirno i radosno ozračje oko svoje djece, neka ih potiču na učenje i rad, služeći se pri tom pohvalama i natjecateljskim duhom. Roditelji su, naime, prvotni odgojitelji djece, prvi učitelji života. U središte pak života i djelovanja Jeronim postavlja Riječ Božju koja čovjeku pokazuje staze života i otkriva tajne svetosti.

Biblijka kao sredstvo, “po kojem Bog svakoga dana govori vjernicima”, postaje tako poticaj i izvorište kršćanskog života za sve okolnosti i sve ljude. A čitati Pismo, znači razgovarati s Bogom: “Kada moliš – piše Jeronim nekoj plemkinji u Rim – onda razgovaraš sa Zaručnikom. A kad čitaš, On ti progovara”. Proučavanje i razmatranje Pisma čine čovjeka mudrim i mirnim. Zato Jeronim poručuje svećeniku Nepocijanu “neka često čita božanska Pisma”. Dapače, savjetuje mu neka svete knjige ‘nikada ne ispušta iz ruku, kako bi iz njih učio i naučio ono u čemu mora poučavati druge’. A rimske plemkinje Leti daje savjete za kršćanski odgoj njezine kćeri: “Trudi se da ona svakoga dana prouči koji odломak Svetoga pisma... Neka nakon molitve čita, a nakon čitanja moli.. Neka, umjesto nakita i svilenih haljina zavoli božanske Knjige”, koje neka joj budu poput ogrlica i naušnica”.

Blagdan sv. Jeronima, Mrljane, 30. rujna 2013.

BLAGDAN SV. ŠIMUNA

Propovijed mons. Želimira Puljića, prijepodnevno slavlje

1. Blagdan svetoga Šimuna koga slavimo u ovoj godini vjere vraća nas najprije našim vjerskim i biblijskim, ali i narodnim korijenima. Biblijsko izvješće veli kako su Marija i Josip donijeli Isusa u hram izvršiti ono što je nakon rođenja prvorodenca propisivao Mojsijev zakon. I dok su oni to činili, ususret im dolazi časni starina, pun vjere i Duha Božjega. Ime mu je bilo Šimun, a Luka bilježi da je bio ‘pravedan i bogobojan’. Njegove vjerničke misli bile su upravljene prema nebu i obećanju o otkupljenju sinova Izraelovih. Tom svetom starcu Duh Sveti je objavio da neće umrijeti dok ne vidi obećanoga Mesiju. Vođen tim obećanjem on je došao u hram baš kad su ondje bili Isusovi roditelji s malim Isusom na rukama. Sav sretan, Šimun je uzeo u naručaj Božansko Djetišće i predstavio ga kao ‘svjetlo na prosvjetljenje narodâ i na slavu puka Izraelskoga’. No, sveti je starac također predvidio kako će Mesija biti i ‘znak osporavanja’ (‘signum contradictionis’), te da će i njegovoj majci Mariji ‘mač dušu probosti’ (Lk 2, 22-35).

Okupili smo u ovom svetištu oko zemnih ostataka dragog nam sveca Šime. Na povišenom mjestu iznad glavnog oltara gledamo dva barokna anđela od bronce kako na rukama nose srebrnu raku s njegovim svetim tijelom. Uz poštovanje koja u nama budi misao da je Šimun na svojim rukama držao sveto Isusovo Tijelo, mi smo ponosni što raka, koja čuva njegove zemne ostatke, spada među najdragocjenije i najvrijednije izloške naše srednjovjekovne baštine. A burna prošlost ovoga grada i njegovih stanovnika kroz dugo razdoblje od sedam stoljeća nerazdvojivo je vezana uz štovanje starca Šimuna i plod je velike pobožnosti i štovanja prema njemu. Ne treba se onda čuditi što ga žitelji Zadra i Nadbiskupije s pravom nazivaju zadarskim Pokroviteljem.

2. I dok slavimo dan svetoga Šimuna, u mislima se prijećamo onog svečanog susreta s Mesijom u hramu. Taj svečani trenutak je nagovijestio je prije četiri i po stoljeća prorok Malahija kad je zapisao: I doći će iznenada Gospodin u svoj Hram. A pet stitina godina kasnije evanđelist Luka je to opisao gotovo istim riječima: Poniješe Isusa u Jeruzalem da ga prikažu Gospodinu, kao što piše u Zakonu Gospodnjem. Podudarnost evanđelja s proročtvom potvrđuje kako Bog svoja obećanja ne zaboravlja. Evanđeosko izvješće puno je neodoljive čežnje i hramske svečanosti. Svojom milinom i jednostavnošću nosi nas u božićne i bogojavljenjsko ozračje. No, ovaj put naglasak je Mesiji koji pohada hram i one koji su s hramom povezani. Naime, dok u vrijeme Božića i Bogojavljenja novorođenome Bogu hodočaste ljudi, pastiri i mudraci, danas Mladi Mesija pohađa ljudi, ide u susret starim ljudima, Šimunu i Ani, revnim pohoditeljima hrama.

Njih dvoje, dakle, u predvečerje i na zalazu svog zemaljskog hoda kliču od radosti i Bogu zahvaljuju na daru toga milosnog susreta i života. A on kao 'mlado sunce s visine' (Lk 1,78), tek je na pomolu i na početku svoga mesijanskog poslanja. Zahvalan svojim roditeljima, koji su ga dopratili u Jeruzalem da ga prikažu Gospodinu prema Mojsijevu Zakonu, širi ruke i blagoslivlje ovo dvoje staraca, revnih pohoditelja hrama. U ovom simboličnom događaju u hramu, koji nam Luka tako plastično opisuje, vidimo ne samo ljepotu liturgijskog čina, nego i znakovitost susret stare i mlade generacije na tom svetom mjestu. I dok osjećamo aktualnost i važnost toga čina, pitamo se koliko smo kao vjernici osjetljivi na ono što se oko nas zbiva, a daleko je od smisla i značenja Lukinoga prikaza. Konkretno: Koliko su današnji roditelji svjesni da su njihova djeca Božja svojina i vlasništvo koje im je povjereno kao skupocjeno blago?! Istina, blago im je darovano u glinenim posudama, ali koje trebaju trajno Bogu prikazivati. Koliko se očevi i majke trude primati iz Božjih ruku dar novoga života, te svakog dana upućivati molitvu Svemogućemu za dar djece?! Znaju li povesti svoju djecu u hram Gospodnji kako bi tamo s braćom u vjeri molili i s oduševljenjem pjevali: 'U hram ćemo Gospodnji radosno ići!' Ili tu odgojnju funkciju prepuštaju slučajnim odgojiteljima: bakama, tetama i katehetama?!

3. Raspjevana duša starca Šimuna na kraju života, čuli smo, moli i zahvaljuje riječima predanja: Sad otpuštaš slugu svoga, Gospodaru u miru, jer vidješe oči moje spasenje tvoje. Štoje potaklo Šimu da izgovori ovaj dirljivi labudi pjev? Što ga je dirnulo pa je dao oduška srcu svome? Najprije, ganula ga je nazočnost mlade obitelji koja dolazi u Hram i prinosi Bogu svoga Prvorođenca. Koga ne bi dirnule bezazlene oči djeteta koje roditelji prikazuju Bogu?! Posebice pak dirnula ga je činjenica što mu je bilo objavljeno da neće umrijeti prije nego vidi Mesiju. I, evo, došao je taj čas. Zbog toga zahvalna srca i ozarene duše pjeva i moli. Ovdje bismo mogli postaviti još neka konkretna pitanja. Znaju li suvremene obitelji obići s djecom svoje stare, djedove i bake, i obradovati ih češće dječjom radošću i spontanošću?! Kakav je općenito naš stav prema starijoj populaciji? Imamo li vremena i srca da ih obiđemo, pomognemo u njihovim potrebama ili barem upitamo, kako su?! U godini koja je pred nama posvetit ćemo osobitu pozornost pastoralu obitelji.

Zato ćemo se češće obraćati Bogu, koji je htio da njegov postane čovjekom i bude članom ljudske obitelji, neka blagoslov naše obitelji koje su utemeljene sakramentom ženidbe i posvećene darom života. Neka pomaže da naši očevi i majke budu vjerni u ljubavi, postojani u molitvi i gorljivi u djelima dobrotvornosti. A djeci neka daruje duha zahvalnosti prema roditeljima i potrebnu poslušnost prema svima koji im dobro žele. Neka nam starac Šimun i naš osobiti Pokrovitelj pomogne pomognu da ne zaboravimo tu važnu dimenziju susreta generacija kako bismo riječju i primjerom svjedočili svoju vjeru, te mogli u trajnom zajedništvu Katoličke Crkve uživati obilje Božjeg blagoslova, zdravlja, sloge i mira ovdje na zemlji, a u nebu vječno spasenje. Amen.

Crkva Sv. Šime, 8. listopada 2013.

BLAGDAN SV. ŠIMUNA

Pozdravna riječ mons. Želimira Puljića, večernje misno slavlje

Preuzvišeni Apostolski Nuncije, braćo svećenici, redovnice i redovnici, braćo i sestre u Kristu. Sve vas od srca pozdravljam u prigodi svetkovine sv. Šime, kao i Dana neovisnosti RH. Htio bih uz našeg Župana i Gradonačelnika pozdraviti i pratnju našeg visokog gosta, njegovog prvog suradnika mons. Jean Francois Lanthauma i p. Ivicu prevoditelja. Uz svetkovinu sv. Šime, rekoh, danas obilježavamo i Dan neovisnosti RH. Toga dana, naime, prije 22 godine, 8. listopada 1991. Hrvatski sabor je jednoglasno u podrumu Inine zgrade u Šubićevoj ulici u Zagrebu, izglasao hrvatsku neovisnost. To je ono što danas obilježavamo. Bio je to dan ponosa, ali i neizvjesnosti kada je nastupilo teško razdoblje za zemlju i za narod. Srpska i jugoslavenska vojska napadala je hrvatske gradove s mora, iz zraka i s kopna. Naši primorski gradovi, posebice Zadar i Dubrovnik proživljivali su pravu kalvariju. Dobro se sjećam tih mjeseci jer to su bile prve godine mog biskupskog služenja. Posebice je bilo teško nakon pada Vukovara, u studenom 1991.

No, iako prepušteni nasilju i agresiji, nismo gubili nadu. Krunica oko vrata naših branitelja budila je vjeru i nadu u mir i pobjedu istine i pravde. Nakon brojnih žrtava i stradanja ljudi i imovine, kao i nakon bezbrojnih apela i pritisaka europske su se zemlje dogovorile 8. prosinca 1991. u Maastrichtu da će 15. siječnja 1992. priznati Sloveniju i Hrvatsku, a i druge republike koje to budu tražile. Bila je to vrijest koja je probudila nadu kako se patnjama ljudi primiče kraj. Istina, još uvijek smo imali osjećaj da su nas moćnici svijeta ostavili i prepustili da nasilje prevlada, a jači odlučuje. No, isto tako imali smo sigurnost kako nas prati očinska ruka i zagovor velikoga pape, sluge Božjega Ivana Pavla II. koji se nije umarao moliti i poticati neka se obustavi ruka koja ubija. Imali smo trajno pred očima blagoslovnu molitvu pape Ivana VIII. koju je 7. lipnja 879. uzdignutim rukama uputio našem knezu Branimiru da će ga ‘štiti milost i blagoslov svetih apostola Petra i Pavla, kako bi uvijek bio siguran od vidljivih i nevidljivih neprijatelja’. Zahvaljujući zauzimanju Ivana Pavla II. pokrenuli su se neki međunarodni mehanizmi i rat je Bogu hvala zaustavljen. A Vatikan je bio među prvim državama svijeta koji je priznao neovisnost RH koju na današnji dan slavimo. Ovo spominjem posebice radi nazočnosti u našoj nadbiskupiji njegove ekselencije, preuzvišenog gospodina Alessandra D'Errica, predstavnika Svetog Oca u RH.

Preuzvišeni gospodine Apostolski Nuncije,

Zahvaljujem Vam što ste prihvatali predvoditi ovu svečanost sv. Šime zaštitnika i pokrovitelja našega grada. Posebice me je dirnulo što ste i usprkos nedavne smrti Vašega brata Gina došli u Zadar predvoditi ovo misno slavlje (njegovu dušu preporučujemo Božjem milosrdju). Uz zahvalu za izraze Vaše naklonosti prema Zadarskoj nadbiskupiji, molim Vas prenesite odanost i zahvalnost ovoga puka, svećenika, redovnika i redovnica, bogoslova i sjemeništaraca Svetom Ocu, papi Franji. Poznato je da smo Marijin narod koji Gospu časti i rado se okupljamo na njezinim blagdanima. Ali, mi smo i narod Svetoga Petra koji voli i poštaje Svetog Oca ‘kao slatkog Krista na zemlji’ (sv. Katarina Sijenska). S osjećajem zahvalnosti i poštovanja pozdravljam Vas, Preuzvišeni Apostolski Nuncije, u Zadarskoj nadbiskupiji, u gradu Zadru, u ovom svetištu njegovog Pokrovitelja sv. Šime. I molim Vas preporučite Gospodinu sve nas i uvedite nas u ovo misno slavlje.

Crkva Sv. Šime, 8. listopada 2013.

BLAGDAN SV. ŠIMUNA

PROPOVIJED MONS. ALESSANDRA D'ERRICA, APOSTOLSKOG NUNCIJA U RH

Draga braćo i sestre,

U našem razmatranju želio bih zajedno s Vama razmišljati o događaju koji Lukino Evanelje podastire pogledu naše vjere. Kako smo čuli, sveti Šimun je bio starac kojemu je Duh Sveti nagonjio da će vidjeti Mesiju. Sveti Luka opisuje da je bio „pravedan i bogobojazan, iš-čekujući Utjehu Izraelovu“. Bio je čovjek „pravedan“, to jest svet; čovjek slobodan od ogo-varanja i ispravnog svjetovnog raspravljanja. Mudar čovjek molitve. Živio je „bogobojazno“, svjestan da se uvi-jek nalazi u Božjoj prisutnosti.

Dolazi dan prikazanja Djeteta Isusa u Hramu prema propisu Zakona. I evo stiže Šimun koji u Isusu prepoznaće Mesiju, prima ga u naručje te blagoslovi Boga. Sveti Šimun je dakle jedan od prvih koji je „vidio“ Isusa (Iv. 1, 39; Iv. 12, 21) - odnosno prepoznao ga - i uzeo u naručje. Ali ne samo to. Kratki evandeoski izvještaji koji govore o njemu, naznačuju nam i duhovni hod, na ko-jemu se želim zaustaviti u kratkom razmišljanju.

Čuli smo da Evanđelist o svetom Šimunu kaže i ovo: „Ponukan Duhom, dođe u Hram“. Što znači to „ponukan“? Očito znači osjetiti poticaj, biti pokrenut. U Šimunovu slučaju, Duh Sveti je onaj koji potiče i pokreće njegove korake, prema Hramu i prema Isusu.

Nešto se slično eto događa i u našem duhovnom i crkvenom životu. I mi smo primili Duha Svetoga za svoje poslanje, već na samom krštenju. Taj dar se povećava svaki put kad primamo sakra-mente, koji nam pomažu da dobro upotrijebimo primljene talente za izgradnju Kristova tijela, to jest Crkve. Stoga, i u nama djeluje Duh Božji; ali da bi njegova prisutnost bila djelotvorna i plodonosna, poput Svetog Šimuna trebamo biti podložni njegovu djelovanju. Samo tako moći-ćemo svi, svaki pojedinačno i osobno, dati svoj doprinos Crkvi.

Tako ćemo lakše razumjeti teme na koje se često vraća Sveti Otac Franjo. Pred složenim iza-zovi-ma s kojima se Crkva mora suočiti u sadašnjem trenutku, žurne nove evangelizacije i u zemljama u kojima su kršćani tradicionalno u većini, neophodno je da se svi prepustimo dahu Duha. A to znači da ne smijemo stavljati zapreku djelovanju Duha Božjega. Ne smijemo se zatvoriti u svoje ljudske iluzije i lažne sigurnosti. Ne smijemo ostati sjediti, zadovoljiti se posjedovanjem slavne baštine iz prošlosti. Ne smijemo dati prostora oholosti svijeta u svom služenju Duhu i Crkvi Kristovoj.

Naprotiv, uvijek moramo imati - kao svoj temeljni stav- iskrenu raspoloživost, zaboraviti na sebe te „ponukani Duhom“ poći putovima svijeta, prema rubnim dijelovima, u duhu siromaš-tva, radosni što svima možemo naviještati i svjedočiti Isusovu radosnu vijest. Drugim riječima, moramo biti postojani. Ne smijemo se usidriti u prošlost. Ne smijemo biti zatvoreni ni za koga. Ponukani Duhom trebamo biti iskreni i vjerni „službenici zajedništva i kulture susreta... govo-vo opsjednuti tom idejom. I to valja činiti bez umišljenosti, bez nametanja „svoje istine“, nego doista vođeni poniznom i radosnom sigurnošću onoga koji je pronađen, kojega je istina, to jest Krist, zahvatio i promijenio te nismo u mogućnosti ne navješćivati ga (Papa Franjo, Rio de Jene-ioro, 27. lipnja 2013).

Ovu potrebu da idemo, da izademo - ponukani Duhom - papa Franjo je više puta naglašavao, već od samog početka svoga pontifikata. Prisjetite se da je tijekom Mise, 14. ožujka 2013. u Sik-stinskoj kapeli, dan nakon svog izbora za Vrhovnog Svećenika, rekao da u čitanjima toga dana vidi nešto zajedničko: potrebnii pokret za Crkvu danas. Pokret u hodu; pokret u izgradnji Crkve; pokret u ispovijedanju. Ove tri riječi (hoditi, graditi, ispovijedati) bile su predmet me-ditacije jednostavne u iznošenju, ali duboke u značenju. A Sveti Otac je naglasio da je u hodu glavna za-dača koju Duh Sveti danas povjerava Crkvi.

Istina, ove je misli već predložio Kardinalima sudionicima Konklava (nakon odreknuća Be-ne-

dikta XVI.), malo prije svoga izbora za Petrova Nasljednika. „Evangelizacija prepostavlja za Crkvu 'paresiju' (parresia), izlazak iz same sebe. Crkva je pozvana izaći iz same sebe i poći prema periferijama. Ne samo onim zemljopisnim, nego i onim životnim (egzistencijalnim): onima koje se odnose na misterij grijeha, boli... na krajnje neznanje, na odsutnost vjere, na način razmišljanja i na svaki oblik siromaštva. Ako Crkva ne izade iz sebe same kako bi evangelizirala, postaje autoreferencijalna (samoodnosna/samodostatna) i tada obolijeva. Zla koja tijekom vremena pogađaju crkvene institucije imaju korijen u autoreferencijalnosti (samodostatnosti), u nekoj vrsti teološkog narcizma (samodopadnosti)... Autoreferencijalna Crkva želi (pretendira) zadržati Isusa za sebe, ne da Mu izaći“.

Evo nam dakle važne i aktualne poruke koja danas proizlazi iz promatranja lika velikog svetog Šimuna. Pozvani smo prepustiti se Duhu da nas pokrene. Poći putem nasljedovanja Krista, a s Njim, uputiti se prema svima, bez ustupaka, ostavljajući po strani unaprijed zasnovane svoje ciljeve. Pozvani smo da se s povjerenjem prepustimo Duhu kako bi nas oblikovao, jer on zna bolje od nas kamo i kako voditi Crkvu Kristovu.

Ponukani Duhom pozvani smo njegovati veliku baštinu Koncila koja se sastoji u iskrenoj otvorenosti prema svijetu i u autentičnom dijalogu s drugima – i s onim dalekim – s pozitivnim i konstruktivnim stavom. Dijalogu, koji daje prednost onom što je zajedničko pred onim što stvara podjele. Dijalogu, koji pokazuje iskrenu želju raditi zajedno, sa svim ljudima dobre volje, u ozračju međusobnog povjerenja. Dijalogu, u kojem iskreno nastojimo shvatiti drugoga, saslušati ga i vjerovati mu.

Glede toga, slobodan sam napomenuti da Sveti Pavao i danas prekorava, opominjući da iznad svega našeg Crkvenog pokretanja uvijek mora biti ljubav. To je princip na kojem se valja trajno nadahnjivati, također i u poteškoćama kojih ne manjka. Samo tako doći će do toliko željenih rješenja društvenog sklada, omogućit će se pronalaženje suglasnosti među različitim stranama, na temelju onoga što im je zajedničko; i radi zajedničkog dobra, odreći se beznačajnih elemenata ne odstupajući pritom od temeljnih stavova i uvjerenja kojih se drže u svom društvenom zalaganju.

Dobro znam da su ove smjernice Svetog Oca predmet pažljivog promišljanja ove slavne Crkve u Zadru i u Hrvatskoj. Kao Papin Predstavnik, ne mogu ne radovati se s vama. Stoga, sa svetim Šimunom uzdižem Bogu, vječnom Gospodaru života i povijesti, svoju pohvalnu i za-hvalnu pjesmu. Istodobno, njemu, koji je među prvima video Isusa i primio ga u svoje naručje, upravljam molitvu da nas učini još više podložnima djelovanju Duha kako bismo mogli nastaviti svoj hod te, zajedno sa Svetim Ocem Franjom i čitavom Crkvom, krenuti putovima svijeta, hodeći radošno i s povjerenjem prema svima. Amen.

Crkva svetog Šimuna, Zadar, 8. listopada 2013.

SPOMENDAN BL. IVANA PAVLA II.

Propovijed mons. Želimira Puljića

1. Kad je prošle godine u listopadu papa Benedikt XVI. proglašio Godinu vjere povodom pedesete obljetnice otvorenja Drugog vatikanskog sabora, uputio sam okružnicu vjernicima zadarske nadbiskupije s naslovom 'Proučavajmo razloge i temelje vjere naše'. Smatrao sam, naime, korisnom i dobrom prigodom da tijekom ove tri godine ponovno otkrivamo sadržaj vjere koju isповijedamo i slavimo, i od nje živimo. Što se zapravo želi postići slavljem Godine vjere?! Koji je cilj i nakana svega toga? Čini mi se da je Papa u miru, Benedikt XVI. ovog godinom htio, ne samo da se ocijeni značenje toga najvažnijeg crkvenog događaja dvadesetoga stoljeća, nego i da se prelistaju neke stranice koncilskih dokumenata, posebice onih koji se odnose na Crkvu, svećenike i narod Božji.

Sabor je, naime, usmjerio djelovanje Crkve u svijetu. Preporučio je ekumenski duh i pravac prema drugim kršćanima, kao i dijalog s drugim vjerskim zajednicama. Opisao je i neka crkvena načela gledom na kulturu, politiku, znanost, umjetnost i društveno uređenje. Jasno je protumačio smisao ljudskih prava, osobito vjerske slobode i dostojanstva čovjeka. Biskupi su na Saboru objavili svijetu kako shvaćaju i njezinu ulogu u suvremenom svijetu. Crkva, dakle, nije utemeljena na nekom mitskom događaju, nego je ukorijenjena u osobi Isusa Krista, utjelovljenoga Bogo-čovjeka iz Nazareta. Zato je njezina opća misija i poslanje drugačije od civilnih i društvenih zajednica. Kao otajstvena stvarnost ona nadilazi granice kulture, prostora i vremena, jer je zajednica koja ima ne samo ljudske, nego i božanske korijene. Zbog toga ona nije puka skupina ljudi, neko društvo ili sindikalna udruga što se bori za svoje ciljeve. Ona je živi organizam komu je glava Krist, a Duh Sveti život i duša. Kao božanska i ljudska stvarnost ona je na Duhove počela rasti i osvajati svijet. I razvija se, evo, kroz stoljeća sve do naših dana. To se otajstvo jedino vjerom može shvatiti i objaviti. Zato navjestitelji toga otajstva nisu ni znanstvenici, ni filozofi, nego svjedoci što ih Isus izabire i šalje.

2. Jednog takvog navjestitelja Duh Sveti je pozvao na katedru sv. Petra, a zvao se Karol Wojtyla. Nakon izbora i prihvatanja službe bio je upitan koje je ime odabrao. Odgovorio je Ivan Pavao II. Na prvoj pontifikalnoj misi, na današnji dan 1978. on je isповjedio je svoju vjeru i očitovao svoju bezgraničnu ljubav prema Isusu Kristu. Pozvao je sve koji su se 'našli na čudесnom putu vjere ili ga pak traže, dvoume ili sumnjaju, neka poslušaju još jednom njegove riječi. I odmah upravio žarku, poniznu i odanu molitvu Kristu riječima: 'Učini, Gospodine, da budem vjerni sluga tvoga Veličanstva, da budem sluga tvoje moći koja ne pozna zalaza. Učini me svojim dobrim slugom. Dapaće, slugom slugu Božjih!' Poslije ove žarke molitve rekao je glasnim poklikom: 'Neka se nitko ne boji Krista i njegove moći' i zamolio sve neka 'širom otvore vrata Kristu'. Neka se njegovoj spasiteljskoj vlasti otvore granice država, gospodarski i politički sustavi, široka područja kulture, uljudbe i razvjeta. Neka se ne boje Krista, jer on jedini zna što je u srcu čovjeka. I završio: 'Molite i za me i pomozite mi da mu mogu odano služiti!'

Svećanim otvorenjem Godine vjere u ovoj našoj prvostolnici, upravo na dan njegova spomena prošle godine, očitovali smo zahvalnost Bogu što smo se našli na istom putu vjere s blaženim Ivanom Pavlom II. koji je prije deset godina prošao našom Domovinom, te na odlasku sa Zadarskog Foruma obratio se našim ljudima s poznatom formulacijom: 'Ljubljeni puče hrvatski!' Tijekom prošle školske godine razmišljali smo o Crkvi kako je predstavljena u dogmatskoj konstituciji 'Svjetlo naroda' (LG 1-12), na čijem je uobličenju aktivno sudjelovao tadašnji mladi nadbiskup iz Krakowa, Karol Wojtyla, te pokušali proniknuti u značenje Vjerovanja prema Katolizmu Katoličke Crkve (br. 198-1064) kojeg je blaženi Ivan Pavao II. prije dvadeset godina svećano proglašio kao najvažniji plod Drugog Vatikanskog Sabora.

3. U ovoj pak školskoj godine nastojat ćemo obraditi nekoliko gorućih problema koji su zapisani u pastoralnoj konstituciji o Crkvi u suvremenom svijetu, na kojoj je osobito zauzeto su-

djelovao tadašnji krakovski nadbiskup Wojtyla. Pastoralni problemi koji su obrađeni u spomenutoj konstituciji su: Promicanje dostojanstva braka i obitelji, kulturnog i ekonomsko-socijalnog života, te posebice promicanje mira i izgradnja zajednice naroda (GS 46-90). Uz ove teme obraditi će se i Deset Božjih zapovijedi prema Katekizmu Katoličke Crkve (br. 2084-2557). Budući da je papa Franjo sazvao izvanredno zasjedanje sinode koja će raspravljati o obitelji, i mi ćemo našu pozornost i pastoralne aktivnosti usredotočiti na obitelj. U pozadini naših aktivnosti bit će biblijska slika svadbe u Kani pod poznatim motom iz našeg Nina: ‘Hrvatska katolička obitelj dnevno moli i nedjeljom misu slavi!'

Znamo, naime, da je obitelj ‘mala Crkva’ u kojoj se Božji naum o otajstvenom zajedništvu dviju osoba konkretno ostvaruje. Nije moguće, međutim, tu otajstvenost svesti ‘na čistu povijesnu, ljudsku stvarnost’. Jer, izgubila bi se veličina Božanskog plana i otajstva. Kad bi Crkvu bilo moguće ‘znanstveno i razumski’ prikazati, ona bi postala samo ‘društvenom ili političkom organizacijom’. No, izgubila bi otajstvenu stvarnost što je sastavni dio njezine bîti. Crkva, dakle, nije proizvod povijesnog slučaja, nego izvorni Božji naum, Isusova zaručnica (Ef 5, 22-23), Tijelo Kristovo, Božje zdanje komu je zagлавni kamen Krist, a u njezinim su temeljima ugrađeni apostoli i proroci (Ef 1, 20-21). Duljina pak i širina, visina i dubina tog otajstva može se obuhvatiti jedino mjerom vjere (Ef 1, 17-18). Eto, zato nam je potrebno vremena da proučavamo temelje vjere naše, kako bismo razumom shvatili i srcem prihvatili ono što vjerujemo i isповijedamo. I posebice kako bismo svima koji nas upitaju pružili razloge nade koja je u nama.

Draga braćo i sestre u Kristu!

4. Kao aktivni sudionik u radu Drugog Vatikanskog sabora blaženi Ivan Pavao II. nije se umarao pružati svojim suvremenicima takve razloge nade. Posebice gledom na Crkvu, obitelj i čovjeka. Neumorno je ponavljaо kako je Crkva ‘znak i čuvar transcendentnosti ljudske osobe’ (GS 76), te kao takva pozvana da putem čovjeka (koji je ‘put Crkve’) i preko obitelji (koja je ‘Crkva u malom’) pruža svijetu dokaze takvoga zajedništva. A ono je plod Božjeg blagoslova i ljudskoga napora. I ne dolazi samo od sebe. U brojnim povijesnim iskušenjima kada je bila ušutkivana ili isključivana iz javnosti, ograničavana u poslanju ili do krvi progonjena, Crkva je hrabro branila dostojanstvo braka i obitelji, kao i slobodu i dostojanstvo svakoga čovjeka. To je pozvana činiti i danas kad je usprkos proklamirаниh i usvojenih ‘ljudskih prava’ njegova sloboda i dostojanstvo ugroženo, kako u samom začeću, tako i u njegovu prirodnom završetku života.

Potaknuti apostolskom revnošću blaženoga Ivana Pavla II. kojeg će za pola godine ubrojiti među svete, iskoristimo ovo blagoslovljeno vrijeme za proučavanje koncilskih dokumenata, sadržaja Katekizma katoličke Crkve, te posebice Vjerovanja i Božjih zapovijedi. Družimo se s Isusom u svagdanjoj molitvi i nedjeljnoj euharistiji kako bi rasla naša kršćanska, župna i crkvena svijest i odgovornost koju nam je Bog povjerio na našem krštenju. Hranimo se Božjom Riječju i euharistijom. I ne umarajmo se vjerom i dosljednošću pružati ‘razloge nade koja je u nama’ (1 Pet 3, 15). Posebice zbog Isusa Krista koga je blaženi Ivan Pavao II. u svojoj prvoj enciklici nazvao ‘Redemptor hominis’. On je, doista, pravo i istinsko ‘svjetlo naroda’ (LG 1). On je jedini otkupitelj čovjeka koji nosi ključeve povijesti. Njegova su vremena i vjekovi. Njemu slava u vijeće vjekova. Amen.

Zadar, 22. listopada 2012.

SVETKOVINA SVIH SVETIH U KATEDRALI SV. STOŠIJE

Propovijed mons. Želimira Puljića

1. Na današnji veliki blagdan, kojeg su naši stari zvali ‘prvim Božićem’, čuli smo lijepе biblijske tekstove koji su vezani uz organ vida, uz oči naše. Prva rečenica knjige Otkrivenja započinje: ‘Ja Ivan vidjeh’, a prva rečenica drugog čitanja iz prve Ivanove poslanice glasi: ‘Gledajte, koliku nam je ljubav darovao Otac; djeca se Božja zovemo i jesmo’. Matejevo pak evanđelje pripovijeda kako ‘Isus uziđe na goru ugledavši mnoštvo’. Gledati i vidjeti upućuje na nešto ispred nas, na budućnost, na nešto što nas usmjerava prema Bogu, nebu i budućnosti. Lakše je, naime, izdržavati patnje sadašnjosti, koje nisu ni male, ni lake, a ni bezazlene, kad imamo oči koje s povjerenjem gledaju u budućnost.

I kao što na Božić pružamo ruke i čestitamo jedni drugima jer je Bog k nama došao, tako bismo mogli i na blagdan Svih svetih jer to je blagdan Crkve nebeske i zemaljske. Njime se slavi ulazak u nebo onog silnog mnoštva opečaćenih, kako ih Ivan opisuje; veliki broj ljudi odjevenih svetošću, urešenih milošću i uzdignutih u sfere Božje i nebeske. I kao što je Božić početak Božjeg života na zemlji, svetkovina Svih Svetih najavljuje svečani kraj brojnih osoba koje je Duh Božji pomilovao i odabrao pa se mogu sinovima i kćerima Božjim zvati! Zato nam današnja liturgija čitanja otvara knjigu budućnosti, Ivanovo Otkrivenje, kako bismo očima duše znali živjeti za budućnost. A ona je u nama započela i traje po sakramentima koje primamo. Čovjekov život, naime, nije zatvoren. Njegov se smisao ne rješava na poprištima zemlje i u granicama povijesti. On cijelim svojim bićem neodoljivo teži naprijed, izvan i iznad granica prostora i vremena.

2. Svi Sveti su svetkovina koja nas na to upućuje; izvan i iznad granica prostora i vremena. To je dan naše budućnosti koja započinje već danas, u našoj sadašnjosti. Jer, Gospodin nam već sada daruje svoju ljubav i čini nas svojom dragom djecom. Zbog toga smo okrenuti prema svetima i posvećenima; usmjereni prema nebu i nebeskom svijetu. Tamo je, naime, naša Domovina i mjesto koje nam nitko oduzeti ne može. Jedino ga sami možemo proigrati, ili ne daj Bože odreći ga se. U tom vidu današnja svetkovina želi nas osokoliti, ohrabriti, podržati da ne klonemo na putu prema svojoj Domovini. A sveti tekstovi koje smo čuli otvaraju nam smisao današnje svetkovine. Ivan apostol, koji je napisao prva dva biblijska čitanja, imao je sreću vidjeti i okusiti nebeske čari. Tko pak jednom osjeti, makar i u mislima, ljepotu nebeskih visina taj će se truditi i ovu zemlju učiniti predvorjem neba. Iz tih ‘visina’, naime, drukčije izgledaju svagdanje nizine. I drukčije se u njima živi.

Ovo je blagdan zajedništva svih: i onih koji su već stigli k svome cilju, kao i onih u čistilištu koji su u fazi priprave za svečani ulazak u nebeske dvore. No, ovo je blagdan i nas koji smo na putu prema nebu. Ovo je svetkovina svih koji su došli čuti Isusov govor blaženstava na Gori. A ona su temelj nečega novoga: Nove kršćanske civilizacije, evanđeoske humanosti, ljudske, obiteljske i socijalne sreće. Nešto što nam je danas najpotrebnije i najaktualnije. Istina, obrisi takve civilizacije često su neprepoznatljivi u okruženju u kojem vlada logika zavisti, ogovaranja, mržnje i nasilja. Zbog toga Isus želi naše suvremene probleme rješavati dobrotom, a ne zločom, oružjem istine i snagom duha, a ne nasiljem. ‘Logikom blaženstava’ on želi prekinuti spiralu osvete, te zlo pobjeđivati dobrotom i ljubavlju. Tom je strategijom nastupio i počeo osvajati mase. Ni na koga nije potego ni mača, ni biča. Nikoga nije kleo i zastrašivao. Narod mu je hrlio i govorio kako ‘još nitko nije tako govorio’ i tako radio.

3. Providnost nam je udijelila, braćo i sestre, da u ovoj Godini vjere budemo svjedocima takve Božje civilizacije milosti, dobrote, pravde, milosrđa, krotkosti i mira. Svjesni smo velikoga Očevoga dara što se već od našega krštenja ‘djecom Božjom možemo zvati, a još se nije očitovalo što ćemo biti’ (1 Iv 3,2). Svetkovina Svih Svetih podsjeća nas na to naše urođeno dostojanstvo, kao i na sve koji su Isusov zakon prihvatili, usvojili i vršili. Ona nam pripovijeda o mnoštvu onih iz Otkrivenja koji su već stigli ‘pred prijestolje Jaganjca, odjeveni u bijele haljine, s palmama u

rukama'. Njih se danas spominjemo i njima se posebice molimo. Sjećamo se danas i svih duša u čistilištu koji su u fazi priprave za svečani ulazak u nebeske dvore. A mislimo i na sve Isusove sljedbenike diljem svijeta koji se bore i trude usvajati njegove zakone i ustavne odredbe opisane u današnjem govoru blaženstava.

I dok razmišljamo kako je lijepo naći se u društvu Isusovih slušatelja, 'umiješajmo se u duhu u zbor patrijarha, proroka, vijeće apostola, među brojne čete mučenika, u društvo isповjedalaca i djevice, u zajedništvo svih svetih, kako slikovito piše sveti Bernard u današnjoj Službi čitanja i poziva: 'Požurimo onima koji nas čekaju i želimo one koji nas žele' (Govor 2, 5/1968/, 364). A kad se večeras ili sutra u tišini i sabranosti budemo križali nad grobovima svojih milih i dragih, na kojima će izgarati uljanice i svijeće naše zahvalnosti, priključimo se molitvom i srcem u duhu onom silnom mnoštvu spašenih (iz Otkrivenja) koje pada ničice pred prijestoljem Svetišnjega, pa zapjevajmo skupa s njima: 'Blagoslov i slava, mudrost i zahvalnica, čast, moć i snaga Bogu našemu, u vijeće vjekova. Amen!' (Otkr 7,9)

Zadar, 1. studenoga 2013.

SLUŽBA RIJEČI NA GRADSKOM GROBLJU U ZADRU

Homilija mons. Želimira Puljića

Čovjek čezne za vječnošću

1. Nakon što smo proslavili svetkovinu Svih svetih, Crkva nas danas poziva spomenuti se svih vjernih mrtvih, upraviti svoj pogled prema tolikim licima koja su nas prethodila i koja su završili zemaljski put. Ovih dana odlazimo na groblje i molimo za drage osobe koje su nas ostavile. Našim pohodom želimo još jednom izraziti ljubav i blizinu i sjetiti se onog članka Vjerovanja koji zbori o općinstvu svetih i uskoj vezi koja postoji između nas koji kročimo ovom zemljom i brojne braće i sestara koji su već prisjeli u nebo. Na njihovim grobovima naviru nezaboravna sjećanja. Usprkos tomu mi vidimo kako je često smrt postala tabu tema koju se rado otklanja iako se tiče svakog od nas, u svakom vremenu i prostoru. Pred misterijem umiranja nesvesno tražimo nešto što će nam probuditi nadu. I dok obilazimo grobove naših pokojnika i čitamo njihove natpise, mi zapravo hodimo stazom smrti koja je put nade obilježen znakom vječnosti.

No, ako je taj hod obilježen znakom vječnosti, zašto onda osjećamo strah pred otajstvom smrti? Kako to da se određeni dio ljudi ne prihvata i ne vjeruje kako izvan smrti išta postoji? Nije lako na to odgovoriti jer gledanja su različiti, a odgovori brojni. Moglo bi se uopćeno reći da se plašimo smrti jer nas muči putovanja prema nečem što je neizvjesno, prema ciljevima koje ne poznajemo. Zbog toga teško prihvaćamo da sve lijepo i veliko, što smo učinili tijekom života, iznenada nestaje u bezdanu ništavila. Plašimo se smrti jer znamo da postoji sud o našim djelima; postoji Netko tko će procijeniti kako smo proveli svoj život.

2. Spomen svih vjernih mrtvih podsjeća nas kako, putujući ovom zemljom, hodamo stazom smrtnom. Blago nama ako vjerujemo da je ona obilježena znakom vječnosti. Jer, ako se ograniči čovjeka isključivo na ovozemnu horizontalnu dimenziju, život će izgubiti svoj duboki smisao. Čovjeka se, naime, može shvatiti i objasniti samo ako postoji neki Stvoritelj koji nadlaže smrt, prostor i vrijeme. Bog, koji je stvorio svijet i približio se čovjeku, objavio je kako je on "uskršnuće i život; pa tko god živi i vjeruje u njega neće umrijeti nikada" (usp. Iv 11, 25-26). To su vrlo utješne riječi koje nam bûde nadu u život 's druge bande'. Osobito su u ovom smislu znakovite Isusove riječi njegovim učenicima da se "ne uznemiruje srce njihovo, jer u domu Oca njegova ima mnogo stanova, kamo je on najavio poći i pripraviti im mjesto" (Iv 14, 1-2). Sve to pokazuje, braćo i sestre, da nam je Bog postao dostupan i blizak. Toliko je ljubio čovjeka i svijet, da je "dao svoga Jedinorodenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni" (Iv 3, 16).

3. Svojom smrću i uskrsnućem on je otvorio i nama vrata vječnosti. Njemu, Dobrom Pastiru duša naših možemo se povjeriti bez imalo straha. Pohod grobljima, gdje očituјemo našu naklonost i ljubav pokojnicima, prigoda je obnoviti našu vjeru u vječni život. Uzdignuti križevi na grobovima naših pokojnika, gdje će zapaliti svijeće, govore da su i oni živjeli za takvu vječnost, te svoj ovozemni hod istrošili u nadi, vjeri i ljubavi. Okrenuti čelom prema nebu oni nam danas s Pavlom poručuju: 'Nećemo da živite u neznanju glede nas koji smo usnuli, ili pak da tugujete kao drugi koji nemaju nade...' (1 Sol 4, 13).

Zahvalni smo Bogu za veliku milost vjere kojom ćemo 'kad se probudimo Boga gledati'. Učvršćujmo jedni druge u toj spoznaji kako smo ovdje prolaznici i putnici. Pa s Augustinom ponavljam: 'Za sebe si nas stvorio, o Bože, i nemirno je srce naše dok u Tebi ne otpočine'. I priključimo se u duhu onom silnom mnoštvu spašenih koje pada nice pred prijestoljem Svevišnjega pjevajući: 'Blagoslov i slava, mudrost i zahvalnica, čast, moć i snaga Bogu našemu u vjeke vjekova. Amen!'

Zadar, petak, 1. studenoga 2013.

DUŠNI DAN U KATEDRALI SV. STOŠIJE

Propovijed mons. Želimira Puljića

1. Nakon što smo proslavili svetkovinu Svih svetih, Crkva nas danas poziva spomenuti se svih vjernih mrtvih, upraviti svoj pogled prema tolikim licima koja su nas prethodila i koja su završili zemaljski put. Ovih dana odlazimo na groblje i molimo za drage osobe koje su nas ostavile. Našim pohodom želimo još jednom izraziti ljubav i blizinu i sjetiti se onog članka Vjerovanja koji zbori o općinstvu svetih i uskoj vezi koja postoji između nas koji kročimo ovom zemljom i brojne braće i sestara koji su već prisjeli u vječnost. Oduvijek se čovjek brinuo za svoje pokojnike i nastojao im pružiti neku vrstu drugog života pažnjom, brigom i ljubavlju. Na taj način želi se sačuvati njihovo životno iskustvo, a na njihovim grobovima naviru draga i nezaboravna sjećanja. Pa usprkos tomu što je često smrt postala tabu tema koju se nastoji otkloniti, ona se tiče svakog od nas. Tiče se čovjeka svih vremena i svih prostora. Pred misterijem umiranja nesvjesno tražimo nešto što će nam probuditi nadu. Svi očekuju znak koji će donijeti utjehu i otvoriti obzorja prihvatljive budućnosti. I dok obilazimo grobove naših pokojnika i čitamo njihove natpise, mi zapravo hodimo stazom smrti koja je put nade obilježen znakom vječnosti.

Ako je naš hod obilježen znakom vječnosti, zašto onda osjećamo strah pred otajstvom smrti? Kako to da se određeni dio ljudi nije pomirio s mišlju kako izvan smrti ništa ne postoji? Nije lako na to odgovoriti jer gledanja različiti, a odgovori brojni. Moglo bi se uopćeno reći da se plašimo smrti jer nas muči putovanja prema nečem što ne poznajemo, prema ciljevima koji su nepoznati. Zbog toga nam je teško prihvati da sve ono lijepo i veliko, što smo učinili tijekom života, iznenada nestaje u bezdanu ništavila. Plašimo se smrti jer znamo da postoji neki sud o našim djelima, postoji netko tko će procijeniti kako smo proveli svoj život, posebice gledom na one sjene koje uvijek vješto znamo prekriti ili ih ukloniti iz svoje svijesti. U stanovitom smislu moglo bi se reći kako naše geste pažnje i ljubavi kojima obasipamo drage pokojnike predstavljaju naš neartikulirani način njihove zaštite s uvjerenjem da to neće ostati bez učinka na njihovom sudu.

2. Braćo i sestre u Kristu! Svetkovina Svih svetih i spomen svih vjernih mrtvih podsjećaju nas kako dok putujemo ovom zemljom hodamo stazom smrti. Blago nama ako vjerujemo i prihvaćamo kako je naš ovozemaljski put nade obilježen znakom vječnosti. Jer, samo onaj tko prihvaća i priznaje veliku nadu i u smrti, taj može živjeti životom usidrenim u nadi. Ako se, nai-me, ograniči čovjeka isključivo na horizontalnu dimenziju života, samo na ono što se može empirijski zapaziti, život će izgubiti svoj duboki smisao. Ljudima je potrebna vječnost. Svaka druga

ZADARSKA NADBISKUPIJA

nada kratkog je vijeka i previše je ograničena. Čovjeka se, naime, može shvatiti i objasniti samo ako postoji neki Tvorac koji nadilazi izoliranost i smrt, prostor i vrijeme. Njega se može shvatiti i objasniti, samo ako Bog postoji. Jer, Bog je činom stvaranja istupio ‘iz dalekih prostranstava’, stvorio svijet i približio se čovjeku. Ušao je u život i povijest ljudi te objavio da je on “uskršnje i život, pa ako tko i umre, živjet će. Jer, tko god živi i vjeruje u njega neće umrijeti nikada” (usp. Iv 11, 25-26).

To su vrlo konkretne i utješne riječi koje nam bûde nadu u život ‘s druge bande’. Ako k tomu dodamo riječi koje je Isus s križa uputio desnom razbojniku, “zaista ti kažem, danas ćeš biti sa mnom u raju” (Lk 23, 43), osjećamo kako je Gospodin doista blizu, te kako je zagrobni život stvarnost koja obećava. To su posebice iskusila ona dvojica učenika na putu za Emaus, kada su prepoznali Isusa, te bez oklijevanja vratili se u Jeruzalem da navijeste njegovo uskršnje (usp. Lk 24, 13-35). Osobito su u ovom smislu aktualne Isusove riječi njegovim učenicima da se “ne uznemiruje srce njihovo, jer u domu Oca njegova ima mnogo stanova, kamo je on najavio poći i pripraviti im mjesto” (Iv 14, 1-2). Sve nam to pokazuje kako je Bog doista postao dostupan i blizak čovjeku. Ta toliko je ljubio čovjeka i svijet, veli evanđelist Ivan, da je “dao svoga Sina Jeđinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni” (Iv 3, 16).

3. Krist koji je prošao ponor smrti uskršnuo je i otvorio i nama vrata vječnosti. On je Dobri Pastir cijem se vodstvu možemo povjeriti bez imalo straha, jer dobro poznaje taj put. Svake pak nedjelje kada molimo Vjerovanje, iznova potvrđujemo tu istinu. A pohodom grobljima, gdje očitujemo našu naklonost i ljubav pokojnicima, prigoda je odvažno i snažno obnoviti našu vjeru u vječni život. Uzdignuti pak križevi na grobovima naših pokojnika govore da su oni živjeli za takvu vječnost. A svoj ovozemni život istrošili su u nadi, vjeri i ljubavi.

Okrenuti čelom prema nebu preko križa na grobu s apostolom Pavlom oni nam poručuju: Nećemo da živite u neznanju glede nas koji smo usnuli, ili pak da tugujete kao drugi koji nemaju nade. Doista ako vjerujemo da je Isus umro i uskršnuo, onda će Bog i one koji usnuše u Isusu, privesti zajedno s njima (usp. 1 Sol 4, 13). Znam dobro, moj Izbačitelj živi! Zahvalni Bogu za tu veliku milost vjere kojom ćemo ‘kad se probudimo Boga gledati’, učvršćujmo jedni druge u spoznaji da smo ovdje prolaznici i putnici; pa s Augustinom ponavljajmo: ‘Za sebe si nas stvorio, o Bože, i nemirno je srce naše dok u Tebi ne otpočine’. I priključimo se u duhu onom silnom mnoštvu spašenih koje pada nice pred prijestoljem Svevišnjega pjevajući: ‘Blagoslov i slava, mudrost i zahvalnica, čast, moć i snaga Bogu našemu u vijeke vjekova. Amen!’ (Otkr 7,9)

Zadar, subota, 2. studenoga 2013.

ODREDBE

Broj: 1382/2013.

Zadar 17. rujna 2013.

Predmet: Kršćanski humanitarni ekumenski koncert za Dom za odgoj djece i mladeži - Zadar, 28. rujna 2013.

Svim župnim uredima i Samostanima u Zadru

Draga braćo svećenici,
molimo Vas da na obavijestima kod nedjeljne sv. Mise, 22. rujna 2013., vjernike obavijestite o sljedećem:

Povjerenstvo Zadarske nadbiskupije za ekumenizam u suradnji s Baptističkom i Kršćanskom adventističkom crkvom u Zadru, organizira kršćanski humanitarni ekumenski koncert na kojem će se skupljati dobrovoljni prilozi za provođenje aktivnosti slobodnog vremena u Domu za odgoj djece i mladeži na Voštarnici u Zadru.

Na koncertu nastupaju: Grupa Apostoli Krvi Kristove iz župe Marija Kraljica Mira (Zadar-Stanići), Vesna Benić i Josip Segedin i grupa 'Svjetionik' iz Baptističke crkve i Gospel ansambl 'Agape' iz Kršćanske adventističke crkve. Koncert će se održati u subotu, 28. rujna 2013., u 19 sati u Svečanoj dvorani Sveučilišta u Zadru. Ulaz slobodan.

Pozdrav u Gospodinu,

mr. don Marinko Duvnjak, v.r.
povjerenik za ekumenizam

Broj: 1433/2013.

Zadar, 30. rujna 2013.

Predmet: Proslava blagdana sv. Šime

Svim župnim uredima, upraviteljima crkava,
samostanima i redovničkim zajednicama u Nadbiskupiji

Draga braćo svećenici, redovnici, sestre redovnice, dragi Kristovi vjernici!

U utorak, 8. listopada 2013. slavimo blagdan svetog Šime, zaštitnika Grada Zadra. Sve Vas pozivam da sudjelujete u proslavi njegova blagdana, koji započinje uoči, u ponedjeljak, 7. listopada Svečanom Večernjom u Svečevoj crkvi u 19 sati.

Na sam blagdan, u utorak, 8. listopada, svete Mise su prema sljedećem rasporedu: u 7, 8.30, 11 sati koju ću osobno predvoditi, u 17 sati (s blagoslovom djece) te u 19 sati koju će predvoditi mons. Alessandro D'Errico, apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj.

Svima srdačan pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir Puljić, nadbiskup, v.r.

ODREDBE

Broj: 1432/2013.

Zadar, 30. rujna 2013.

Predmet: Sudjelovanje na Svečanoj Večernjoj svetkovine sv. Šime,
ponedjeljak, 7. listopada 2013. - poziv

Svim župnim zborovima u Gradu Zadru

Poštovani,

Ovime pozivam sve župne zborove u Gradu Zadru na sudjelovanje na Svečanoj Večernjoj svetkovine svetog Šime, zaštitnika grada Zadra, koju ću osobno predvoditi u ponedjeljak, 7. listopada 2013., u crkvi sv. Šime u Zadru u 19 sati.

Notni materijal Večernje može se naći u pdf formatu na www.arscelebrandi.zadarskanadbiskupija.hr u rubrici Propria sanctorum.

S poštovanjem Vas pozdravljam i blagoslivljam.

† Želimir Puljić, nadbiskup, v.r.

Broj: 1532/2013.

Zadar, 22. listopada 2013.

Predmet: Svi Sveti i Dušni dan;
Misa za pokojne biskupe i svećenike Zadarske nadbiskupije

Svim župnim uredima i upraviteljima crkava u Gradu

Na svetkovinu Svih Svetih, u petak 1. studenoga, u katedrali sv. Stošije u Zadru u 11 sati o. Nadbiskup predvoditi će euharistijsko slavlje i podijeliti Papinski blagoslov s potpunim oprostom. Na središnjem Gradskom groblju u Zadru u 15 sati, o. Nadbiskup predvoditi će Službu Riječi s odrješenjem za pokojne.

Na Dušni dan - spomen svih vjernih mrtvih, u subotu 2. studenoga, u Katedrali u 18 sati o. Nadbiskup predvoditi će euharistijsko slavlje za sve pokojne biskupe i svećenike Zadarske nadbiskupije i za sve vjerne mrtve.

+ + + + + + + + + + + + + + + +

Vjernici koji pohode groblje i pomole se, dobivaju prvih osam dana mjeseca studenoga potpuni oprost, a u ostalo vrijeme djelomični oprost za pokojne. Na dan Svih Svetih i na Spomendan svih vjernih mrtvih vjernici mogu u svim crkvama dobiti potpuni oprost, koji se može namijeniti samo za pokojne. Propisana djela za dobivanje ovog oprosta su: pobožni pohod crkvi, u kojoj treba izmoliti Oče naš i Vjerovanje, dodavši ispovijed i pričest te molitve na nakanu Svetog Oca Pape.

Svetkovina Svih svetih i Dušni dan - spomen svih vjernih mrtvih prigoda su da molitvom i dobrim djelima iskažemo poštovanje i zahvalnost svim pokojnima.

Uz pozdrav i svako dobro od Gospodina,

don Josip Lenkić, kancelar, v.r.

Broj: 1428/2013.
2013.

Zadar, 10. listopada

Predmet: Spomendan bl. Ivana Pavla II.
Katedrala, utorak 22. 10. 2013. - poziv

Svim župnim uredima, upraviteljima crkava, samostanima i redovničkim zajednicama i crkvenim zborovima u Nadbiskupiji

U nedjelju, 20. listopada 2013. na svim sv. Misama pročitajte slijedeću obavijest:

Draga braćo svećenici, redovnici, sestre redovnice, dragi Kristovi vjernici!

U utorak, 22. listopada 2013. slavimo spomendan bl. pape Ivana Pavla II. Papa Benedikt XVI. proglašio je 1. svibnja 2011. svoga prethodnika Ivana Pavla II. blaženim, te formuli beatifikacije odredio da se blagdan blaženog pape slavi svake godine 22. listopada, na datum kada je Ivan Pavao II. održao prvu svetu misu kao papa, 22. listopada 1978. godine. Blaženi papa Woytila, dao nam je dobar primjer na koji se način postaje svetim, a njegovo će ime i djelo zauvijek svijetliti u našim mislima i srcima. A nama preostaje razmatrajući njegove riječi: 'Odsad idem kamo šalješ me ti...' - u sebi prepoznati na koja nas to velika djela poziva Gospodin.

Pozivam Vas da sudjelujete u proslavi njegova spomendana kojega ćemo obilježiti svečanim misnim slavljem u katedrali sv. Stošije u 19 sati kojega ću osobno predvoditi.

Na poseban način ovime pozivam sve župne zborove u Nadbiskupiji na sudjelovanje, tim više što je taj dan ujedno i godišnji susret svih župnih zborova u Nadbiskupiji. U prilogu Vam dostavljam raspored pjevanja za misno slavlje. Notni material može se naći u pdf formatu na stranici [www.arscelebrandi.zadarskanadbiskupija.hr](http://arscelebrandi.zadarskanadbiskupija.hr). Predviđena je zajednička proba pjevanja istoga dana u Katedrali u 18 sati.

Neka bdije nad nama zagovor bl. Ivana Pavla II.

Svima srdačan pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir Puljić, nadbiskup, v.r.

ODREDBE

Broj: 1549/2013.

Zadar, 25. listopada 2013.

Predmet: 30. hodočašće Zadarske nadbiskupije
sv. Nikoli Taveliću u Šibenik

Svim župnim uredima i upraviteljima crkava u Nadbiskupiji

Draga braćo svećenici!

Zadarska nadbiskupija i ove godine organizira tradicionalno 30. hodočašće sv. Nikoli Taveliću u njegov rodni grad Šibenik, u nedjelju 17. studenoga 2013. godine.

Polazak autobusa predviđa se u 14 sati (udaljenije župe u 13:30 sati). Po dolasku u Šibenik (oko 15:30 sati) hodočasnici će se okupiti u crkvi sv. Frane, nacionalnom svetištu sv. Nikole Tavelića. Koncelebrirano euharistijsko slavlje u katedrali sv. Jakova bit će u 17 sati.

Cijena autobusnog prijevoza po osobi iznosi 50 kuna. Molim Vas ovu obavijest pročitajte vjerenicima na svetkovinu Svih Svetih, i u nedjelje 3. i 10. studenoga 2013. Cijena se odnosi samo na putni prijevoz.

U svom pismu 'Vrata vjere' Papa ističe kako je presudno vratiti se u ovoj godini povijesnim travgovima vjere kako ju je pokazala Marija, apostoli, sveci i mučenici. Neka nam sveti Nikola, mučenik pomogne vjerom nasljedovati ljepotu Isusa Krista, kako u obitelji i u svom zvanju, tako i u javnom životu i vršenju vlastitih karizmi.

Prilikom upisivanja hodočasnika treba tražiti da se odmah uplati gore naznačena cijena. Preporuča se da barem deset (10) hodočasnika bude kod prijave iz župe. Broj hodočasnika iz župe potrebno je prijaviti Nadbiskupskom ekonomatu, najkasnije do ponedjeljka 11. studenoga 2013., do 14 sati, radi rezervacije autobusa. Karte će se moći preuzeti u Nadbiskupskom ekonomatu.

Svima srdačan pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir Puljić, nadbiskup, v.r.

Br. 1554/2013.

Zadar, 24. listopada 2013.

Predmet: Upitnik iz Tajništva Sinode biskupa – mole odgovor

Svim župnim uredima u Nadbiskupiji

Poštovani gospodine župniče,

Dostavljam u prilogu materijal koji je poslao nadbiskup, mons. Lorenzo Baldisseri, generalni Tajnik Biskupske sinode u svezi s pripremom treće Izvanredne opće skupštine biskupa, koja će se održati u Rimu od 5. do 19. listopada 2014. s temom: "Pastoralni izazovi obitelji u kontekstu evangelizacije".

Generalni tajnik Biskupske sinode, mons. Lorenzo Baldisseri moli da se ovaj "Pripremni dokument" proslijedi svim župnim uredima kako bi župnici mogli na vrijeme pročitati dokument i odgovoriti na pitanja koja su donesene u njegovom trećem dijelu. Doprinos iz baze (sa župa), naime, koristit će se za pripravu radnog dokumenta (Instrumentum laboris) za Izvanrednu sinode biskupa.

Budući da Tajništvo HBK mora učiniti sintezu prispjelih priloga iz nad/biskupija diljem Hrvatske, te to dostaviti tajništvu Biskupske sinode u Vatikan do kraja siječnja 2014., zamolit ću Vas, poštovani gospodine župniče, odgovorite čim prije na naznačena pitanja, najkasnije do 15. prosinca ove godine. Vaše odgovore dostavite na Ordinarijat u pisanom obliku (ali i u elektronskom obliku ili na stiku) kako bi se na vrijeme napravilo sintezu prispjelog materijala. Kod odgovara-nja uvijek navedite broj pitanja i slova na koje odgovarate, kao npr. 3,c; ili 6, b; 7, a... itd.

Unaprijed zahvaljujem u ime Tajništva Sinode biskupa i pozdravljam u Gospodinu,

† Želimir Puljić, nadbiskup, v.r.

DUHOVNE VJEŽBE ZA SVEĆENIKE ZADARSKE NADBISKUPIJE

Duhovne vježbe privatno obavili:

1. Mr. don Josip Radić, Međugorje, 8. – 13. srpnja 2013.
2. Don Srećko Petrov, Krasno, 9. – 12. rujna 2013.
3. Don Martin Jadreško, Opatija, 23. – 26. rujna 2013.
4. Don Josip Lisica, Opatija, 23. – 26. rujna 2013.
5. Dr. don Jerolim Lenkić, Opatija, 30. rujna – 3. listopada 2013.
6. Mons. dr. Pavao Kero, Samostan Sv. Kuzme i Damjana (Čokovac), 13. – 15. listopada 2013.
7. Don Josip Radoica Pinčić, Papinski hrvatski zavod sv. Jeronima – Rim, 11. – 17. listopada 2013
8. Don Zbigniew Jacek Korzc, Biskupijsko - misijsko sjemenište 'Redemptoris Mater', Pula, 10. – 13. listopada 2013.
9. Mr. don Dario Tičić, Pastoralni centar Pohodenja BDM, Baške Oštarije, 25. – 27. listopada 2013.

IMENOVANJA I RAZRJEŠENJA

1. Zvonimir Mikulić, apsolvent, imenovan je pastoralnim suradnikom u župi sv. Josipa Radnika u Zadru – Plovanija. (Dekret broj: 1410/2013., od 24. rujna 2013.);
2. Fra Tomislav Šanko razrješen je službe povjerenika Vijeća za posvećeni život u Zadarskoj nadbiskupiji. (Dekret broj: 1423/2013., od 25. rujna 2013.);
3. Don Martin Jadreško imenovan je dekanom Dugootočkog dekanata. (Dekret broj: 1465/2013., od 1. listopada 2013.);
4. Don Marinko Jelečević imenovan je dekanom Ražanačkog dekanata. (Dekret broj: 1466/2013., od 1. listopada 2013.)
5. Don Mario Soljačić imenovan je vršiteljem dužnosti službe dekana Silbanskog dekanata. (Dekret broj: 1541/2013., od 22. listopada 2013.)

KRONIKA

RUJAN

4.09. U prostorima pastoralnog centra Uznesenja BDM na Belafuži u Zadru održan je 37. katehetski dan Zadarske nadbiskupije. Nadbiskup je predvodio misno slavlje i sudjelovao u radu Katehetskog dana.

5.-7.09. U Mostarsko-duvanjskoj biskupiji Nadbiskup je održao duhovne vježbe za svećenike.

8.09. Na blagdan Male Gospe u Skradinu Nadbiskup je predslavio večernje misno slavlje.

9.09. U župnoj crkvi sv. Martina biskupa u Ljupču Nadbiskup je predslavio Misu o završetku duhovne obnove.

11.09. U svojstvu Predsjednika Hrvatske biskupske konferencije, Nadbiskup je u Zagrebu predsjedao sjednici Stalnog vijeća HBK.

13.09. U zbornoj crkvi Uznesenja BDM u Pagu, Nadbiskup je nazočio svečanoj Akademiji u povodu proslave 600. obljetnice Čudotvornog križa u Pagu.

14.09. Na blagdan Uzvišenja Sv. Križa, Nadbiskup je predslavio svečano Misno slavlje u Zbornoj crkvi u Pagu i potom s Čudotvornim Križem vodio procesiju oko povijesne jezgre grada Paga.

16.09. U svojstvu predsjednika HBK, Nadbiskupa je u Zagrebu primio predsjednik Vlade RH, Zoran Milanović.

17.09. U gradskoj loži u Zadru, Nadbiskup je bio na otvaranju izložbe kipara Ivana Meštrovića.

18.09. Nadbiskup je primio delegaciju UNESCO-a, u sklopu projekta uvrštenja zadarskog epi-skoparnog kompleksa u svjetsku kulturnu baštinu.

18.-20.09. Nadbiskup se susreo s bogoslovima Zadarske nadbiskupije koji su bili na kolonijama u franjevačkom samostanu u Karinu.

20.09. Nadbiskup je Nadbiskupskom Sjemeništu ‘Zmajević’ u Zadru nazočio predstavljanju Vodiča kroz arhiv Zadarske nadbiskupije, prvim takvim izdanjem u Hrvatskoj.

21. i 22. 09. Nadbiskup je pohodio otok Molat. U zajedništvu sa župnikom don Andrijem Stipešenom bio je u Brguljama, Zapuntelu i Molatu. Susreo se sa župljanim i predslavio misna slavlja.

25.09. Nadbiskup je u Ordinarijatu u Zadru predsjedao sjednici Visoko teološko-katehetske škole Zadar, koja je sada Teološko katehetski odjel Sveučilišta u Zadru.

27.09. Nadbiskup je predsjedao sjednici Ekonomskog vijeća Zadarske nadbiskupije.

30.09. Na blagdan Sv. Jerolima Nadbiskup je u Mrljanama na otoku Pašmanu posvetio novu filijalnu crkvu u čast Svetog Jerolima.

LISTOPAD

2.-5.10. U svojstvu predsjednika HBK, Nadbiskup je u Bratislavi sudjelovao na plenarnom zasjedanju Vijeća europskih biskupskih konferencija (CCEE).

7.10. U svetištu Sv. Šimuna u Zadru, Nadbiskup je slavio pontifikalnu I. Večernju, pred otvorenim škrinjom, u čast Svetog Šimuna.

8.10. Na svetkovinu Sv. Šimuna, zaštitnika grada Zadra, Nadbiskup je predslavio prijepodnevno svečano misno slavlje u svetištu sv. Šimuna, a navečer je suslavio u zajedništvu s nadbiskupom mons. Alessandrom D'Ericcom, apostolskim nuncijem u RH.

9.10. Nadbiskup je bio na mjesечноj rekolekciji prezbiterija Zadarske nadbiskupije.

KRONIKA

12.-13.10. Nadbiskup je sudjelovao na svečanosti 300.-te obljetnice posvete stolne crkve Uznesenja BDM u Dubrovniku.

14.10. Na Hrvatskom radiju-Studio Zadar, Nadbiskup je sudjelovao u emisiji „Susret u dijalogu“ gdje je govorio o aktualnim temama odnosa između Crkve i države.

16.-18.10. Nadbiskup je predsjedao redovitom zasjedanju HBK u Zagrebu.

20.10. Nadbiskup je pohodio otok Ragu. U župnoj crkvi Uznesenja BDM u Veloj Ravi slavio je svetu misu i susreo se sa župljanima. Poslijepodne je pohodio i Malu Ragu.

22.10. Na spomendan blaženog pape Ivana Pavla II., Nadbiskup je predsjedao Misi u Katedrali, koja je ujedno bila i godišnji susret zborova Zadarske Nadbiskupije.

23.10. U organizaciji Mostarsko-Duvanjske biskupije u Mostaru, Nadbiskup je bio na tribini i održao predavanje o bl. Ivanu Pavlu II., papi.

27.10. Nadbiskup je blagoslovio crkvu Svih Svetih na mjesnom groblju u Sukošanu, koja je bila provaljena i obeščaćena! Poslijepodne je u obiteljskom domu u Bibinjama pohodio bolesnu Anku Sikirić, majku don Tomislava Sikirića i podijelio joj sakrament bolesničkog pomazanja.

30.10. U Velikoj Vijećnici grada Zadra, Nadbiskup je naznačio na sjednici o preustroju regija u RH.

STUĐENI

1.11. Na svetkovinu Svih Svetih u katedrali sv. Stošije u Zadru, Nadbiskup je slavio pontifikalnu misu, a poslijepodne je na Gradskom groblju u Zadru predsjedao Službi Riječi i Odrješenju za sve vjerne preminule.

2.11. Na spomen svih vjernih preminulih, Nadbiskup je navečer u katedrali sv. Stošije slavio pontifikalnu misu za preminule nadbiskupe i svećenike Nadbiskupije, kao i za sve vjerne preminule. Nakon Mise, Nadbiskup je podijelio Odrješenje nad grobnicom zadarskih nadbiskupa u kapeli Sv. Stošije.

3.11. U župnoj crkvi u Kožinu, Nadbiskup je slavio misu za vrijeme koje je krstio Antu Vrkića, osmo dijete, sina Oskara i Nataše r. Stručić.

NAŠI POKOJNI

Petar Lisica, otac don Josipa Lisice, župnika Škabrnje, preminuo je u nedjelju 29. rujna na blagdan sv. Mihovila arkandela. Petar je rođen u obitelji pok. Roka i Marije Lisica kao drugo dijete. Obiteljski život je zasnovao s Ruzarijom Lisica rođ. Delija s kojom je imao četvero djece: Antu, Jasnu, Nastaziju i Josipa. Za svog zemaljskog života osobito se ponosio što mu je Bog darovao da mu najmlađi sin Josip bude svećenik. Uz sina svećenika, izvor njegove radosti bili su mu i njegovih deset unuka i jedan praunuk. Bio je jednostavan i skroman čovjek koji se pouzdavao u Boga i iskazivao ljubav i dobrotu prema ljudima. Osobito je volio dalmatinsku klapsku pjesmu te je i sam bio jedan od osnivača klape Fortuna Bibinje. Posebnu ljubav gajio je i prema zvonima crkve sv. Roka. Rado je dolazio na kampanel crkve te za svaki blagdan i drugu prigodu zvonio i luncijao. Don Josip Lisica zahvaljuje svima kojih su u tim trenucima žalosti njegove obitelji suočječali s njima te im bili utjeha i potpora.

Emil Bolobanić, brat don Milivoja Bolobanića, generalnog vikara Zadarske nadbiskupije, preminuo je u Floridi u srijedu 30. listopada u 64. godini života. Pokopan je u subotu 2. studenog u New Jerseyu. Rođen je 1950. g. u Zadru, u obitelji Marijana i Lucije rođ. Škalko. Bio je najmlađi od njihovo petero djece. U New York u SAD odselio je 1962. g. gdje je živjela cijela njegova obitelj, osim njegovog brata don Milivoja koji je odabrao put svećeništva. Emil je bio uspješni privatni poduzetnik u svijetu arhitektonike i građevine, oženjen i otac dviju udanih kćeri.

Marijan Cukar, brat don Mihovila Cukra, umirovljenog svećenika Zadarske nadbiskupije rodom iz Oliba, preminuo je u nedjelju 20. listopada u Općoj bolnici Zadar u 77. godini života. Rođen je 1937. g. u obitelji Ivana i Marije Cukar koji su bili roditelji 13 djece, od kojih su još živi tri brata i tri sestre. Marijan je pokopan u Olibu, a misu zadušnicu i sprovodne obrede predvodio je don Srećko Frka Petešić.

Dana 31. listopada u 21,20 sati uoči svetkovine Svih Svetih, okrijepljena sakramentima vjere, blago u Gospodinu preminula je ANKA SIKIRIĆ R. KERO.

Anka je rođena 18.listopada 1934. godine u Bibinjama kao prvo od desetero djece u obitelji pk. Ante Kera i Marije r. Nadinić. Djedinjstvo je provela kao i mnoga djeca tada u bijedi i siromaštvu u svom selu sa svojom obitelji. U obitelji u kojoj je rasla naučila je živjeti s molitvom i jednostavnom a dubokom vjerom. Molitva i praktično življenje vjere u njezinoj obitelji iznjedrila su dva duhovna zvanja, naime Ankin brat Tomislav Kero postao je franjevac trećoredac i sestra Ljubica časna sestra benediktinka sada sestra Cecilia Kero. Anka se udala u svojoj osamnaestoj godini života 08.rujna 1953. u crkvi sv. Šime u Zadru za Božidara Sikirića s kojim je u braku rodila sedmero djece od kojih je petero živi, naime blizanci koje je rodila umrli su malo nakon poroda i krštenja. Sa svojim suprugom podizala je i odgajala svoju djecu s puno ljubavi i dobrote. Usadivala je u njih ljubav prema Bogu, čovjeku i Domovini. Rado je isticala svoju privrženost prema vjeri, Crkvi i Domovini i onda kada to nije baš bilo popularno. Bila je brižna majka i supruga. Molitva je bila njezina svakodnevница, moliti je učila i svoju djecu. Kad god je obitelj bila na okupu umjesto gledanja

POKOJNICI

televizije se molilo, zapravo televiziju nisu ni imali. Njezin suprug Božidar je zajedno s njom svojoj djeci redovito u večernjim satima čitao Bibliju. Kako ona nije bila dobroga vida, kad bi suprug bio na poslu ona bi redovito prije spavanja s djecom molila Gospinu krunicu. Bila je milosrdnog i plemenitog srca, tako da je posjećivala svakog teškog bolesnika u mjestu i poticala je druge da to isto čine. Imala je Anka i svojih ljudskih pogrešaka i mana, toga je bila svjesna zato je redovito obavljala sv. Ispovijed. Gotovo da nije bilo nedjelje i blagdana da Anka nije prisustvovala sv. misi. Imala je lijep glas pa je i svojim pjevanjem uljepšavala liturgijska slavlja. Anka je voljela svećenike, redovnike i redovnice, nikada nije dozvolila da se u njezinu kući ili njezinoj blizini govori ružno o svećenicima, branila ih je tako što je poticala na molitvu, govorila je „ nemojte nikad dico osuđivati ili govoriti protiv svećenika, oni su ljudi kao i mi, njih Sotona napada gore nego nas, zato im moramo pomoći moleći za njih a ne ogovarati ih. A svak živ more pogrišiti, pa i svećenik.“ Ne samo da je Anka branila svećenike, ona je svakodnevno prikazivala molitve Bogu za nova svećenička i redovnička zvanja. Obavezno je mjesečno prikazivala svetu misu u svetištu sv. Šime u Zadru za nova svećenička i redovnička zvanja. Bog je čuo njezine molitve i uslišao ih tako da je njezino najstarije i najmlađe dijete pozvao u redovnički i svećenički stalež. Njezina najstarija kći Rajka danas je benediktinka u Zadru s Ivana Sikirić i njezin najmlađi sin don Tomislav Sikirić sada župnik u Sukošanu. Anka je voljela život. Voljela je živjeti ali voljela je i život dati. Htjela je i rodila svako svoje dijete. Za najmlađeg sina sada svećenika, liječnici su je nagovarali na pobačaj jer je bila boležljiva i prijetila joj je opasnost, da potpuno oslijepi a i da umre jer je bila slaba. Ona se od hrvala napastima i nagovaranjima liječnika ostavši čvrsta u tome da roditi, bila je spremna i svoj život dati ali nikako nerođenom djetetu život oduzeti. Bog joj je tu žrtvu nagradio svećeništвom najmlađeg sina. A blagoslovio je i njezinu djecu potomstvo tako da se Anka sa svojim Božidaram radovala rođenju njihovih jedanaestero unučadi i petero praunučadi a rođenje šestog praunuka se očekuje. Sa svojim suprugom proživjela je Anka šezdeset godina bračnog života. Prije sedam godina doživjela je moždani udar, a prije godinu dana i tešku operaciju karcinoma probavnog trakta. Zadnju godinu života proživljavala je Anka svoj teški križni put. Nosila je strpljivo svoj teški križ bolesti, nije se puno žalila, nije se ni tužila već je okružena svojom svojim suprugom, djecom i unucima svakoga rado i sa smiješkom na licu dočekivala. Molitva je bila trajno prisutna na njenim usnama. Svoju patnju kako je i sama rekla prikazivala je za svoju obitelj koju je tako žarko ljubila. Anka se cijeli život molila sv. Josipu za sretnu smrt, a bila je i članica društva Srca Isusova, te je redovito obavljala pobožnosti prvi Petaka. I doista Bog je po zagovoru sv. Josipa uslišao njezine molitve, Anka je doživjela sretnu i pripravnu smrt. 27. listopada otac Nadbiskup zadarski mons. Želimir Puljić ju je pohodio i podijelio sakrament bolesničkog pomazanja i preporučio njenu dušu milosrdnom Bogu, u prisutnosti bibinjskog župnika don Emila Bilavera, njenog sina don Tomislava Sikirića, mladomisnika don Damira Šehića te njenog supruga i njezine djece i unučadi, Anka je pri punoj svijesti molila zajedno sa svima. 31. listopada uoči svetkovine Svih Svetih, okružena opet sa svojim suprugom, djecom, unucima i unukama, te svojim bratom i sestrama, s molitvom na usnama predala svoju plemenitu dušu Kralju kojemu sve živi u zajedništvu Svih Svetih. Zadnje riječi koje je Anka izgovorila svojim ustima bile su „ sveta Marija majko Božja moli za nas grešnike...“ Pokopana je na mjesnom groblju u Bibinjama u nazoznosti svoje brojne obitelji, četrdesetorice svećenika, brojnih redovnica, mnogobrojne rodbine prijatelj i znanaca te mnoštva naroda iz Bibinja, te župa Sukošana, Debeljaka, Biograda n/m, Škabrnje i Nadina gdje je njezin sin bio i sad je župnik. Pogrebne obrede je predvodio mjesni župnik don Emil Bilaver a misu zadušnicu don Darijo Tičić tajnik Nadbiskupa zadarskog. Bogu vječnome hvala ! Anka Sikirić neka počiva u miru Božjem.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE NADBISKUPIJE

600. OBLJETNICA ČUDA SV. KRIŽA U PAGU – SVEČANA AKADEMIJA

Proslavom 600. godišnjice Čuda sv. Križa želimo odati počast generacijama koje su pred njim molile, sklapale ruke i proljevale suze. Ali, naši preci pred Križem su se i radovali! Križ je svjedok svih događaja protutnjalih kroz povijest Grada Paga, Zadarske nadbiskupije i cijele Hrvatske. Gdje su naši križevi? Gdje su naši padovi? Gdje su naše golgote? Isto tako, gdje su zore našeg uskrsnuća – sadržaj je recitala „Križ – po smrti u život“ autora don Darija Tičića, izvedenog na Svečanoj akademiji u petak 13. rujna u Zbornoj crkvi Uznesenja BDM u Pagu, uoči dvodnevne proslave Čuda sv. Križa koje se dogodilo 23. srpnja 1413. g. u dominikanskoj crkvi sv. Antuna opata u Starom Gradu u Pagu. Te je godine pred očima jedne pobožne žene, iz drvenog križa, boka raspetog tijela Gospodina pred kojim je molila, potekla krv. „Slaveći tu visoku obljetnicu, spominjemo se kako Kristov križ treba biti djelatan u našem životu i radu. Ono što vjerujemo treba prožimati naš život. Svjesni smo vlastitih muka i križeva. No, zaledani u Kristov križ koji je bio simbol smrti, vidimo kako je križ postao put iz smrti u život. Smisao Čuda sv. Križa nije samo da mu se divimo, nego da u vlastitom životu pogledamo gdje je naš križ“ poručio je scenarist Akademije, paški sin Tičić, potaknuvši sve da ožive pobožnost čašćenja Kristove muke i smrti. „Slaveći obljetnicu Čuda sv. Križa slavimo sa-moga Krista koji je dao svoj život radi grešnika, da nas spasi. Taj događaj je uspomena na njegovu djelotvornu ljubav koja obvezuje da učinimo sve da njegova žrtva i krv ne budu uzaludni. Činjenica da su Križ stariji od 600 godina naši stari prenijeli iz Staroga Grada u novi kojeg su nastanjivali i sačuvali do danas, govori kolika je njihova

vjera i što im znači. Čudotvorni Križ u Pagu je blago koje trebamo otkriti žarom, pobožnošću, ljubavlju prema vjeri i Kristu. Osobito u današnje vrijeme kad ima jako puno neprijatelja svetog križa“ istaknuo je Tičić. Kristov križ nas vodi, a vjera živi preko vidljivih znakova. Taj Križ je vidljivi znak posebne Božje prisutnosti u srcima onih koji su ga prihvatali. „Spomen Čuda sv. Križa treba biti molitva i zahvala, da posvijestimo kako je po križu koji je bio simbol smrti, došao život. Po snazi svoga pashalnog otajstva, Krist je križu i svakoj ljudskoj patnji dao smisao“ poručio je Tičić u recitalu Svečane Akademije.

Na Akademiji osmišljenoj poput liturgije nastupili su recitatori i Mješoviti zbor župe Uznesenja BDM iz Paga te članovi gore spomenutih paških udruga. Voditelj Akademije i orguljaš bio je angažirani paški župljanin Anthony Bu-ljanović. Nakon uvodnog solističkog pjevanja 91-godišnjeg Ante Para Bošanara, najstarijeg člana župnog zbora, zbor je izvodio pjesme poput „Križu sveti“. U meditativnoj atmosferi Križonoša i članovi zpora svjećice s kojima su ušli u crkvu ostavili su pred Križem gdje je došla pobožna pučanka evocirajući lik Jelene Grubišić. Uprizoren je njena molitva, dolazak Pažana u crkvu sv. Antuna o. Događaj od prije šest stoljeća, između ostalog, opisan je riječima: „Ljudi! Čudo! Dodite vidit Isusa u krvi!“ Sva u strahu i bojazni da je ne proglose ludom, pribra se i uze pliticu u kojoj sabra dijelak od

krvи što je točila. Trči, trči Jele k ancipretu Bartulu i primiceru paškomu da im reče što je vidjela. I dođoše, vidješe i povjerovaše! Sav puk u plaču i jecaju gleda to okrvavljenog propeto tijelo Njegovo, koje za nas umrije. Tako se zbilo čudo sv. Križa, što traje do dana današnjeg, jer šest stoljeća stoji tu među nama“.

U programu je sudjelovao i zadarski nadbiskup Želimir Puljić koji je istaknuo obvezu ispravnog usmjeravanja najmlađih, rekavši da djeci treba usađivati ljubav prema vjeri i kulturi. U proslavi su sudjelovali i gradonačelnik Paga Željko Maržić i predstavnici vlasti. Brojni Pažani su se angažirali u pripremi tradicionalnih malih oltarića – oltarina, koje su uresili križevinama na kušinu i luminima. Želja je Pažana da se ubuduće Čudo sv. Križa svečanije i dodatno, osim dosad misom, obilježava 23. srpnja u spomen na događaj ‘Obljetnice slavnoga Goda’. Na 500. obljetnicu Čuda sv. Križa ondašnji paški nadžupnik Ivan Valentić ishodio je od Svetе Stolice dobivanje potpunog oprosta uz taj događaj.

Obljetnica Čuda sv. Križa u Pagu ocrtala je mukotrpnu povijest cijelog hrvatskog naroda u znaku križa, očitovanu i u razaranju svetih zdanja. „Sve propade, pa tako i crkva sv. Antuna o. u kojoj je križ čudom prokrvario. Ne-taknuta stoji samo Marijina crkva, dom Majke Božje od Staroga grada. No želja za boljim rodi-

la je novim gradom! Mi podigosmo novi grad; veće crkve, još bolje kuće, stasite zidine, prostrane trgove. Sa sobom smo ponijeli sve što nam je bilo najdraže. Podizali smo novo jer smo vjerovali u uskrslog Krista koji nam po smrti daruje život. Od redovnika i redovnica koji su kročili starim i novim gradom; benediktinki, franjevaca konventualaca, Male braće, ostadoše samo koludrice, benediktinke kao najstarija ‘paška fameja’. Otiđoše i oci dominikanci koji su do 1807. g. čuvali sv. Križ. Da, ponijeli smo sa sobom Križ! S njim smo prešli iz staroga u novo, iz tame u svjetlo, iz smrti u Život, za život u punini! Tako Krist ne poprima oblik neke priče iz davnina, već žive i trajne prisutnosti u životnoj borbi protiv zla koje izjeda izvana i iznutra“ zapisao je Tičić u recitalu koji je opisao put dolaska Svetog Križa iz jednog od najstarijih samostana na Jadranu, sv. Antuna o. (13. st.), do zborne crkve u kojoj se Križ sad nalazi u prvoj pobočnoj desnoj kapeli na ulazu u župnu crkvu. God. 1807. Napoleon je zaplijenio crkvu i samostan sv. Antuna o., a 1811. g. Pažani su Križ i cijeli mramorni oltar na kojem je bio prenijeli u zbornu crkvu sv. Marije u Pagu. Do-stojanstveno proslavljen 600. obljetnica Čuda sv. Križa puk je potaknula dodatno častiti Križ i moliti blagoslov hrvatskom narodu za mir i slobodu, kako su to pred Križem činili Pažani prije šest stoljeća.

**600. OBLJETNICA ČUDA SV. KRIŽA
U PAGU – MISNO SLAVLJE I PROCESIJA**

Povodom proslave 600. godišnjice Čuda sv. Križa, u spomen na događaj 23. srpnja 1413. g. u dominikanskoj crkvi sv. Antuna opata u Starom Gradu u Pagu, kad je iz drvenog križa potekla krv, u subotu 14. rujna u paškoj zbornoj crkvi na blagdan Uzvišenja sv. Križa zadarski nadbiskup Želimir Puljić predvodio je concelebrirano misno slavlje. „Iako se križ za mnoge pojavljuje kao izraz slabosti, nemoći, sablazni i nejasnoće, mi sljedbenici Raspetoga ispjedamo da je za nas križ znak, snaga i utjeha. Raspeti Krist je slika tolikih patnika i progna-nika, žrtava povijesti. On je stijeg pod kojim se ide u nove pojede. Križ je vezan uz našu prošlost i sadašnjost“ poručio je nadbiskup Puljić u propovijedi svečanog misnog slavlja, istaknuvši da je Čudo sv. Križ prisjećanje na veliku dramu na Kalvariji prije dva milenija, kad je Isus bio mučen i pokopan. Križ je prokrvario u vrijeme kad su Pažani tražili mir i identitet slobodne komune. U kronici je zapisano da je iz Krista na križu tekla krv kao iz živog čovjeka, a uslišane molitve pred tim križem potvrđuju i zavjetni darovi.

„Misterij strašne drame križa ne može se shvatiti ljudskim umom. Ta nepravda i danas ima svoje junake, uspone i padove. I sad postoji mnoštvo nepravednih i neobjektivnih osuda i presuda, u medijima, narodnim i međunarodnim sudnicama diljem svijeta. No, znak križa

je za kršćane sveti spomenik neizmjerne i nedokucive Božje ljubavi. Časteći križ, mi častimo ne samo materijalni predmet, nego onoga koga taj sveti predmet uprizoruje: Krista i njegovu ljubav i žrtvu“ poručio je nadbiskup. Događaj Muke Gospodnje ne završava činom razapinjanja nego nedjeljnog jutra, navještajem ‘Uskrsnuo je’. „Uskrsni događaj osmišljava

sve ljudske patnje i nepravde. To daje razlog pozitivno razmišljati o patnji. Pred zavjetnim križem molimo za Crkvu da ustraje postojanom vjerom u isповijedanju imena Isusova“ rekao je mons. Puljić, potaknuvši Pažane da ostanu vjerni baštini koju su primili u znaku križa, zahvalni za milosti udijeljene po zaslugama muke i smrti Gospodina.

Molilo se za proganjene i osuđivane radi Isusovog imena, za stare, siromahe, ostavljene, očeve i majke pod teretom obiteljskog života. „Molimo za one koje pritišće križ kleveta, ogovaranja i laži, za sve koji posrću na životnom putu. Za Bogu posvećene osobe koje u apostolskom radu osjećaju umor i klonulost. Za žene koje zlostavljaju muževi i sve koji krvare od duševnih patnja. Molimo i za one koji ne dolaze u crkvu zbog sablazni pripadnika vjernika i za one koji su kršćanstvo upoznali preko loših primjera ili krivih izvora“ pozvao je mons. Puljić, istaknuvši da bi bez križa kršćanstvo bilo obična etička doktrina, suhoparna filozofija (gnosticizam). „S križem posađenim u srcu nauka, križ postaje izazov, tajna i

jedina nada, jer je po njemu Krist otkupio svijet. Za mnoge je križ sablazan koja sažima krikove tisućajadnika i prognanika, kako pjeva Tin Ujević. Muka Kristova izaziva zbumjenost i zbog procesa koji vode ljudi-stvorenja protiv Boga-stvoritelja. Zbumjeni smo činjenicom što Bog plače i traži pomoć, iznenađeni Božjom šutnjom. Zašto je Bog patnjom morao otkupiti čovjeka“ upitao je nadbiskup, rekavši da i danas doživljavamo iste scene, ali u drugim oblicima: slabost apostola, prevrtljivost svjetine, oportunizam pilata. „I danas Boga toliki izdaju, okreću mu leđa jer su se razočarali nad Božjom šutnjom, nad sablažnjivim ponašanjem njegovih sljedbenika, zbog tolikih nepravdi. I danas toliki prodaju Boga za položaj, mjesto, stan, plaću, interes. Ucjenjuju, s Bogom se pogodaču i cjenkaju. Kažu ‘Ne vjerujem jer me Bog pogodio bolešcu, tragedijom, nesrećom, neuspjehom’ ili ‘Vjerovao bih kad bi mi Bog dao to i to’“ upozorio je nadbiskup, pozivajući sve da u križu otkriju zvijezdu koja osvjetljava tamu života.

Nakon mise, nadbiskup Puljić je predvodio jednosatnu procesiju oko paških zidina gdje bude ophod križem na Veliki petak. Veličanstvena procesija je okupila brojni puk svih uzrasta, uz pjevanje pučkih i korizmenih napjeva u čast Križa. U nošenju čudotvornog Križa putem urešenim toplim plamom stotina svjeća, izmjenjivali su se dosadašnji paški župnici sa sadašnjim Zdenkom Milićem te svećenici rodom s otoka Paga: Dario Tičić, Čedomil

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

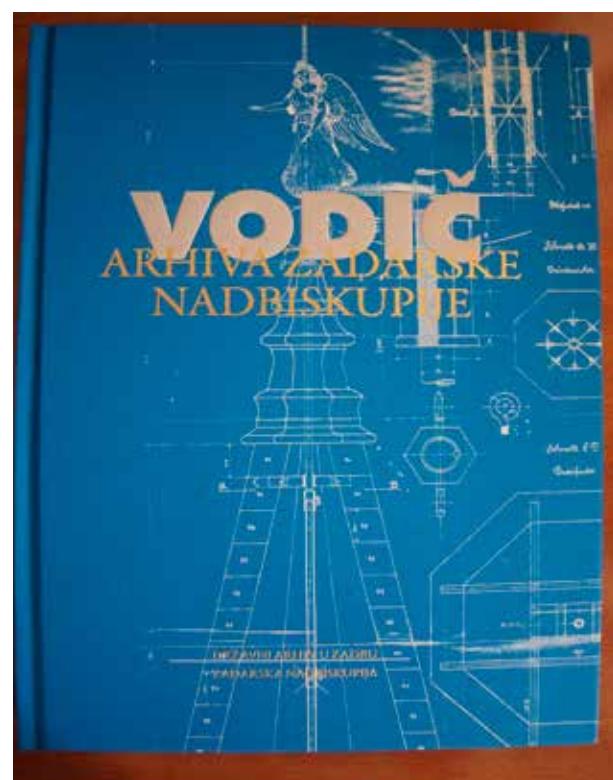
Šupraha, Šime Zubović i Božo Barišić. Među 18 svećenika bio je i dugogodišnji paški župnik i kanonik Srećko Frka Petešić, uz Milića i Tičića predvoditelj trodnevnice u župi uoči proslave. Da je Pag u znaku križa i Isusove trnove krune potvrđuju i Presvete moći Trnove Krune Gospodinove koje se čuvaju u crkvi sv. Margarite paških benediktinki, a 1435. g. samostanu u kojem je bila njegova sestra, darovao ih je fra Ivan Tutnić, opat samostana sv. Petra na Prosiki, nakon što ih je donio iz Svetе Zemlje. Taj

Isusov trn kojeg benediktinke čuvaju, ispred Križa u procesiji nosila su djeca, uz ostale simbole Muke napravljene 1935. g. o proslavi 500 godina Svetog Trna. Čudotvorni Križ se nosio pod baldakinom u pratinji ferala, a dio puka bio je odjeven u narodnu nošnju svoga kraja. Odjeću srednjovjekovnih vijećnika, sudaca, pučana i plemiča u dvodnevnoj proslavi uprizorili su članovi udruge ‘Paška alka’, sudionici projekta ‘Pag – srednjovjekovni grad’ te najmlađi članovi KUD-a ‘Družina’.

PREDSTAVLJEN ‘VODIČ ARHIVA ZADARSKE NADBISKUPIJE’

Vodič Arhiva Zadarske nadbiskupije koji su u izdanju Državnog arhiva u Zadru i Zadarske nadbiskupije priredili nadbiskupijski zadarski arivist Oliver Modrić te istaknuti hrvatski arivist i povjesničar Josip Kolanović, nekadašnji ravnatelj Hrvatskog državnog arhiva u Zagrebu, predstavljen je u petak 20. rujna u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa ‘Zmajević’ u Zadru. Nakon dvogodišnje pripreme tog izdanja koje je informativni putokaz istraživačima Arhiva, događaj je priređen povodom obilježavanja Dana Državnog arhiva u Zadru. O značenju Arhiva važnog za proučavanje crkvene i svjetovne povijesti govorili su prof. dr. Josip Kolanović, recenzent dr. Miroslav Gračić i Modrić. Prigodne riječi uputili su i autor Predgovora, zadarski nadbiskup Želimir Puljić i Ante Gverić, ravnatelj Hrvatskog državnog arhiva u Zadru. Na 204 stranice knjiga sadrži poglavla: Izvod iz Klasifikacije arhivskih fondova i zbirki RH, Arhivski fondovi i zbirke Arhiva Zadarske nadbiskupije, Kratice, Arhiv Zadarske nadbiskupije te Vodič kroz arhivske fondove i zbirke.

„Arhivi su mesta crkvenog sjećanja koje treba štititi i prenositi, oživjeti i vrednovati, jer predstavljaju najizravniju vezu s baštinom kršćanske zajednice, pa pomažu i doprinose povećanju osjećaja crkvene pripadnosti“ rekao je mons. Puljić, naglasivši i evangelizacijsku ulogu arhiva u sadašnjosti. Govoreći o teološkom aspektu crkvenih arhiva, istaknuo je da oni nisu tek pamćenje lokalne Crkve, biskupije i

župa, nego trag Gospodinova prolaska u ljudskoj povijesti. „Zato je obveza mjesnog biskupa i župnika čuvati i stavlјati na raspolažanje riznicu kulture i umjetnosti. U tom smislu, crkveni arhivi imaju i pastoralnu ulogu. Biskupijski samostanski i župni arhivi su izvanredan izvor osobito za lokalnu povijest“ rekao je nadbiskup, istaknuvši značaj arhiva u dijalogu sa suvremenim društvom.

Vodič Arhiva Zadarske nadbiskupije prvi je objavljeni vodič arhivskog gradiva crkvene provenijencije, istaknuo je Kolanović, potaknuvši da bi radi otvaranja arhiva istraživačima trebalo poraditi na izradi vodiča i ostalih biskupijskih arhiva. Potreba je i izrade jednog jedinstvenog vodiča svih hrvatskih crkvenih arhiva

koji čuvaju veliko blago zbirke rukopisa. „Cilj Vodiča je učiniti gradivo dostupno javnosti, jer gradivo čuvano u arhivu nije namijenjeno samo istraživačima povijesti zadarske Crkve. Obrađeno u Vodiču, izazov je i za istraživanje svjetovne povijesti“ rekao je Kolanović.

Vodič ima dva dijela: opis Arhiva kao ustanove, izrađen na temelju međunarodne norme za opis ustanova s arhivskim gradivom te Vodič kroz arhivske fondove i zbirke Nadbiskupijskog arhiva. Prvi dio Vodiča donosi podatke o nadbiskupijskom arhivu (dostupnost, povijest ustanove, odredbe Kanonskog zakonika o arhivima, značenje gradiva, dopunske izvore, obavijesna pomagala i literaturu o Arhivu). Drugi dio sadrži pregled arhivskih fondova i zbirke nastale djelovanjem središnjih tijela crkvene uprave. To su spisi Zadarske nadbiskupije koja je od 1828. g. metropolija za cijelu Dalmaciju, spisi nastali djelovanjem Prvostolnog kaptola u Zadru, dosad neistraženo gradivo ukinute Ninske biskupije koja ima deset serija od kojih je osobito važna serija vizitacije. Tu su i spisi Glavnog nadzorništva za uređenje osnovnih škola u Dalmaciji i Biskupskog školskog nadzorništva za razdoblje od 1819-1869., kad je Crkva vršila nadzor nad osnovnim školama, što je prvenstveni izvor za povijest školstva. Fondovi odgoja i obrazovanja obuhvaćaju gradivo teoloških učilišta Centralnog bogoslovog sjemeništa, studija teologije i sjemeništa Zmajević.

„Crkveni arhivi su dio nacionalne baštine pa je potrebna i šira briga cijele zajednice da se osiguraju uvjeti zaštite i obrade. Praksa u Zagrebačkoj i Zadarskoj nadbiskupiji, po suradnji nadležnih državnih arhiva i nadbiskupije, odličan je model da se stručno obrađuje i sačuva crkveno gradivo“ rekao je Kolanović. Po ugovoru s Državnim arhivom u Zadru, Zadarska nadbiskupija je osigurala prostor i opremu za svoj arhiv, a Državni arhiv u Zadru osigurao je arhivistu koji se brine o gradivu i daje na korištenje. Ugovoru između Državnog arhiva u Zadru i Arhivu zadarske nadbiskupije suglasnost je dalo Ministarstvo kulture te je Vodič rezultat te suradnje. „Vodič je i poticaj da se posveti veća briga arhivima pojedinih župa. Najbolje je preuzeti župne arhive i čuvati ih pohranom u biskupijskim arhivima. Obrazovani arhivist u crkvenom arhivu jamstvo je stručne obrade arhivskog gradiva“ rekao je Kolanović. Vodič Arhiva Zadarske nadbiskupije nastao je u sklopu većeg projekta izrade Vodiča Državnog arhiva u Zadru. U publikaciji ‘Arhivski fondovi i zbirke u RH’, Arhiv Zadarske nadbiskupije bio je zastupljen s tek 25 arhivskih fondova i zbirki, na samo dvije stranice. Bili su objavljeni samo nazivi arhivskih fondova i zbirki s naznakom vremenskog raspona i količinom gradiva.

Arhivski fondovi obrađeni su prema Općoj međunarodnoj normi opisa arhivskog gradiva i sadrže povijest stvaratelja gradiva, nadležnost i funkcije, administrativni ustroj, povijest

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

fonda, sadržaj i popis gradiva, dopunske izvore i Bibliografiju. Arhiv Zadarske nadbiskupije i metropolije obuhvaća 22 serije. U Arhivu su spisi o zakladama, nadarbinama, bratovštinama i drugim ustanovama povezanim s Crkvom, osobni arhivski fondovi preminulih svećenika: spisi F. K. Bianchija, pisca crkvene povijesti Zadarske nadbiskupije 'Zara Cri-stiana', spisi istraživača glagoljice Vladislava Cvitanovića, Josipa Felicinovića, poznatog po socijalnom radu, književnika Žarka Brzića. Vrijedna je i zbirka matičnih knjiga, parica i stanja duša te zbirka od 329 pergamenta za razdoblje od 986. g. do 20. st. Bogate su zbirke karata, planova i nacrta, fotografija, grafika i muzikalija. Praksa izrade arhivskih vodiča u Hrvatskoj seže u 60-te godine 20. st. Vodič se može objaviti i u elektroničkom obliku i uključiti u arhivski informatički sustav 'ArhiNet' prihvaćen za cijelu državu.

GLAGOLJSKI KVATERAN ŽUPE Sv. ANTE RADOŠINOVAC

U organizaciji Stalne izložbe crkvene umjetnosti iz Zadra i Župnog ureda Radošinovac, u ovome slikovitom mjestu, koje graniči sa šibenskom biskupijom, predstavljen je 12. rujna ove godine Glagoljski kvateran župe Sv. Ante Radošinovac iz 1784-1795. godine u prostorijama Područne škole. Na predstavljanju Kvaterana, odnosno bilježnice računa, koji je djelo mjesnog župnika don Bože Končića rođenog Saljanina. On je, po premještaju iz Radošinovca, sa sobom ponio u rodnu župu spomenutu bilježnicu računa na glagoljici. Uz brojne mještane ovom jedinstvenom kulturnom događaju bili su nazočni: u ime organizatora mjesni župnik mr. don Šimun Šindija, i generalni vikar za kulturu Zadarske nadbiskupije, ravnatelj SICU-a

dr. don Pave Kero, te autorica ovog glagoljskog dokumenta dr. prof. Grozdana Franov-Živković, koja je objelodanila radošinovački Kvateran o kojem je govorio i dr. Ivica Vigato profesor Zadarskog sveučilišta. Skup je pozdravio prorektor Sveučilišta iz Zadra dr. prof. Josip Faričić. Uz spomenute predstavljajuće skupu su nazočili: pročelnik Grada Benkovca dipl. ing. Željko Katuša, ravnatelj biogradskog Zavičajnog muzeja teolog Draženko samardžić, ravnatelj Zadarskog arhiva prof. Ante Gverić i don Damir Šehić, koji po majcu vuče korijene iz ove župe.

Ovo ravnokotarsko naselje spominju hrvatski kroničari u XII. stoljeću. No, život je u ovome mjestu trajao i prije što potvrđuje novoootkriveno ranohrvatsko groblje na lokaciji Vinogradine, koje datira iz druge polovice IX. stoljeća. Ovo groblje sa stodvadeset otkrivenih grobova, koje su oteli zaboravu djelatnici Arheološkog muzeja iz Zadra pod vodstvom prof. Radomira Jurića, smješteno je uz rimsku prometnicu „Via carri“, koju su trasirale ruke vrijednih Ilira, a kojom je početkom XIX. stoljeća prošla Napoleonova vojska na putu za Dubrovnik. Pristup ovome groblju, koje prema kazivanju Maria Šlausu u knjizi Bioarheologija predstavlja najnoviji horizont ranovjekovne hrvatske populacije, a analizom spomenutih grobova može se utvrditi objektivno stanje o uvjetima i kvaliteti života prvih Hrvata, koji su se naselili na Isatočnu jadransku obalu, došavši iz Bijele Hrvatske domovine Svetog Oca Ivana Pavla II. početkom VII. stoljeća na ove svete prostore od Nina do Knina, gdje je stvorena prva Hrvatska država, nije adekvatno uređen.

Mjesni župnik mr. don Šimun Šindija, je podijeli svoju radost s nazočnim mještanima, jer je za njegova župnikovanja svjetlo dana ugledao Glagoljski kvateran. U ime organizatora on je pozdravio sve nazočne mještane i brojne goste, te dakako predstavljajuće Kvaterana.

Na predstavljanju je o

jeziku i leksiku ovoga vrijednog i jedinog do sada pisanog dokumenta o ovoj glagoljskoj župi govorio dr. prof. Ivica Vigato sa Zadarskog sveučilišta, koja na vratima sakristije župne crkve Sv. Ante ima kurzivnom glagoljicom ispisano Glagolska crkva.

Prodekan Zadarskog sveučilišta i donedavni predstojnik Udruge Braće hrvatskog zmaja iz Zadra, kao predstvaljač brojnih edicija, kako u Sjemeništu Zmajević, tako i na Zadarskom sveučilištu, pozdravio je nazočne sudionike, te potakao mještane da bilježe sve podatke koji bi bili od koristi za pisanje sustavne monografije o ovome mjestu. Uz svoje brojne obvezе stekao je vremena da dođe u ovo ravnokotarsko naselje, te pozdravi i ohrabri mještane da budu ponosni što pripadaju narodu, koji je došao na ove prostore početkom VII. stoljeća i opstao do danas, zahvaljujući vezama Hrvata sa Svetom Stolicom.

Ravnatelj Stalne izložbe crkvene umjetnost dr. don Pave Kero, spiritus movens obnove glagoljice u Zadarskoj nadbiskupiji, uz obvezе sveučilišnog profesora, te prepozita Stolnog kaptola Zadarske nadbiskupije, priredio je i ovaj naš Glagoljski kvateran. Don Pave je na skupu govorio o svećenicima koji se spominju u ovome Kvateranu. On je podržao naša nastojanja pisanja rodoslovija i povijesti ove male župe koja ima oko 250 stanovnika.

Glagoljski kvateran župe Sv. Ante Radošinovac detaljno je predstavila zaposlenica Instituta za povjesne znanosti dr. prof. Grozdana Franov-Živković. Kao zaljubljenica prvog hrvatskog pisma- glagoljice, ova po vokaciji prava glagoljašica, radi sustavno na objelodanjivanju glagoljskih isprava. Do sada je objavila: Bratovština Sv. Kuzme i Damjana u Polaći, te Bratovština Sv. Ivana Krstitelja i Sv. Petra Bubnjane u Tinju. Govoreći na skupu o ovome radošinovačkom Glagoljskom kvateranu poslala je u javnost istinu da je župa Radošinovac bila sjedištem glagoljice. Autorica ovog vrijednog djela otela je od anonimnosti ovo ravnokotarsko naselje, koje ima mjesto i na Karti glagoljskih spomenika Zadarske nadbiskupije, koja je djelo istaknutog ljubitelja glagoljice gospodina Nede Grbina. U Kvateranu, koji se čuvao dva stoljeća u Salima, a koji je uredno dospio

u Arhiv Zadarske nadbiskupije posredovanjem gospodina Vedrana Petešića, objavljen je i jedan list Matične knjige krštenih radošinovačke župe, koji je potvrdom da su se matične knjige i u ovoj župi pisale glagoljicom. Nadati se da će predstavljanje ove vrijedne knjige potaknuti mlađu generaciju da se uključe u pisanje povijesti ovoga ravnokotarskog naselja. To je sveti zadatak složili su se predavači, gosti i mještani Radošinovca.

SADRŽAJ KVATERANA – Osim predgovora, koji je na jednoj stranici napisao dr. Pavao Galić, o Glagoljskom kvateranu s podrobnim fus notama na šest stranica govori autorka dr. prof. Grozdana Franov-Živković. Na dvije stranice na glagoljici su Matice krštenih radošinovačke župe od 1739-1741. godine koje se nalaze u Matici umrlih župe Dračevac-Crno 1664-1739. godine. Iza toga je transliteracija teksta na jednoj stranici. Dr. don Pave Kero je na šest stranica napisao tekst o svećenicima glagoljašima koji se spominju u Kvateranu. Zatim slijedi faksimil Kvaterana na 64 stranice, te transliterirani tekst na 62 stranice i sadrža na jednoj stranici.

U ime mještana, zahvalu svima onima koji su se djelatno uključili u program predstavljanja, uputio je domorodac ovoga mjesta prof. Božo Došen, koji je nazočne na skupu upoznao s poviješću ovoga ratarsko-stočarskog naselja od najstarijih dana do danas.

Uz pjesmu članova KUD-a Popovići, koji su tijekom predstavljanja nastupali nekoliko puta, mještani su, uz potporu Grada Benkovca, pripremili prigodan domjenak. Gosti i predstavljači su se ugodno i lijepo družili s mještanima ovoga naselja, koje je tijekom prošlih vremena nerjetko bilo na periferiji zbivanja.

Božo Došen

Biograd, 4. studenoga 2013.

15. GODIŠNICA VOJNE KAPELANIJE ‘SV. GABRIJELA’ U ZEMUNIKU

Petnaesta godišnjica vojne kapelanije sv. Gabrijela u vojarni u Zemuniku proslavljenja je koncelebriranim misnim slavlјem u ponedjeljak 23. rujna koje je ispred kapelice sv. Gabrijela Arkandela u Zemuniku predvodio vojni ordinarij Juraj Jezerinac u zajedništvu s petnaestak svećenika. Propovijedao je vlč. Zlatko Sudac, ujedno predvoditelj trodnevne duhovne obnove u vojarni u Zemuniku, od 20. do 22. rujna, za vojnike te članove udruga proizašlih iz Domovinskog rata, među kojima su udovice i majke poginulih branitelja.

„Poznavati nekoga ili nešto znači biti preobražen zbog toga što poznajem. Mislimo, ako znamo neke podatke o čovjeku, da znamo i istinu o njemu. Varamo se. Mislimo da treba poznavati čovjeka, da bismo srcem znali istinu o njemu. Što znači poznavati čovjeka ili poznavati Boga“ upitao je vlč. Sudac, upozorivši kako ne poznajemo niti samog sebe, a znamo govoriti da znamo o Kristu i njegovom životu, Bogu i njegovom stvaranju. Naveo je primjer čovjeka koji nije odgajan u vjeri te ne zna podatke o Isusu, poput činjenica koliko je apostola imao, u kojoj zemlji je živio, koliko je žena ostalo pod kri-

ti nekoga ili nešto znači biti preobražen zbog toga što poznajem“ istaknuo je vlč. Sudac, dodavši da nijedna obitelj, ustanova, institucija ne mogu ići naprijed ako ljudska srca ne žele naprijed. „Izvanjski možemo imati sve savršeno. Možemo imati veće plaće, primati aplauze i novac, ali u srcima možemo biti mrtvi, prazni. Ne čini čovjeka izvanjsko, niti ikakvo vanjsko

priznanje sretnijim“ rekao je vlč. Sudac, dodavši da je dobro imati i to, ali ne nauštrb nutarnje ostvarenosti, zadovoljstva duše i ispunjenosti mirom.

„Čovjek bi htio biti sretan. Ono što čini, čini s uvjerenjem da će mu to donijeti ispunjenje života i srca. Čovjek želi kvalitetniji, bolji život. Tome bi trebali služiti znanost i civilizacijski napredak. Znanosti otkrivaju veličinu i misterij, dubinu svemira. Želimo do Marsa, letimo. A jesmo li upoznali dubine ljudskog srca“ potaknuo je na promišljanje vlč. Sudac, poželjevši vojnicima da im motiv u radu bude želja da svim ljudima i čovječanstvu bude bolje. „Budućnost naroda je na nama. Neka vam Bog blagoslovi svaku stopu, vaš korak neka bude učinjen s razlogom i mirom ispunjen“ zaključio je vlč. Sudac.

žem. Može mu se reći: ‘Premalo znaš o onome za koga tvrdiš da si se obratio, za koga tvrdiš da mu vjeruješ’. Obraćenik kaže ‘Da, premalo znam. Ali znam, prije par godina bio sam teški ovisnik. Moj dom se raspadao. Sada više nisam ovisnik, nemamo dugove, moj dom je postao sretan dom. Eto, toliko ga poznajem. Poznava-

Mons. Jezerinac je rekao da su hrvatski branitelji dali svoje živote, a na sadašnjem naraštaju ljudi je pobijediti na frontama svoga srca. Tu se vode najveće bitke, u nama samima, u našim nutrinama, rekao je mons. Jezerinac, zahvalivši vlč. Sudcu na predvođenju duhovne obnove, a svaka želi pomoći vojnicima prebroditi teške situacije s kojima se susreću. Takvi duhovni

susreti pomažu da budemo obnovljeni, novi ljudi, u susretu sa svećenikom ili u isповijedi možemo predati sve što nas tišti, ohrabrio je vojnike mons. Jezerinac.

Slavlje je okupilo djelatne vojne osobe u Zemuniku predvođene pukovnikom Karolom Lučanom, zapovjednikom 93. Zrakoplovne baze Zemunik, predstavnike Policijske uprave zadarske te članove udruga proizašlih iz Domovinskog rata, među kojima su bili i roditelji poginulih branitelja.

Pukovnik Lučan je zahvalio mons. Jezerincu na dolasku, izražavajući zadovoljstvo radom u

vojarni čiji je kolektiv usporedio s obitelji. Tako odgovoran pristup radu svih djelatnika i njemu kao glavnom upravitelju vojarne olakšava uspješno djelovanje. Pukovnik Lučan je zahvalio na uspješnoj suradnji i vojnom kapelanu o. Ivanu Topaloviću. Bojnik Matija Vrđuka, voditelj akrobatske grupe 'Krila Oluje', koja je posao zemuničke zrakoplovne baze, poklonio je mons. Jezerincu fotografiju 'Krila Oluje' koja prikazuje grupu aviona u zraku, a natporučnik Juraj Kovačević vojnom kapelanu Topaloviću poklonio je pilotsku kacigu oslikanu motivom arkandela Gabrijela, zaštitnika vojarne. Slavlje je uveličao nastup klape HRM-a 'Sv. Juraj'.

SUSRET BOGOSLOVA ZADARSKE NADBI-SKUPIJE U KARINU

Tradicionalni susret bogoslova Zadarske nadbiskupije uoči početka nove akademske godine održan je od srijede 18. do petka 20. rujna u franjevačkom samostanu Svete Marije Bezgrešne u Karinu. Osmoricu bogoslova nagovorima i duhovnim sadržajem vodili su don Josip Lenkić i don Dario Tičić. Lenkić je predstavio pismo pape Benedikta XVI. upućeno bogoslovima i sjemeništarcima, pod nazivom 'Svećenik mora biti Božji čovjek'. U pripremi za poslanje na njivi Gospodnjoj, potaknuo ih je na svijest pripadnosti zadarskoj Crkvi. Tičić je predstavio uputu Kongregacije za bogoštovlje, 'Redemptionis Sacramentum'. Ta uputa, objavljena na Blagovijest 2004. g. za pontifikata Ivana Pavla II., govori o poštivanju euharistije, naglašava propise koji se ne obdržavaju u praksi te upozorava na zlouporabe proizašle iz krivog tumačenja slobode. Tičić je opisao liturgijski vid štovanja euharistije, jer je prisutno pogrešno shvaćanje kreativnosti u liturgiji. „U euharistiji je realna prisutnost Isusa Krista te joj je potrebno vratiti dostojanstvo kroz naš odnos, pobožnost i poštovanje, slaviti je sa životom vjrom“ istaknuo je Tičić. U četvrtak 19. rujna bogoslove je pohodio zadarski nadbiskup Želimir Puljić, predvodeći molitvu Srednjeg časa i ohrabrivši ih na putu svećeništva. Uz svakod-

nevnu molitvu časoslova, krunice, vrijeme za vlastito promišljanje i razgovore, bogoslovi su posjetili i župe Novigradskog i Benkovačkog dekanata: Benkovac gdje je u župnoj crkvi Rođenja BDM slavljenja misa, Medviđu, Obrovac, Pridragu i Novigrad.

U Pismu bogoslovima objavljenom u Vatikanu 18. listopada 2010., na blagdan sv. Luke, umirovljeni papa Benedikt XVI. piše da su sjemenište i bogoslovija zajednice na putu prema svećeništvu, a to znači da se svećenik ne postaje sam od sebe. Potrebna je zajednica učenika, zajedništvo onih koji žele služiti zajedničkoj Crkvi. Lenkić je temeljem Pisma predstavio elemente važne u sazrijevanju na tom putu. Smisao molitve je produbljivati dodir s Bogom. Bog se osobno daje u sakramantu po opipljivim stvarnostima. Središte našeg odnosa s Bogom je euharistija. Treba je slaviti svim srcem, uranjujući u to otajstvo svakog dana. Važan je i sakrament pokore koji nas uči promatrati sebe Božjim očima, biti iskren prema sebi i vodi poniznosti. „Važno je boriti se protiv ravnodušnog mirenja s činjenicom da smo jednostavno takvi. Važno je ne posustati, ne podleći skrupuloznosti, u zahvalnoj svijesti da mi Bog uvijek iznova opršta. Time što se meni opršta, učim opršati drugima. Time što prepoznajem svoju duhovnu bijedu, bit ću tolerantniji i imati više razumijevanja za slabosti mog

bližnjega“ poručuje papa. Potiče buduće svećenike da budu osjetljivi za pučku pobožnost, različitu u kulturama, a opet sličnu, jer je ljudsko srce isto. Iako pučka pobožnost teži i vanjštini, pogrešno je odbacivati je, jer je preko nje vjera ušla u srce ljudi, postala je dio njihovih osjećaja i običaja. Po njoj je vjera ‘opipljiva’, veliko je blago Crkve i čini nas Božjim narodom.

Vrijeme u bogosloviji je i vrijeme studiranja, kršćanska vjera ima i intelektualnu dimenziju. To je i vrijeme ljudskog sazrijevanja. Svećenik druge prati na putu života i treba dovesti vlastito srce i um, razum i emocije, tijelo i dušu u ravnotežu, biti ‘potpuna’ osoba. U taj kontekst ulazi i integracija spolnosti u cjelovitost osobe. „Spolnost je Stvoriteljev dar, ali i zadaća vezana uz vlastiti ljudski razvoj. Ako nije integrirana u osobu, spolnost postaje prosta i destruktivna. Danas to vidimo na brojnim primjerima u društvu u kojem živimo. U najnovije vrijeme smo s velikom žalošću morali ustanoviti da su svećenici seksualnim zlostavljanjem djece i mladih dali iskrivljenu sliku o svećeništvu. Umjesto da ljude vode do zrele ljudskosti i budu im primjer, svojim su zlostavljanjem prouzročili uništenja zbog kojih osjećamo duboku bol i žalost. Zbog svega toga kod mnogih ljudi, a možda i kod vas samih, može se javiti pitanje je li dobro postati svećenik, ima li život u celibatu smisla. No, zlostavljanje, koje snažno osuđujemo, ne može obezvrijediti svećeničko poslanje, koje i dalje ostaje jako i čisto. Hvala Bogu, svi mi poznajemo osvjedoče, vjerom prožete i izgrađene svećenike, koji

svjedoče vidljivo da se takvim životom, upravo u celibatu, može postići istinska, puna i zrela ljudskost. To što se događalo treba nas učiniti još budnijima i opreznijima, upravo zato da tijekom priprave za svećeničko zvanje pomno preispitujemo sami sebe, pred Bogom, je li to Božja volja za mene. Zadaća je duhovnika, isповjednika i prepostavljenih da vas prate i da vam pomažu na tom putu prosudivanja“ poručuje Benedikt XVI., prizivajući dopuštenje da ih Krist uvijek iznova pročišćava.

Lenkić je podsjetio i da su danas počeci svećeničkog poziva različitiji nego prije. Često se odluka o zvanju donosi nakon završenog školovanja, u zajednicama i pokretima koji pomažu zajednički susret s Kristom i Crkvom. Bogoslovija kao zajednica je važna jer je iznad raznih oblika duhovnosti. Papa ističe da su pokreti veličanstvena stvar, cijeni ih i voli kao dar Duha Svetoga Crkvi, no treba ih vrednovati prema otvorenosti njihovih članova za zajedničku Katoličku crkvu koja je usprkos raznolikosti jedna. Na bogosloviji kandidati uče jedni s drugima i jedni od drugih. U suživotu se uče velikodušnosti, uzajamno se podnose ali i jedni druge obogaćuju te svatko zajednici donosi svoje posebne darove. Ta je škola tolerancije, uzajamnog prihvaćanja i razumijevanja u jedinstvu Kristova Tijela jedna od važnih sastavnica u godinama bogoslovije, prenio je poruku umirovljenog pape Benedikta XVI. don Josip Lenkić.

KRŠĆANSKI HUMANITARNI KONCERT ZA POMOĆ DOMA ZA ODGOJ MLADIH U ZADRU

Kršćanski humanitarni koncert za pomoć Domu za odgoj djece i mladeži u Zadru održan je u subotu 28. rujna u svečanoj dvorani Sveučilišta u Zadru. Nastupili su Apostoli Krvi Kristove iz župe Marije Kraljice Mira u Zadru, Vesna Benić, Josip Segedin i grupa 'Svjetionik' iz Baptističke crkve i Gospel ansambl Agape iz Kršćanske adventističke crkve u Zagrebu.

„Kršćani mogu zajedno djelovati i učiniti dobro, osobito najpotrebnijima. Pozvani smo pomoći i ublažiti boli koje prouzročimo jedni drugima. Imamo riječ Boga koja nas rasvjetljuje. Krist nas uči da smo pozvani ljubiti i praštati“ u ime Povjerenstva za ekumenizam Zadarske nadbiskupije rekao je don Marinko Duvnjak, zahvalivši rektoru dr. Anti Uglešiću što je drugu godinu otvorio vrata zadarskog Sveučilišta tom događaju.

Brojne okupljene pozdravio je i pastor Baptističke crkve Teofil Mršić, rekavši da je ta večer otvorena srca prilika pokazati ljubav prema potrebnima. „Najbogatiji je onaj koji daruje. Neka nas Bog kojeg slavimo potakne i dobrota prožme da dragovoljno damo. Kad čovjek čini dobro, sretan je on čineći dobro drugome ali i usrećuje onoga koga daruje, u ime Boga kojeg slavi. To i je cilj koncerta. Sadržaj pjesama štuje Boga, govori o trajnim vrijednostima nakon

zemaljskog života. Pjesme su govor svakome osobno, molitva koja poziva da rastemo u ljubavi prema Bogu i bližnjemu“ rekao je Mršić.

Marijan Peršinović, pastor Adventističke Crkve, priopćio je rezultat dobrotvorne večeri – prikupljeno je 6000 kn za studij Kristijana, korisnika Doma. „Djeca iz sustava socijalne skrbi rijetko su studenti. Imamo mladića koji je uspješno završio srednju školu, no kao redovni student nije se uspio upisati uz potporu Ministarstva. Za njegov upis na izvanredni studij Više pomorske škole potrebna je naša potpora“ rekla je ravnateljica Doma Ljiljana Šarić, zahvalivši na odazivu. Dom skrbi i za djecu koja u njemu ne žive, a dolaze iz disfunkcionalnih obitelji i tu provode slobodne aktivnosti.

Potrebe Doma su velike, istaknula je Šarić. Prema uputama EU, inicijativa je širiti udomiteljstvo, da dijete što manje boravi u smještaju u Domu. „To u Dalmaciji još nije zaživjelo. Okrenuli smo se prema lokalnoj zajednici i nudimo nekoliko usluga: jedna je smještaj djece, trenutno ima 15 djece. U poludnevni boravak uključeno je 30 djece koja provode svoje slobodno vrijeme, pruža im se pomoć u učenju, prehrana, topli obroci, školski pribor. Od ove školske godine u dvije škole provodimo produženi stručni postupak. U OŠ Šimuna Kožičića Benje uključeno je 20 djece. Imaju pomoć u učenju, dobivaju topli obrok i školski pribor. Od ove šk. g. imamo i dvije grupe u OŠ Petar Preradović i jednu grupu u OŠ Šime Budinića.

Da bismo opremili te prostore, treba nam puno sredstava koje ne može osigurati Ministarstvo“ rekla je Šarić, dodavši da raznim sportskim i kulturnim akcijama nastoje opremiti informatičkom i drugom opremom dnevni boravak u Domu.

Kristijan je srdačno zahvalio na pomoći. U Dom je došao s 10 godina i pružio mu je lijep život,

rekao je. Želja mu je završiti fakultet, zaposliti se i osnovati obitelj.

Sudionici su izveli sljedeće pjesme: Svjetionik: Do nakraj zemlje, Slavit ću Gospoda zauvijek, u svim borbama i Rijeke žive vode; Vesna Benić: On ne spava i Želim; Josip Segedi: Nitko nije kao ti; Apostoli Krvi Kristove: Obećana Djevica, Moja razapeta ljubavi, Neka kliknu tebi hvala.

Gospel Ansambel Agape iz Zagreba ove godine slavi 30 godina djelovanja nizom humanitarnih koncerata diljem Hrvatske, a u Zadru su izveli splet 14 duhovnih skladbi, kao što su: Pobjednik, Ono što On počne to i završi, Snaži me, Boga trebamo i pjesme na engleskom jeziku.

POSVETA CRKVE SV. JERONIMA U MRLJANIMA NA PAŠMANU

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić na blagdan sv. Jeronima u ponedjeljak 30. rujna posvetio je novoizgrađenu crkvu sv. Jeronima u Mrljanima, dijelu župe sv. Mihovila Neviđane-Mrljane na otoku Pašmanu, za vrijeme svečanog misnog slavlja koje je predvodio u zajedništvu sa 16 svećenika.

Ta je crkva nakon četverogodišnje gradnje započete u vrijeme bivšeg župnika Josipa Lisice bila velika želja i radost toj otočkoj zajednici od 250 stanovnika. Domaći vjernici su, uz sufinanciranje Zadarske nadbiskupije, darovali velika vlastita novčana sredstva kako bi u svoje mjestu imali crkvu, nakon što su se okupljali na slavljima u staroj crkvi sv. Ante. Župnik Mrljana don Darko Marušić zahvalio je nesobičnosti župljana koji su darovali sredstva i za oltar, svetohranište, ambon, tri zvona za novoizgrađeni zvonik, klupe, dio ozvučenja. Prema projektu arhitektice Marine Eškinje, crkvu je gradilo građevinsko poduzeće Ibis 92.

U propovijedi je mons. Puljić opisao lik Sv. Jeronima, crkvenog naučitelja kojem je papa Damaz povjerio latinski prijevod Biblije, Vulgatu. U središte života i djelovanja Jeronim postavlja Riječ Božju koja čovjeku pokazuje staze života i otkriva tajne svetosti. Velikog znanja, kritičan i izuzetnih radnih sposobnosti, zadnje 34 godine života proveo je u Svetoj Zemlji, pokraj jaslica u Betlehemu, gdje je molio i studirao Božju Riječ.

„Radikalno opredjeljenje za Boga i Jeronimova ljubav prema Svetom Pismu i Crkvi zaslužuju naše osobito poštovanje. Osobito kad sveti prostor crkve želimo darovati Bogu i posvetiti sv. Jeronimu. On je naš dragi zemljak s kojim se ponosimo. On je zaslužni sin Crkve koji je pronio slavu našeg kraja. Rodio se u 4. st. u gradu Stridonu, na granici Dalmacije i Panonije. Mi ga rado svojatamo, radi njegove poznate izreke: Oprosti mi, Bože, jer sam Dalmatinac“ rekao je mons. Puljić, istaknuvši da je Crkva sv. Jeronima ubrojila među četvoricu velikih zapadnih svetih otaca.

Na želju da nešto učini za Isusa i daruje mu, Božansko Dijete mu je odgovorilo: „Dobro, kad već želiš nešto učiniti, reći ću ti što bi mi

mogao darovati. Daj mi svoje grijeha; daj mi nemire svoga srca. Tvoje grijeha, nemire two-
ga srca želim staviti na svoja ramena i odnijeti ih” podsjetio je nadbiskup, istaknuvši da je Jeronim, zaljubljenik u Svetu Pismo, smatrao da čovjek već na zemlji prebiva u kraljevstvu nebeskom, kad živi među biblijskim tekstovima, kad ih razmatra i poznaje. „Zato je za vjernika bitno približiti se biblijskim tekstovima, osobito Novom zavjetu. Biblija je sredstvo po kojem Bog svakog dana govoriti vjernicima, postaje poticaj i izvorište kršćanskog života za

SVEČANA VEĆERNJA UOČI BLAGDANA SV. ŠIMUNA

U osobi starca Šimuna i djeteta Isusa susreću se prošlost i budućnost, poručio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić u homiliji Svečane Večernje koju je uoči blagdana sv. Šimuna, zaštitnika grada Zadra, predvodio u svetištu sv. Šimuna u Zadru u ponedjeljak 7. listopada. „Dok slavimo spomen svetoga Šime, prisjećamo se divnog dana kad je Bog, koga je Marija nosila u naruču, stigao među ljude. Na samom ulasku u jeruzalemski hram dočekuje ga starac Šimun koji pjeva svečani preludij novozavjetnoj liturgiji. Tu u Hramu, gdje je stiglo Sunce pravde koje će obasjati cijeli svijet, susreću se Stari i Novi zavjet. Povezuju se Betlehem i Jeruzalem. I dok je u Betlehemu Bog sišao k nama i postao stanovnikom zemlje, u Jeruzalemu gdje ga je Šimun primio u naručje, on će

sve okolnosti i sve ljude. A čitati Pismo znači razgovarati s Bogom. “Kad moliš, onda razgovaraš sa Zaručnikom. A kad čitaš, On ti progovara” podsjetio je na misao sv. Jeronima nadbiskup Puljić, istaknuvši obvezu usklađivanja života s božanskom Riječi. Krista treba odjenuti u siromasima, pohoditi ga u onima koji trpe, nahraniti u gladnjima, dati mu prebivalište u onima bez krova nad glavom.

„Jeronim je dao veliki doprinos i kršćanskom odgoju jer je isticao kako treba odgojiti dušu koja mora postati hramom Gospodnjim. Zato je poticao roditelje da stvaraju mirno i radosno ozračje oko svoje djece, da ih potiču na učenje i rad“ zaključio je mons. Puljić, ohrabrivši mrljanske vjernike u naslijedovanju sv. Jeronima te im zahvalivši za raspoloživo srce u izgradnji crkve za kojom su čeznuli.

podnijeti muku, umrijeti i uskrsnuti“ rekao je mons. Puljić, istaknuvši da je Lukin evanđeoski prikaz bremenit značenjem i porukom. „Dok se redaju proroštva i događaji, susreću prošlost i budućnost, u sadašnjosti se da iščitavati sadržaj i cilj kršćanskog života. Svi smo na putu iz Betlehema u Jeruzalem, iz mjesta rođenja i prebivališta prema vječnoj domovini i nebeskom gradu. Liturgija nas poziva da s divljenjem i zahvalnošću gledamo što se događa u Hramu. Zbiva se objava spasenjskog djela po Kristu koji je svjetlo na prosvjetljenje naroda“ rekao je nadbiskup Puljić, istaknuvši sedamstoljetnu povezanost Zadrana sa sv. Šimunom.

Nadbiskup je potaknuo na iskazivanje poštovanja zemnim ostacima sveca koji je na svojim rukama držao sveto Isusovo tijelo. „Svečanom Večernjom pridružujemo se u Duhu prvoj tijelovskoj procesiji koja je održana u svetom

gradu Jeruzalemu. Dijelimo radost sa Svetom Obitelji koja prinosi Isusa u hramu, kako bi izvršili zakonski Mojsijev propis za prvorode-

BLAGDAN SV. ŠIMUNA, ZAŠTITNIKA GRADA ZADRA, PRIJEPODNEVNO MISNO SLAVLJE

U događaju Isusova prikazanja u jeruzalemskom hramu i susreta s prorokom Šimunom vidi se ljepota liturgijskog čina, ali i znakovitost susreta stare i mlade generacije na tom svetom mjestu, istaknuo je zadarski nadbiskup Želimir Puljić u homiliji prijepodnevnog koncelebriranog slavlja koje je predvodio na blagdan sv. Šimuna, zaštitnika grada Zadra, u utorak 8. listopada u istoimenoj svećevoj crkvi u Zadru. „U vrijeme Božića i Bogojavljenja novorođenom Bogu hodočaste ljudi, pastiri i mudraci, a u događaju blagdana sv. Šimuna Mladi Mesija pohađa ljudi, ide ususret starim ljudima, Šimunu i Ani. Njih dvoje na zalazu svoga zemaljskog hoda kliču od radosti i Bogu zahvaljuju na daru tog milosnog susreta i života“ rekao je mons. Puljić, dodavši da Isus, na početku svoga mesijanskog poslanja, zahvalan roditeljima koji su ga dopratili u Jeruzalem prikazati Gospodinu prema Mojsijevu zakonu, širi ruke i blagoslivlje to dvoje staraca, revnih pohoditelja hrama.

“Dok osjećamo aktualnost i važnost toga čina, pitamo se koliko smo osjetljivi na ono što se

nu djecu. Radujemo se sa svetim Šimom što je doživio milost da u naručje primi samog Mesiju“ rekao je mons. Puljić, u zahvalnosti Bogu što Šimunovi sveti zemni ostaci počivaju u Zadru, u škrinji iznad oltara u svećevoj crkvi u središtu grada. U osmini svečeva blagdana Šimuna bit će otvorena za puk kako bi počastio relikviju neraspadnutog tijela Šimuna koji je zagovornik potreba puka iz cijele Zadarske nadbiskupije koji mu hođočasti, a ne samo žitelja grada Zadra.

oko nas zbiva, konkretno: Koliko su roditelji svjesni da su njihova djeca Božja svojina i vlastišto koje im je povjereno kao skupocjeno blago? Blago im je darovano u glinenim posudama, ali ga trebaju trajno Bogu prikazivati. Koliko se očevi i majke trude primati iz Božjih ruku dar novog života, svakog dana upućivati molitvu Svemušćemu za dar djece? Znaju li povesti djecu u hram Gospodnjem kako bi tamo s braćom u vjeri molili i pjevali: ‘U hram ćemo Gospodnjem radosno ići! Ili tu odgojnu funkciju prepuštaju slučajnim odgojiteljima: bakama, tetama i katehetama’ upitao je mons. Puljić, rekavši da je Bog htio postati čovjekom i biti članom ljudske obitelji. Stoga je zamolio blagoslov obitelji i Božju pomoć očevima i majkama, da budu vjerni u ljubavi, postojani u molitvi i gorljivi u djelima dobrotvornosti. „Djeci neka daruje duh zahvalnosti prema roditeljima i poslušnost prema svima koji im žele dobro“ istaknuo je nadbiskup, upitavši znaju li suvremene obitelji obići s djecom svoje djedove i bake, češće ih obradovati dječjom radošću i spontanošću. „Kakav je naš stav prema starijoj populaciji? Imamo li vremena i srca da ih obiđemo, pomognemo u njihovim potrebama ili barem upitamo, kako su“ potaknuo je mons. Puljić, poželjevši da nam sv. Šimun pomogne ne zaboraviti važnu dimenziju susreta generacija.

Proslava sv. Šimuna je prisjećanje na svečani susret s Mesijom u hramu, trenutak koji je prije četiri i pol stoljeća nagovjestio prorok Malahija zapisom: I doći će iznenada Gospodin u svoj Hram. Petsto godina kasnije evanđelist Luka to opisuje gotovo istim riječima: Poniješe Isusa u Jeruzalem da ga prikažu Gospodinu, kao što piše u Zakonu Gospodnjem. „Podudarnost evanđelja s proroštвом potvrđuje da Bog ne zaboravlja svoja obećanja. Evanđeosko izvješće puno je neodoljive čežnje i hramske svečanosti. Svojom milinom i jednostavnošću nosi nas u božićno i bogojavljensko ozračje. No, ovaj put naglasak je na Mesiji koji pohađa hram i one koji su s hramom povezani. Raspjevana duša Šimuna na kraju života moli i zahvaljuje riječima predanja: ‘Sad otpuštaš slugu svoga, Gospodaru u miru, jer vidješe oči moje spasenje tvoje’. Da izgovori taj dirljivi pjev, ganula ga je nazočnost obitelji koja dolazi u hram i prinosi

VEĆERNJE SLAVLJE NA BLAGDAN SV. ŠIMUNA – POHOD MONS. ALESSANDRA D'ERRICA, APOSTOLSKOG NUNCIJA U RH

„Ne smijemo se zatvoriti u svoje ljudske iluzije i lažne sigurnosti. Ne smijemo ostati sjediti, zadovoljiti se posjedovanjem slavne baštine iz prošlosti. Ne smijemo dati prostora oholosti svijeta u svom služenju Duhu i Crkvi Kristovoj“ poručio je mons. Alessandro D'Errico, apostolski nuncij u RH u propovijedi večernjeg koncelebriranog slavlja koje je na blagdan sv. Šimuna, zaštitnika grada Zadra, u utorak 8. listopada predvodio u crkvi sv. Šimuna u Zadru. Nuncij je izrazio radost zbog dolaska: „Kao papin predstavnik, radujem se s vama! Čast mi je donijeti vam posebni blagoslov Svetog Oca Franje, koji će Vam vrlo rado podijeliti na kraju svete mise“.

Misao vodilja nuncijeve propovijedi je zapis u Lukinom evanđelju da je Šimun ponukan Duhom došao u Hram, a duhovni hod sv. Šimuna je povezao sa smjernicom pape Franje cijelo Crkvi. Potrebu da idemo, izademo, ponukan Duhom, papa je više puta naglašavao od po-

Bogu svoga Prvorodenca te činjenica što mu je bilo objavljeno da neće umrijeti prije nego vidi Mesiju“ rekao je nadbiskup, opisavši Šimuna riječima: časni starina, pun vjere i Duha Božjeg, pravedan, bogobojazan. „Njegove vjerničke misli bile su upravlјene prema nebu i obećanju o otkupljenju Izraelovih sinova. Duh Sveti mu je objavio da neće umrijeti dok ne vidi obećanog Mesiju. Vođen tim obećanjem došao je u hram baš kad su tu bili Isusovi roditelji s malim Isusom na rukama. Sav sretan, Šimun je uzeo u naručje Božansko Djetešće i predstavio ga kao svjetlo na prosvjetljenje naroda i na slavu puka Izraelskoga. No, predvidio je i da će Mesija biti znak osporavanja i da će njegovo majci Mariji mač probosti dušu (Lk 2, 22-35)“ rekao je nadbiskup Puljić, istaknuvši da nas blagdan sv. Šimuna vraća vjerskim, biblijskim i narodnim korijenima, utoliko i što je raka sv. Šimuna među najdragocjenijim i najvrijednijim umjetninama hrvatske srednjovjekovne baštine.

četka svog pontifikata. Pokret u hodu, izgradnji Crkve i isповijedanju. To je jednostavno u iznošenju, ali duboko u značenju, rekao je nuncij, istaknuvši papin naglasak: u hodu je glavna zadaća koju Duh Sveti povjerava Crkvi.

„Ponukan znači osjetiti poticaj, biti pokrenut. U Šimunovu slučaju, Duh Sveti potiče i pokreće njegove korake prema Hramu i prema Isusu. Kao temeljni stav, uvijek moramo imati iskrenu raspoloživost, zaboraviti na sebe te ponukanim Duhom poći putovima svijeta, prema rubnim dijelovima, u duhu siromaštva, radosni što svima možemo naviještati i svjedočiti Isusovu radosnu vijest. Moramo biti postojani. Ne smijemo se usidriti u prošlost. Ne smijemo biti zatvoreni ni za koga“ rekao je nuncij, podsjetivši napapinu misao da ponukanim Duhom trebamo biti službenici kulture susreta.

„Pred složenim izazovima s kojima se Crkva mora suočiti u sadašnjem trenutku, žurne nove evangelizacije i u zemljama u kojima su kršćani tradicionalno u većini, neophodno je da se svi prepustimo dahu Duha. To znači da ne smijemo stavljati zapreku djelovanju Duha Božjeg. Da bi Duh Sveti u nama bio djelotvo-

ran i plodonosan, poput sv. Šimuna, trebamo biti podložni njegovu djelovanju. Samo tako moći će svatko pojedinačno dati svoj doprinos Crkvi. Tako ćemo lakše razumjeti teme na koje se često vraća Sveti Otac Franjo“ rekao je nuncij D'Errico, podsjetivši da apostol Pavao opominje kako iznad svega crkvenog pokretanja uvijek mora biti ljubav. Na tom principu valja se trajno nadahnjivati, i u poteškoćama. „Tako dolazi do rješenja društvenog sklada, pronaalaženja suglasnosti među različitim stranama na temelju onoga što im je zajedničko. Radi zajedničkog dobra odreći se beznačajnih elemenata, ne odstupajući pritom od temeljnih stavova i uvjerenja kojih se drže u svom društvenom za-laganju“ rekao je nuncij.

Ponukani Duhom pozvani smo njegovati i veliku baštinu Koncila u iskrenoj otvorenosti

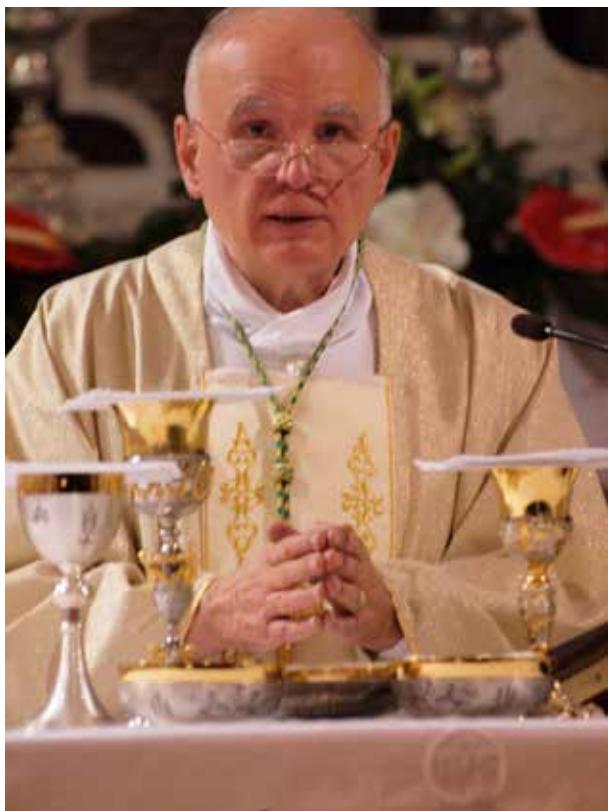
prema svijetu i autentičnom dijalogu s drugima, i s dalekim, s pozitivnim i konstruktivnim stavom. „Dijalogu koji daje prednost onom što je zajedničko pred onim što stvara podjele. Dijalogu koji pokazuje iskrenu želju raditi zajedno, sa svim ljudima dobre volje, u ozračju međusobnog povjerenja. Dijalogu u kojem iskreno nastojimo shvatiti drugoga, saslušati ga i vjerovati mu“ rekao je nuncij, podsjetivši na Bergoglioove misli, ako Crkva ne izade iz sebe, postaje samodostatna i oboljeva. Korijen zla koja pogađaju crkvene institucije je u samodostatnosti, vrsti teološkog narcizma, samodopadnosti.

Autoreferencijalna Crkva pretendira zadržati Isusa za sebe, ne da Mu izači. „To je važna i aktualna poruka koja proizlazi iz promatranja lika velikog svetog Šimuna. Pozvani smo prepustiti se Duhu da nas pokrene. S Kristom se uputiti prema svima, bez ustupaka, ostavljajući po strani unaprijed zasnovane svoje ciljeve. Pozvani smo s povjerenjem se prepustiti Duhu kako bi nas oblikovao, jer on zna bolje od nas kamo i kako voditi Crkvu Kristovu“ istaknuo je nuncij D'Errico.

Zamolio je zagovor sv. Šimuna za planove i programe Crkve, da nas učini još više podložnima djelovanju Duha, kako bismo s papom Franjom i cijelom Crkvom krenuli putevima svijeta, hodeći s povjerenjem prema svima.

**ŠTO JE PAPA FRANJO REKAO
NUNCIJIMA DA ISTIČU U ZEMLJAMA
GDJE SLUŽE?**

Mons. Alessandro D'Errico, apostolski nuncij u RH, svojom srdačnošću izrazio je bliskost puku Zadarske nadbiskupije čije je izraze pobožnosti pohvalio, a na svečanoj blagdanskoj misi sv. Šimuna koju je u utorak 8. listopada predvodio u crkvi sv. Šimuna u Zadru već je najavio svoj ponovni dolazak u Zadar. Svoju pristupačnost i otvorenost narodu očitovao je činjenicom koju je javno htio podijeliti s vjernicima u svetištu. Naime, nuncij D'Errico i zadarski nadbiskup Želimir Puljić istoga su dana zaređeni za svećenika: 24. ožujka 1974. g. I to su međusobno saznali baš za njegova boravka u Zadru na blagdanu sv. Šimuna.

„Rekao sam nadbiskupu Puljiću da želim taj dan slaviti zajedno s vama u Zadru! Zajedno ćemo proslaviti 40 godina našeg svećeništva“ srdačno je i s osmijehom priopćio nuncij D'Errico, na što je svetištem odjeknuo veliki pljesak i radost već izražene dobrodošlice.

Misao vodilja nuncijske propovijedi bila je za-

pis u Lukinom evanđelju da je Šimun ponukan Duhom došao u Hram, a duhovni hod sv. Šimuna je povezao sa smjernicom pape Franje cijeloj Crkvi. Potrebu da izademo, ponukani Duhom, papa naglašava od početka svog pontifikata. Zaključne riječi mons. D'Errica u svetištu sv. Šimuna su, rekao je nuncij, poruka cijeloj Crkvi u Hrvatskoj.

Što nam poručuje papa Franjo?

„Želim vam preporučiti riječi koje sam rekao u propovijedi. Te su riječi bile savjetovane od Svetog Oca Franje. Vidjeli smo se na dvodnevnom susretu prije nekoliko tjedana. Pogodilo me njegovo inzistiranje na točkama na koje se često vraćao: Crkva sedanas treba kretati! Treba se kretati pod djelovanjem Duha Svetoga. Crkva treba hoditi, biti pokretljiva, ići putevima svijeta, izaći u svijet. Nuncijima koji smo bili okupljeni oko njega je rekao: Govorite, govorite, ponavljajte, ponavljajte to! Inzistirao je na tome. To je projekt Crkve koji nam papa Franjo preporuča za razmatranje i djelovanje. Gledajući čitanja o blagdanu sv. Šimuna, da potaknut duhom ide, učinilo mi se prikladnim predložiti vašem razmatranju te točke poslanja Crkve. Preko Crkve zadarske predlažem te točke cijeloj Crkvi u Hrvatskoj! Papa je rekao: ‘Molim vas, ponavljajte te stvari i dajte moj blagoslov’!“

Zato vam u ime Svetog Oca podjeljujem blagoslov, sa željom da možete nastaviti ići putevima ovoga svijeta, sretni da nosimo radosnu Isusovu vijest do rubnih dijelova svijeta, bolesnih, potrebnih, siromašnih, udaljenih, svima. Moramo biti radosni, kao što je bio sv. Šimun, noseći Radosnu vijest evanđelja danas i uvjike“ poručio je nuncij D'Errico.

Dar nunciju – Škrinjica sv. Šimuna

Nunciju je darovan dragi poklon, Škrinjica sv. Šimuna u produkciji Laudata. Zadarski nadbiskup Želimir Puljić zahvalio mu je na želji da dođe u Zadar i pokloni se Šimunovoj relikviji, učinivši proslavu još svečanijom. Tim više što je nunciju, kako je rekao, nedavno umro brat

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

Gino. Mons. D'Errico je rekao da ga smrt brata potiče na još intenzivnije promišljanje o vječnosti. Istaknuo je da ga prijateljstvo s nadbiskupom Puljićem dugo veže. Još kao apostolski nuncij u BiH, osjetio je tamošnje poštovanje prema mons. Puljiću kao rektoru sarajevske bogoslovije. Taj je odnos produbljen zbog Puljićeve službe predsjednika HBK, te je nuncij rekao da često razgovaraju o potrebama Crkve u Hrvatskoj. „Radimo u podudarnom nastojanjui surađujemo u pripremi projekata za dobro slavne Crkve u Hrvatskoj i hrvatskog naroda koji je toliko drag Svetom Ocu i Svetoj Stolici“ rekao je nuncij.

Hvala bl. Ivanu Pavlu II. – Mi smo narod Svetog Petra

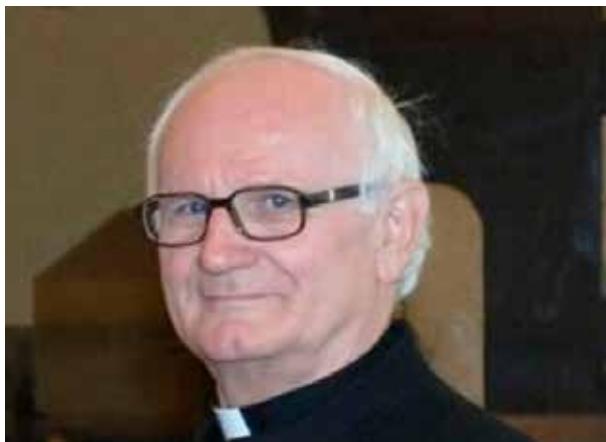
U pozdravnoj riječi, a povodom Dana neovisnosti, osobito zbog prisutnosti predstavnika Svetog Oca u RH, mons. Puljić je podsjetio kako smo u Domovinskom ratu bili prepušteni agresiji, ali nismo gubili nadu. Krunica oko vrata branitelja budila je vjeru u mir i pobjedu isti-

ne i pravde. „Nakon brojnih žrtava i stradanja ljudi i imovine, i nakon bezbrojnih apela i pritisaka, najava europskih zemalja da će priznati Hrvatsku bila je vijest koja je probudila nadu kako se patnjama primiče kraj. Još uvijek smo imali osjećaj da su nas moćnici svijeta ostavili i prepustili da nasilje prevlada, a jači odlučuje. No, isto tako imali smo sigurnost kako nas prati očinska ruka i zagovor velikog pape, sluge Božjeg Ivana Pavla II. koji se nije umarao moliti i poticati da se obustavi ruka koja ubija.“

Zahvaljujući zauzimanju Ivana Pavla II. pokrenuli su se neki međunarodni mehanizmi i rat je zaustavljen. Vatikan je bio među prvim državama koji je priznao neovisnost RH“ naglasio je nadbiskup Puljić zaključivši obraćanje nunciju riječima: „Molim Vas, prenesite odanost i zahvalnost ovoga puka, svećenika, redovnika i redovnica, bogoslova i sjemeništaraca Svetom Ocu Franji. Poznato je da smo Marijin narod koji Gospu časti i rado se okupljamo na njezinim blagdanima. Ali, mi smo i narod Svetog Petra koji voli i poštuje Svetog Oca“.

**SVEĆENIČKA REKOLEKCIJA
DR. JURAJ KOLARIĆ,
IZLAGANJE O MILANSKOM EDIKTU**

„Crkva ne živi odvojeno od vremena, Crkva ulazi u vrijeme i tako postaje vremenskim fenomenom. Crkva se, iako vremenski situirana, ne smije s nekim vremenom identificirati i u njemu zastati. Sama po sebi, Crkva je neutralna prema pojedinim kulturama i političkim sustavima, ali ne znači da je prema njima ravnodušna, nego otvorena. Crkva mora u svaku vrijeme i u svaku kulturu unositi Krista i omogućiti da u svakoj od njih Krist bude utjelovljen“ istaknuo je crkveni povjesničar dr. Juraj Kolarić u izlaganju „Milanski edikt (313.) kao početak nastajanja novog svijeta“ na svećeničkoj rekolekciji zadarskog prezbitерија u srijedu 9. listopada u dvorani sjemeništa ‘Zmajevi’ u Zadru. Do Milanskog edikta Crkva je bila zatvorenica, progonjena sa svih strana. Nakon toga, država koja joj je prijetila istrjebljenjem, Crkvi pomaže, daje povlastice, omogućuje djelovanje u državnom, društvenom, političkom i vjerskom životu. Crkva se odjednom i nepripravljena našla u sasvim drugom svjetskom položaju, što je Kolarić usporedio s ‘hrvatskim sindromom’ od 30. svibnja 1990. g., istaknuvši da je pitanje povezanosti Crkve s državom stari i teški problem koji izaziva rasprave do naših dana. Obilježavanje 1700 godina Milanskog edikta kršćanima je prilika da ojačaju svoju svijest pripadnosti Kristu, Evangeliju i Crkvi, te da preuzmu ne samo ulogu nove evangelizacije, nego i nove kristijanizacije suvremenih struktura, po primjeru prvih kršćana, rekao je Kolarić. Ako je Crkva nastavak Isusova života

da bi se moglo ispuniti djelo spasenja namijenjeno ljudima svih vremena, naroda i kultura, onda se ideal evangelizacije ne može zadržati samo u prvotnim oblicima pojavnosti kršćanstva, nego se mora ostaviti prostor za istinski povjesni razvoj kršćanstva, istaknuo je predavač, dodavši da Crkva mora pronaći sredinu između bijega od svijeta i prilaska svijetu pod svaku cijenu. Pritom pruža dovoljno prostora i za svece i za grešnike, za pobjede i poraze. Neznanstveno je i neteološki osporavati negativne i pozitivne strane nekog razdoblja. „Samo pristrano zaslijepljeni može osuditi poslijekonstantinovsku, srednjovjekovnu ‘papinsku crkvenu povijest’. Samo pristrani kritičar, koji nema smisla za povijest, može tvrditi da se Crkva iznevjerila svom izvornom poslanju, jer da joj Isus nije namijenio nikakvu političko-svetovnu funkciju u društvu“ upozorio je Kolarić.

Glavna novost za kršćansku Crkvu u doba cara Konstantina je novi odnos Crkve prema rimskoj državi i rimskog carstva prema Crkvi. Uz službeno priznato poganstvo, službeno je počelo postojati i kršćanstvo. Suvremenici Konstantinovog preokreta na to su različito gledali: jedni su zahvalno pozdravljali kristijanizaciju države, a drugi su osjećali strah pred opasnošću da Crkva postane ‘svjetovna’. „U početnoj simbiozi Crkve i države, problematičan je prije svega položaj Crkve. Konstantinovim obraćenjem Crkva se prvi put pozitivno susrela s državom, a mnogi kršćani to su tumačili kao da bi se Crkva trebala dragovoljno predati državi na raspolaganje i pozitivno surađivati s državnim aparatom. Pobjednička opijenost obuzela je i crkvenu hijerarhiju, jer biskupi i svećenici nisu imali iskustva kako se odnositi prema državi. U vrijeme progona uspješno su se opirali neprijateljskoj državi, a s prijateljskom državom još se nisu susreli. Pred Crkvom su bile velike opasnosti. U Crkvu, koju je država štitila i pomagala, slijevale su se mase. Od Crkve, u kojoj su se do tada nalazili samo uvjereni vjernici spremni na mučeništvo, nastala je Crkva mnoštva u koju su ulazili politički častohlepniči i vjerski indiferentni ljudi koji se nisu odrekli poganskog svjetonazora“ rekao je Kolarić. Crkvi je zaprijetila zloupotreba vjere u političke

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

svrhe. Na pitanje je li Crkva podlegla tim opasnostima, Kolarić kaže da se treba odgovoriti oprezno, misleći na okolnosti tog vremena, a ne jeftinim parolama, te zaključuje: evangelizacijsko oduševljenje, strast rješavanja i rasprave teoloških i crkvenih pitanja, razvoj redovništva i mnogi sveci, poslijekonstantinovskom vremenu, unatoč njegovim slabostima, promašajima i opasnostima, daje značenje velikog i novog razdoblja crkvene povijesti, punog dinamike i istinskog kršćanskog duha, koji još uvijek prožima i vrijeme suvremene Crkve. Svoje izlaganje Kolarić je predstavio opisavši temeljna obilježja Rimskog carstva u razdoblju Konstantina Velikog, osobnost njega kao prvog kršćanskog cara, oznake početka novog kršćanskog svijeta te posljedice uske povezanosti Crkve i države. Opisao je primjere tijeka procesa kristijanizacije Rimskog carstva koje je išlo do toga da se poganski kult proglaši zločinom prema vladaru, a potiskivanje poganstva represivnim državnim sredstvima dovelo je do nasilja. Konstantin Veliki je zaštićivao i poganstvo, njegove prijestolnice su zajednički blagoslovljali kršćanski biskup i poganski svećenik. Njegovi nasljednici bili su nasilni prema poganim i krivotjercima. U tome su sudjelovali i neki biskupi, te se u tom žalosnom poglavju crkvene povijesti ispreplela politika i religija, rekao je predavač. Tako je nastala tzv. državna Crkva. Državna vlast se počela miješati u unutarnje prilike u Crkvi, u vjerska, doktrinalna i sakralna pitanja, te je stvoren političko crkveni sustav ‘cezaropapizam’.

Od 312. g., Konstantin je pomagao kršćanstvo, svećenike je oslobođio od osobnih i javnih poreza, ukinuo je smrtnu kaznu na križu, ovlastio Crkvu da može primati oporučke, a 321. g. je odredio da se u cijelom carstvu svetkuje nedjelja. Zabranio je pogansko promatranje žrtvenih životinja da se tumači riječ Božja ili proriče budućnost. Zabranio je neke poganske nemoralne obrede i gladijatorske borbe kao kaznu za zločin. Konstantin je počeo graditi velike crkve, smatrao je da univerzalno kršćanstvo treba postati temelj univerzalnog carstva. God. 325. sazvao je biskupe cijelog carstva na prvi ekumenski ili sveopći crkveni koncil u Nićejiji.

Milanski edikt tolerancije iz 313. g. rimskega careva Konstantina i Licinija promijenio je tijek svjetske povijesti i usmjerio ga novim pravcem, rekao je Kolarić. Zbog svog načina života, kršćani su u poganskom Rimskom carstvu smatrani veleizdajnicima, jer su caru uskraćivali božanski kult, rušiteljima političkog poretku carstva, ljudozderima jer su blagovali Kristovo tijelo i krv, nemoralnim i incestuoznim osobama jer su se nazivali braćom i sestrama, mrziteljima života jer su zbog svoje vjere spremno odlazili u smrt, sljedbenicima zločinca i političkog provokatora kojeg su rimske vlasti osudile na smrt. Kršćani su zbog svoje vjere proglašavani uzročnicima elementarnih nesreća, ratova, požara i poplava, ali zbog besprije-kornog života postali su izazov sljedbenicima politeističkih religija. Doslovnim življenjem Evangelija privukli su mnoge koji su tražili odgovore na pitanja o smislu života i smrti u kontekstu moralnih načela tadašnje grčko-rimske poganske filozofije. Puno je poveznica između današnjice i razdoblja Konstantina Velikog i Milanskog edikta, rekao je Kolarić, dodavši da je kršćanstvo danas u sukobu sa svjetonazorom suvremenih struktura. Upozorio je da antikršćanska stajališta poprimaju univerzalne kategorije po načelima propalih imperija i totalitarističkih političkih sustava koje je povijest pregazila, a s predznakom globalizacije, moderne demokracije i neoliberalističkih ekonomskih sustava kucaju na parlamente, vlade i obitelji.

**„SUSRET U DIJALOGU“ HR-a:
ZADARSKI NADBISKUP
ŽELIMIR PULJIĆ, PREDSJEDNIK HBK**

Crkva se bori da u ovom svijetu bude suradnik, sugovornik, a ne suparnik – istaknuo je predsjednik HBK, zadarski nadbiskup Želimir Puljić, u emisiji „Susret u dijalogu“ Prvog programa Hrvatskog radija u ponedjeljak 14. listopada, u kojoj je komentirao niz pitanja o ulozi i mjestu Crkve u društvu. U tri nastavka donosimo sadržaj poruka predsjednika glavnog tijela hrvatskih biskupa o širokom spektru tema u hrvatskom društvu, a započinjemo Puljićevim komentarima najaktualnijih događaja u domovini.

1. O postavljanju čiriličnih natpisa u Vukovaru

Čirilica je kulturno blago, treba poštovati da je netko cijeni kao svoje i to ne treba omalovažavati, kaže mons. Puljić te ističe: „Ali, u Vukovaru je osobita situacija, branitelji u toj akciji to povezuju s onim što je bilo prije dvadeset godina i sasvim je razumljivo. Tu zaista treba opreza, razumijevanja i tolerancije, rekao bih, uvažavanja takvih zahtjeva – ne da se niječе nekome pravo. Nije lako sada biti u Vukovaru, a proživljavate ovu napetost. Ne bih dao force i snage onima koji žele ponovno zavaditi pa vladati“. Nadbiskup naglašava da u tom slučaju „zaista treba uvažiti i zahtjeve branitelja“. Zakon se ne može stavljati u pitanje, ali se, poput prijedloga franjevaca, može odgoditi. Situacija se mora smiriti pa je rješavati u nekim određenim okolnostima.

2. Podrška inicijativi ‘U ime obitelji’

Sve vjerske zajednice na svom skorom međureličijskom susretu opet će se očitovati o očuvanju braka i obitelji u Hrvatskoj. „Ostajemo kod načelnog stava radi čega smo dali podršku onima koji su tu inicijativu pokrenuli“ ističe mons. Puljić. Ta inicijativa priznaje sadržaj kršćanske antropologije i filozofije zapisan na prvim stranicama Biblije – Kad je Bog stvorio čovjeka, stvorio je muško i žensko. „Zbog toga smo tu ne samo mi, nego i sve vjerske zajed-

nice, jer se antropologija u tom pogledu slaže. Nemamo nikakvih informacija kad će referendum biti, ali je bitno da se ta inicijativa slaže s kršćanskim nazorom o čovjeku, s kršćanskom antropologijom koju su podržale i druge vjerske zajednice“ kaže mons. Puljić.

3. Susret predsjednika Josipovića i pape Franje u Vatikanu

Papin posjet Hrvatskoj načelno je moguć, kaže mons. Puljić. Papa je kao poglavar Crkve rado viđen u svakom dijelu Zemlje, no papi Franje, kao Ivanu Pavlu II., nije velika želja putovati svijetom. „On se odmah kad je bio izabran za papu predstavio najprije kao biskup Rima, a onda papa. Dakle, čini se da mu je prioritet biti nazočan u Vječnom gradu, ali ako bude trebalo negdje ići, on će to rado učiniti. Tako je u Brazilu preuzeo obvezu na Međunarodnom susretu mlađih. Pošao je i na jug Italije kako bi podijelio nevolju s useljenicima stradalima kod Lampeduse. Dakle, nije on zatvoren putovanjima, ali ja bih se usudio prognozirati da neće previše putovati“ kaže nadbiskup Puljić.

4. Suradnja Crkve i države u Hrvatskoj, glede konstatacije da su odnosi dobri

Predstavnici Vatikana i hrvatski predsjednik Ivo Josipović složili su se da na tom području nema nekih velikih problema i da se Ugovori provode. „Ugovori su sredstvo i pomoć da se na zdrave noge postave odnosi između Crkve i društva, odnosno države. Katolička Crkva je jedina vjerska zajednica koja uz vjerske elemente ima i državu. Vatikan je država i kao država je priznat u međunarodnom kontekstu. Kao država zastupa sve prerogative jedne države. Zahvaljujući toj državnosti, sa svjetskim državama uspostavlja određene odnose i ugovore po kojima želi na zdrave noge staviti odnos Crkve u određenom društvu i državi“ kaže mons. Puljić. Za vrijeme predsjednika Tuđmana sklopljena su četiri ugovora koja su definirala najbitnije elemente odnosa Crkve u društvu. Nadbiskup je netom sudjelovao na međunarodnom susretu u Bratislavi o temi „Europa između laičnosti i laicizma“. „To zna-

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

či da postoje određena mišljenja, stremljenja, nastojanja u političkom i općem mnijenju da Crkvi nije mjesto u društvu, da Crkvu treba ponovno, kao u vrijeme ideološkog sustava komunizma, stjerati u sakristiju. Ona nema što tražiti u odgoju, medijima, u javnosti. Nego je treba staviti u zalede, sakristiju, a druga je krajnost ignorirati je. Kad se govori o Ugovorima, onda se društvo složilo da je Crkva jedna javnost, javna institucija kojoj treba dati prostor u društvu i vrednovati njen doprinos. To nije politički ni ekonomski, ali je sveopći vrijedan doprinos koji društvo priznaje. Tim Ugovorima to je hrvatska država učinila u dogovoru s državom Vatikan, Svetom Stolicom, koji su rezultirali s ta četiri ugovora za koja su, kao što ste čuli, predsjednik naše Republike i državni tajnik u Svetoj Stolici konstatirali da ti Ugovori funkcioniraju i da nema nekih alarmantnih stvari o kojima treba diskutirati“ kaže mons. Puljić.

5. Je li suradnja Katoličke Crkve i aktualne Vlade opterećena lošom komunikacijom?

Problem komunikacije je dvoznačan. On nije jednosmjeran, na njega utječe i mediji i puno doprinose ili ne takvoj stvarnosti, smatra nadbiskup. „Crkvi je zaista stalo do dobrih odnosa, do dijaloga, razgovora, do stvaranja opuštenе atmosfere, jer samo se u takvoj atmosferi može zajednički raditi na opće dobro. Događaju se određene stvari, da se izvadi jedan isječak iz događaja pa se nametne kao da je to opće stanje. Potvrđio bih ono što je rekao i predsjednik u Vatikanu da su stvari, općenito gledano, prilično normalne. A ima određenih trenutaka i situacija u kojima bi se zahtjevala veća angažiranost i brže rješavanje nekih stvari. U tom kontekstu, kao i kod svih drugih institucija, i ovdje ponekad neke stvari kasne, nekada se prenaglasi određeni element, određeni događaj, određeni, nazovimo ga tako, incident, i onda se poopći. U tom pogledu potrebno nam je i određeno razumijevanje za neke stvari i određena jasnoća. To jest, ima ljudi koji smatraju da bi Crkva trebala šutjeti, povući se u sakristiju, ima ljudi koji se bore protiv vjeronauka u školi, ima ljudi koji smatraju što će Crkva

na televiziji. Dakle, uvijek ima tih nekih elemenata, pročitajte neke portale, gdje sve stavlja u pitanje. U takvim situacijama dobro dođe ponovno se vratiti tim Ugovorima koji zastupaju duh tolerancije, razumijevanja i uvažavanja. Samo tako se može ići naprijed“ poručuje mons. Puljić.

6. O Komisiji HBK za odnose s državom

Mješovitu komisiju čine predstavnici državnih institucija na čelu s ministrom pravosuđa RH Orsatom Miljenićem i predstavnici Crkve predvođeni kardinalom Josipom Bozanićem. Oni se sastaju po potrebi, mogli bi se sastajati i mjesечно, kaže nadbiskup, po načelu: Kad postoje predmeti koje treba rješavati, reći, Imamo ove premete, treba rješavati, sastanimo se, rješavajmo. Na tim sastancima trebalo bi se raspravljati o samim Ugovorima. „Neki put su parografi, možda će prestrogi reći, mrtvo slovo na papiru. Dakle, oni su radi toga formulirani i sklopljeni da bi bili živi, da bi funkcionali. To može biti pitanje odgoja, pitanje materijalnog, povrata imovine, sada aktualno pitanje Vojnog ordinarijata. Ima dosta stvari od zajedničkog interesa i ako negdje nešto zapinje ili se ne rješava ili se krivo shvaća, ta Komisija to pokušava staviti na zdrave noge i reći ‘Ovdje Ugovor kaže to i to’. Može biti i pitanje različitog tumačenja Ugovora, kad je paragraf tako formuliran da ga možete ovako i onako shvatiti, onda treba netko treći protumačiti“ kaže mons. Puljić.

7. Nepoštivanje Ugovora u području Vojnog ordinarijata?

„Mislim da Komisija o tome temeljito razgovara, ima nekih stvari koje nisu veliki problem, neke stvari zaista treba rješavati. U tom kontekstu Vojni ordinarijat nije u pitanju, kao što su neki govorili, nego, možda u kontekstu racionalizacije. Znači, smanjenje broja ljudi u Vojnom ordinarijatu, upitala je urednica emisije Blaženka Jančić: „To će biti jedna od tema, siguran sam, jer za razliku od vremena kad je Vojni ordinarijat osnovan, Hrvatska nema više toliko vojske koliko je onda imala. Dakle, zahtjevi su umanjeni, prema tome, morat će se

komisije u tom pogledu suglasiti i realno procjeniti što treba učiniti, što mijenjati, što dopunjavati“ kaže mons. Puljić.

8. Treba li Crkva dati založno pravo državi nad crkvama-spomenicima kulture?

Iz Ugovora o suradnji na području kulture i obrazovanja proizašle su i neke obveze države o očuvanju crkava koje su spomenici kulture. Nedavno su župnici koji se brinu o takvim crkvama od Ministarstva kulture dobili dopis da, ukoliko žele pomoći Ministarstvu za održavanje tih spomenika kulture, moraju dati državi založno pravo.

Mons. Puljić ističe da je to stav opreza vlasti u demokratskom sustavu gdje se od Ministarstva može dobiti novac za obnovu dvorca koji je nečije vlasništvo, a potom ga se proda. To je odluka u kontekstu tretmana obnove ne samo sakralnih objekata, nego uopće objekata od kulturne vrijednosti, a vlasništvo su privatnika i institucija. „Jasno da je država zauzela jedan stav opreznosti... Ako se smijem ovdje usuditi tumačiti radi čega je to založno pravo uvedeno? Uvedeno je radi toga da se zaštiti mogućnost manipulacije uloženim sredstvima koje država daje. Mi smo reagirali na taj dopis, na taj stav i u razgovoru smo s Ministarstvom. Što se tiče sakralnih objekata koji podliježu takvoj opasnosti otuđenja, mislim da ćemo na pozitivan način riješiti da sakralni objekti neće biti podložni takvom založnom pravu. Istina, država ima pravo štititi svoje ulaganje da ne bi bilo manipulacije. U tom pogledu mi jesmo reagirali na taj dopis, župnici su sigurno bili zbumjeni kad su ga dobili. Naime, kad se radi o crkvenoj imovini, kada prelazi određenu sumu, onda je obveza župnika, biskupa i svake pravne crkvene osobe za to dobiti dopuštenje od većih. To znači, ako prelazi određenu sumu, Crkva i ako netko zalaže pravo, moraju dobiti dopuštenje od Vatikana. Dakle, Vatikan ima pravo. U raznim slučajevima diljem svijeta povrijedilo se upravo to pravo. Biskupi ili pojedini provincijali su preuzeли na sebe odgovornost i onda su bili opomenuti, čak kažnjeni, jer se nisu poštivala ta pravila. U tom kontekstu, to

založno pravo se malo komplicira i doministrum nedavno to izložio. On je shvatio i mislim da će u tom kontekstu to biti pozitivno riješeno“ kaže mons. Puljić.

Na pitanje novinarke Jančić jesu li trebali to iskomunicirati prije nego što su župnici dobili ugovore za potpis, mons. Puljić kaže: „Nismo znali da se taj zakon sprema. Ne pratimo mi sve zakone. Ali sada nije pitanje prije ili poslije, nego je pitanje rješavanja tog elementa koji stvara određene probleme. Ali, shvaćam i logiku zakonodavca koji je htio zaštititi uložena sredstva u održavanje spomenika kulture“.

9. Je li nužno da Ugovori iz područja obrazovanja i kulture jamče promicanje kršćanske etike u obrazovanju?

„Crkva nije privatna institucija, ona je javna institucija i ima pravo, zato je sklopila ugovore, zastupati svoje principe, ideološka načela. I ne samo to, nego ima pravo i podržavati one koji to traže, kad se radi o odgoju. Dakle, roditelji imaju svoja prava, pravo birati odgoj, paziti da im djeca primaju odgoj kakav oni žele. Tu su određena prava koja Crkva podržava i zastupa“.

10. Veliki interes za katoličke škole u čije osnivanje Crkva sve hrabrije ulazi

Shodno pravima i zahtjevima roditelja, Crkva podržava takva prava i zauzima se da se njihova prava ostvare. „Mi smo zaista u zadnje vrijeme stavili malo veći naglasak na taj problem jer nemamo katoličkih škola osim desetak srednjih. Nemamo osmogodišnjih škola, imamo nešto malo dječjih vrtića, a to je sastavni dio poslanja Crkve. Ona nije samo institucija koja naviješta Božju Riječ i dijeli svete tajne, nego je i institucija za odgoj, ona odgaja. A odgajati može samo ako posjeduje takve institucije. U tom duhu, sasvim je opravdana težnja i želja mnogih da se takve institucije stvaraju. Ugovor koji je Vatikan s hrvatskom državom sklopio imaju upravo tu mogućnost i daju to pravo Crkvi da osniva škole na svim razinama i u svim mjestima gdje je moguće. Što se tiče

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

finansijskog dijela, tu je dogovor da Crkva neće tražiti sve gratis, sudjeluje i ona, zavisi kako koja općina, grad, županija i Ministarstvo također“ kaže nadbiskup.

11. Problemi s financiranjem katoličkih vrtića

„Crkva je jako zainteresirana i za dječe vratiće, jer na taj način izlazimo i u susret ljudima, izlazimo u susret općem dobru. Crkva nije samo zajednica u kojoj se moli i tumači Božja Riječ, nego ljudima se izlazi u susret, pomaže im se koliko se može i na materijalnom planu i u tom pogledu traže se i sponzori. Crkva zaista želi biti subjekt povijesnih zbivanja, osobito u vremenu u kojem ta mogućnost postoji. Znamo da se u prošlom sustavu to nije smjelo, to je bilo čak i zabranjeno“ kaže mons. Puljić. Sjeća se, dok je bio rektor Bogoslovije u Sarajevu, podržali su mostarskog biskupa mons. Pavla Žanića da otvori katehetski institut za odgoj laika u Mostaru. Kao škola rado su prihvatili biti pokrovitelji, dati svoje profesore na raspolaganje i svečano su to i otvorili. Nakon par dana došla je izričita zabrana iz Centralnog komite-ta – Crkva se ne smije time baviti. „Hoću reći, u vremenu demokracije u kojem se obostrano uvažavanje pokazuje na planu odnosa države sa Svetom Stolicom i na unutarnjem planu, Crkva uistinu pokušava biti od pomoći ljudima, od pomoći u određenim problemima i od pomoći određenim planovima. Želi sudjelovati kao subjekt povijesnog zbivanja, ali u širenju i stvaranju općeg dobra“ poručuje mons. Želimir Puljić, predsjednik HBK.

12. Novi sporazum s HRT-om?

Ugovori između RH i Svetе Stolice koji reguliraju suradnju u području kulture bave se i pristupom javnim medijima. Na HRT-u je došlo do reorganizacije, razgovarate li o novom sporazumu s HRT-om, upitala je urednica emisije ‘Susret u dijalogu’ Blaženka Jančić zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića. „Nismo još počeli nikakve pregovore, a promjene su se već dogodile. Vidim da se u dopisu koji ste mi poslali Vi nazivate Odjel za kulturu, umjetnost i religiju. Ne miješajući se u prava onih koji prave

restrukturiranje u svome poduzeću, nismo mi dakle dio tog poduzeća HRT-a. Ali smo izne-nađeni da je religija spala u neki, rekli bismo, ‘kvart’, zajedno s kulturom i umjetnošću, kad religija stvara kulturu i umjetnost. U tom kontekstu je bio i sklopljen taj sporazum koji Vi sada apostrofirate i koji nije, koliko je nama poznato, zasad još otklonjen, a nismo ga ni preformulirali. Iako sam u razgovoru, kad sam bio kod ravnatelja (HRT-a, op.a.) izrazio spre-mnost da ćemo, ako treba, preformulirati neke stavke u tom sporazumu. No, dosad nismo, nažalost, niti započeli u tome kontekstu niti razgovarali.

13. Racionalizacija u medijima u vlasništvu HBK-a

HBK je pokrenuo svojevrsnu reorganizaciju institucije, odnosno ureda HBK, što možda najviše zadire baš u medije u vlasništvu HBK, primjećuje novinarka Jančić. Nova zgrada HBK na Ksaveru će biti zajedničko mjesto rada svih medija u vlasništvu HBK, znači li to i ra-cionalizaciju troškova ili zatvaranje nekih rad-nih mjesta? „Mislim da će vjerojatno jedno i drugo time biti obuhvaćeno, ovisi koliko ljudi će trebati, ali sigurno je da je u prvom planu racionalizacija i umrežavanje određenih stvari koje mogu ići zajedno. Jako nam je stalo da se to čim prije ostvari, jer sad imamo novu zgra-du u kojoj sve to može biti realizirano. Muka je kad imate nekoliko mjesta, različite subjekte, a rade istu stvar. Kad se umreže i skupe, onda će se vidjeti hoće li svi moći biti zaposleni ili će, u tom pogledu, biti neko radno mjesto viš-ka. Ali svakako je jako važno da bude umrež-enost, da se ne multipliciraju određene teme i da efikasnije bude zastupljen prostor medija. U općoj nezaposlenosti, je li nužno zatvarati radna mjesta, upitala je Jančić. „Treba se boriti za svako radno mjesto, to je načelno, jer radi se o ljudima. Ali kad se radi o preustroju, ako do-đete do zaključka da vam umjesto sedamdeset treba pedeset ljudi, jasno, ako je moguće, tih dvadeset ide na druga mjesta. To ne znači ot-puštati, ali kad govorimo o medijima, u samom prostoru medija ne treba ih biti sedamdeset, nego pedeset. To je ta racionalizacija – to ne

znači otpuštanje, naći u drugom prostoru, da ljudi ne budu nezaposleni, jer je to zaista muka ovih dana, našeg vremena. I slažem se sa svima koji pokušavaju i bore se svakom čovjeku sačuvati da može zarađivati kruh svoj radom svojih ruku.

14. Povrat crkvene imovine

Nadbiskup Puljić smatra da se osjećaju rezultati mješovitog državno-crkvenog povjerenstva za povrat imovine, jer su se neke stvari već vratile, neke su u tijeku povratka, a neke u tijeku obeštećenja. „Kad se radi o nekom predmetu, onda osjetite, kad uđete malo samo u taj predmet, kompleksnost čina povrata i sudionika u tom povratu“ kaže nadbiskup. Navodi primjer dominikanskog samostana u Dubrovniku. Prostor ispod te crkve bio je vlasništvo dominikanaca. Nakon rata je nacionaliziran i namjenjen u različite svrhe. Nakon Domovinskog rata je privatiziran. Dva subjekta su ga otkupila i sad država ima teškoću – postoje privatnici koji su to otkupili i samostan koji pravno ima pravo na taj dio. „Oni su mogli obešteti, ali dominikancima je stalo da to bude sastavni dio njihova samostana, a ne da se prodaje. I to još nije riješeno. Da malo dam do znanja, kako nekad neke stvari nije jednostavno rješavati. Neki put, nažalost, nedostaje politička volja, nedostaje volja da se rješava. Mogu spomenuti svoj zadarski slučaj koji meni zaista nije jasan. Ovdje je biskup Zmajević pojam, među onim biskupima koji su zadužili biskupiju svojim različitim aktivnostima, na odgojno-kulturnom i materijalnom gradnjom različitih institucija, poput Stadlera u Sarajevu ili Bauera u Zagrebu. Tako je i Zmajević u Zadru izgradio sjemenište, osnovao velike zaklade da bi uzdržavao Sjemenište, imao je i određene imovine, imanja. Da bi sada, u pogledu povrata imovine, zaklada Zmajević bila stavljena u pitanje. Određene institucije u Županiji, pa i državi, tu zakladu ne priznaju. Ona nikada nije dokinuta! Zadarska nadbiskupija nikada nije dokinula Zakladu Zmajević“ ističe mons. Puljić. Zadarska nadbiskupija je zapravo pravni sljednik Zaklade. Crkva je bila vlasnik nekretnina, ali zvala se Zaklada Zmajević, imala je svoj određeni cilj:

održavanje sjemeništa, pomaganje siromašnih i druge nakane. Dakle, vlasnik se stavlja u pitanje? „Stavlja se u pitanje institucija, ta Zaklada, da ona ne postoji. I država smatra da je to državna imovina. Hoću reći, nekada nije baš tako jednostavno, kad se govori o povratu. Sad nadbiskupija treba dokazati da je Zmajević postojao, da je Zaklada crkvena, pravna osobnost, koju Crkva nije dokinula, pa ne može ni država, i to vrijeme traje“ kaže mons. Puljić.

Kako se definiraju prioriteti u povratu, je li definirana pravedna naknada za imovinu koja se ne može vratiti? „Pa postoji, baš je Ugovorom to dogovoreno. Dakle, najprije time se država obvezala vratiti što se može vratiti. Ako ne može vratiti, zamijeniti nekom adekvatnom nekretninom. I treće, obešteti, ako ne postoji nijedna od tih dviju mogućnosti. Ugovorom je sasvim definirano, precizno. Komisija pokušava riješiti slučajevе, bilo da se vrati, da se zamjeni, a ako se ne može zamjeniti, da se nadoknadi. Mješovita komisija pokušava rješavati slučaj po slučaju.

15. Je li Crkva u Hrvatskoj bogata ili siromašna?

U javnosti se često čuje da bi Crkva trebala svjedočiti siromaštvom, Crkvi neki predbacuju da je bogata. „Crkva nije ni bogata ni siromašna, ali se zauzima dati svjedočanstvo siromaštva i zauzimati se za siromahe. To je njezino opredjeljenje, ono što papa Franjo osobito ističe. Mora biti na periferijama, mora biti s ljudima koji su ne samo materijalno siromašni, nego i onima, vidi se to iz pisama koje papa šalje, koji se priznaju kao nevjernici, ateisti i agnostiци. On se ne ustručava s njima stupiti u kontakt, pisati im pisma i zdravo polemizirati, zapravo razgovarati. Dakle, to je sve perfierija koju Crkva danas treba uvažavati. Ne radi se samo o materijalnom siromaštvu, nego i o siromaštvu nepoznavanja onoga što Crkva naučava, jer je to jako važno.“

Razvija li i Crkva u Hrvatskoj u tom duhu pastoral u Hrvatskoj, upitala je Jančić. „Pa, pokušava i u tom duhu nešto činiti. Ne možemo se

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

hvaliti da smo u tom području uznapredovali. Pokušava se Riječ Božju naviještati ne samo u crkvama nego i šire, preko medija, konferencija, portala, na sve načine koji postoje, koji su joj na raspolaganju. Mislim da nismo previše u tom pogledu učinili, da bi se mogli lupati o prsa... Jer kad bi sveti Pavao danas živio, kad razmislimo kako je on putovao i pisao pisma, samo radi toga da Riječ Božja dospre do ljudi, da on navijesti Isusa Uskrsloga koji mu je bio svjedok, koji ga je obratio, da kaže da nas je Bog spasio – u tom pogledu ne mogu se previše pohvaliti da smo aktivni, ali činimo ono što je moguće činiti. Ali, ima puno mogućnosti gdje bi Crkva mogla još više svjedočiti Krista Uskrsloga, jer je danas medijsko područje tako bogato. I onda je šteta da ljudi barem ne znaju, jer ljudi ponekad iz neznanja osuđuju Crkvu, ili prosuđuju krivo, ili ne shvaćaju što je njezina poruka. A s druge strane, možda Crkva ne iskoristi sva moguća sredstva i mogućnosti da se predstavi što to ona nudi, što želi, čime se želi i kako predstaviti svijetu.

16. Uloga kurije u Vatikanu

Papa Franjo započeo je reformu Crkve u institucionalnom smislu, promijenio je vodeće ljude na čelu mnogih kongregacija, ustanovio Vijeće kardinala koje ga savjetuje, učinio reda u Vatikanskoj banci. Kako Vi iz hrvatske perspektive gledate na sve to što je započeo papa Franjo u Vatikanu, upitala je Jančić. „Gledamo s udirljenjem jer znamo u kojim je on godinama. Gledamo s naklonošću jer vidimo da zaista želi reformu Crkvi i željeli bismo mu pomoći u tom kontekstu i pogledu. Nije lako, institucija po svojoj strukturi uvijek okoštava, na neki način često stavi sebe u središte. A on je odmah na početku svog nastupa upotrijebio vrlo važnu riječ, koja se možda čak nije ni previše tumačila: „Crkva ne može biti autoreferencijalna“. To znači, ne može biti usredotočena na sebe, Crkva nije u ovom svijetu radi same sebe. I to je njegova zaista velika snaga i velika nakanica. Mi smo Crkva ne za sebe nego za svijet, i u tom kontekstu on kaže, Idite. I drugo vrlo pozitivno je da ne bismo Isusa zatvorili u naše prostore. Papa kaže: „Isus je nekad u poteško-

ćama da izade iz naše institucije“. Ne, Isus nije za nas, On je došao za ljudi, i moramo Ga ponuditi cijelom svijetu, moramo poći na periferije, moramo ga donijeti ljudima, moramo ga pokazati, svojim životima opravdati i svjedočiti. U tom kontekstu, Franjo radi velike stvari, neka mu Bog da snage.

I to što je imenovao kardinale, to je prvenstveno radi Rimske kurije jer je, kako su mediji pisali, na kongregacijama prije izbora pape bilo dosta intervenata i kritika da se Rimska kurija treba reformirati, baš radi toga što je on unio tu riječ ‘autoreferencijalna’. Nije Rimska kurija sama sebi svrhom. Rimska kurija je na pomoć. Kad jedan biskup ima problema, ona mora priskočiti u pomoć, ona mora dati smjernice, pomoć. U tom kontekstu, ta reforma ide za tim da Crkvu učini vjerodostojnjom, da se organizira tako da bude na pomoć.

17. Teme jesenskog zasjedanja HBK

Osim općenitih tema uvijek prisutnih na zasjedanju, poput kako Božju Riječ naviještati u katehezi, kako funkcionira kateheza, biti će riječi i o školama, „jer svećenik, kako je papa rekao, nije tu da misli samo na sebe, nego je nazočan u društvu“ kaže mons. Puljić. Ističe da je važan stav i odnos Crkve prema društvu, osobito u svjetlu teme ‘Europa između laicizma i laičnosti’. „To je i za Crkvu u Hrvatskoj vrlo važno i aktualno jer Crkva se zauzima za zdravu laičnost i ona se bori da bude slobodna Crkva u slobodnom društvu. A ovaj laicizam ima još filozofiju Francuske revolucije koja je nažalost Crkvu smatrala kao višak u društvu koji treba ukloniti, kao što je to smatrala i komunistička ideologija. Crkva se bori da u ovom svijetu bude suradnik, sugovornik, a ne suparnik – u tom kontekstu će biti riječi na zasjedanju HBK“.

18. Status Zadarske nadbiskupije kao metropolije

„Moj je predšasnik tu puno učinio, puno produzeo, nije se nažalost ostvarilo. Ne bih rekao da smo bez nade. Ja nisam nešto osobno kon-

kretno poduzimao u tom pogledu, jer ne zavi-
si samo od Zadarske nadbiskupije. Zavisi i od
drugih elemenata koji su važni. Zadar ima svo-
ju povijest, bio je metropolija. Kad se odluči-
valo između Splita i Zadra, Split je imao prednost
i tako je prosuđeno. Zadru ništa ne nedostaje,
Zadar je u normalnim okvirima Crkve u Hrva-
ta, samo nema taj titul. Ostaje nadbiskupija i
nije jedina u svijetu koja je na taj način riješena
i direktno podložna Svetoj Stolici. Ona je sa-
stavni dio hrvatskog korpusa.

19. Misne intencije – trgovanje?

Na misao mons. Puljića da je Crkva tu da daje Božje milosti, slušateljica je rekla: „Prvo, oni ništa ne daju, nego naplaćuju od obreda krštenja, vjenčanja, sahrana. Želim pitati po kojoj Božjoj poslanici, po kojem Evandelu su se uvele utorkom i petkom skupne mise. Nikad ih nema ispod deset, svaka obitelj plati po pedeset kuna, misa traje pola sata. To je najmanje petsto kuna, jer zna ih biti i po 15-20 tih dana. E, pa mislim da je to trgovanje Kristom“. To je pitanje taksa u Crkvi i skupnih misa. Takse, pa i takse za služenje svete mise, su simbolična pomoć, i ona nikada nije za svećenika osobno nego za opće potrebe crkve ili župnika koji vodi župu, kaže mons. Puljić. Župnik ima crkvu, kuću, ima potrebe u crkvi i župnoj kući. „Odnekud mora živjeti. Te su takse samo pomoći da se te stvari nadoknade, da crkva ima za grijanje, ako ima grijanje, da ima svjetlo, da je čista, obnovljena. Te takse nisu zamišljene da idu osobno svećeniku, nego kao pomoć općem dobru kojem on služi svojom službom“ kaže mons. Puljić i ističe:

„Skupne mise su uzus koji je Crkva omogućila jer su vjernici željni da se misa služi, a u godini je 365 dana. Zamislite župu s tri do pet tisuća vjernika i svi žele da se misa rekne. Onda je Crkva izašla u susret rješavanju koji ne ide, kako je gospođa shvatila, u džep svećenika, nego je izašla u susret da se u određenim razmacima da mogućnost skupnih misa. Ljudi koji dođu mogu i ne moraju čak ništa platiti. Od onoga što oni skupe za tu misu, svećenik može uzeći sebi samo jednu intenciju, ono drugo ide za opće dobro. Može biti za stipendiranje, za po-

moć siromašnima, za obnovu crkve. To je vrlo korektno i sve transparentno. Zato gospođi poručujem da tu nema nikakvih manipulacija da svećenik sebe bogati. Dakle, on može sebi uzeti samo jednu nakanu, pedeset kuna, a sve ostalo ide u svrhe koje biskup odredi“ ističe mons. Puljić.

20. O ocjenjivanju vjeronauka

Slušatelj je upitao može li ocjenjivanje vjeronauka četvorkom kod djeteta, a ide redovito na misu i svetu pričest, redovito pohađa vjeronauk u crkvi i školi, dovesti do osipanja vjernika već u maloj dobi? I zašto dolazi do osipanja novca u nekoj biskupiji koji se neće vratiti i biti upotrijebljen za plemenito što je bio namijenjen.

Glede vjeronauka, postoji procjep. Vjeronauk je predmet kao i ostali predmeti i treba ga vrednovati. „Ne slažem se da treba davati samo petice, ipak treba davati i neki poticaj đacima. Isto tako nisam za to da se daju ocjene da se ljudi osipaju, sve zavisi od katehete. Kateheta prenosi, oduševljava, daje mogućnost da djeca zavole vjeronauk ili da ga ne zavole, i preko vjeronauka da zavole Crkvu. Ali neće ga zavoljeti samo dobrim ocjenama, poklanjanjem ocjena“ kaže nadbiskup Puljić.

Glede novčanih transakcija, spomenuo je slučaj Mariborske biskupije koja je išla u neke akcije u kojima nije bilo dovoljno opreza. „Živimo u kapitalističkom sustavu u kojem principi i moral nisu u prvom planu, nego interes i profit. Stoga, kad se ide u takve akcije, onda nam zaista treba trostruka opreznost da se ne zaletimo jer ne raspolažemo svojim, nego novcem naših vjernika koji su krvavo zaradili i uložili“ zaključuje predsjednik HBK, zadarski nadbiskup Želimir Puljić.

**SPOMENDAN BL. IVANA PAVLA II.,
MISNO SLAVLJE
U KATEDRALI SV. STOŠIJE U ZADRU**

„Zahvaljujemo Bogu što smo bili suputnici Ivana Pavla II. koji je očinski i pastirski bio papa cijele Crkve, ali i osobiti priatelj hrvatskog naroda. Potvrdio je to i pohodima našim gradovima i biskupijama tri puta. Ali, papa nas nije samo pohodio, nego je u nas i vjerovao. Pokazao je da se uzda u hrvatski narod, misleći da možemo doprinijeti europskoj zajednici naroda. Budimo dostojni tog njegovog povjerenja! Nemojmo ga razočarati“ poručio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić na svečanom misnom slavlju koje je na spomendan bl. Ivana Pavla II. predvodio u katedrali sv. Stošije u Zadru u utorak 22. listopada.

Na njegov blagdan kojeg je Kongregacija odredila, Karol Wojtyla nije rođen ili umro, nego je toga dana na svojoj prvoj pontifikalnoj misi izrekao misli koje su bile njegov program i smjer Crkvi, rekao je mons. Puljić, istaknuvši da je Duh Sveti pozvao Wojtilu na katedru sv. Petra kao osobitog navjestitelja otajstva Crkve. „Dana 22. listopada 1978. g. on je ispovijedio vjeru i očitovao svoju bezgraničnu ljubav prema Isusu. Pozvao je sve koji su se našli na čudesnom putu vjere ili ga traže, dvoume ili sumnjaju, neka poslušaju još jednom njegove riječi. I upravio žarku, poniznu i odanu molitvu Kristu riječima: ‘Učini, Gospodine, da budem vjerni sluga tvoga Veličanstva, da budem sluga tvoje moći koja ne pozna zalaza. Učini me svojim dobrim slugom. Dapače, slugom

slugu Božjih! Poslije te žarke molitve rekao je glasnim poklikom: Neka se nitko ne boji Krista i njegove moći i zamolio sve da širom otvore vrata Kristu. Neka se njegovoj spasiteljskoj vlasti otvore granice država, gospodarski i politički sustavi, široka područja kulture, uljudbe i razvijanja. Neka se ne boje Krista, jer on jedini zna što je u srcu čovjeka. I završio: Molite i za me i pomozite mi da mu mogu odano služiti!“ podsjetio je mons. Puljić, istaknuvši da se Wojtyla, kao aktivni sudionik Drugog Vatikanskog sabora, suvremenicima nije umarao pružati razloge nade glede Crkve, obitelji i čovjeka.

„Neumorno je ponavljao kako je Crkva znak i čuvar transcendentnosti ljudske osobe, te je pozvana putem čovjeka, koji je put Crkve i preko obitelji, koja je Crkva u malom, pružati svijetu dokaze takvog zajedništva. A ono je plod Božjeg blagoslova i ljudskog napora. I ne dolazi samo od sebe“ upozorio je nadbiskup, istaknuvši da je u brojnim povijesnim iskušenjima, kada je bila ušutkivana, isključivana iz javnosti, ograničavana u poslanju i do krvi progonjena, Crkva hrabro branila dostojanstvo braka i obitelji, slobodu i dostojanstvo čovjeka. „To je pozvana činiti i danas kad je, usprkos proklamiranih i usvojenih ljudskih prava, sloboda i dostojanstvo čovjeka ugroženo u začeće i prirodnom završetku života“ rekao je mons. Puljić.

Na spomendan bl. Ivana Pavla II., u Zadarskoj nadbiskupiji 2012. g. proglašena je Godina vjere, očitujući time zahvalnost Bogu što smo

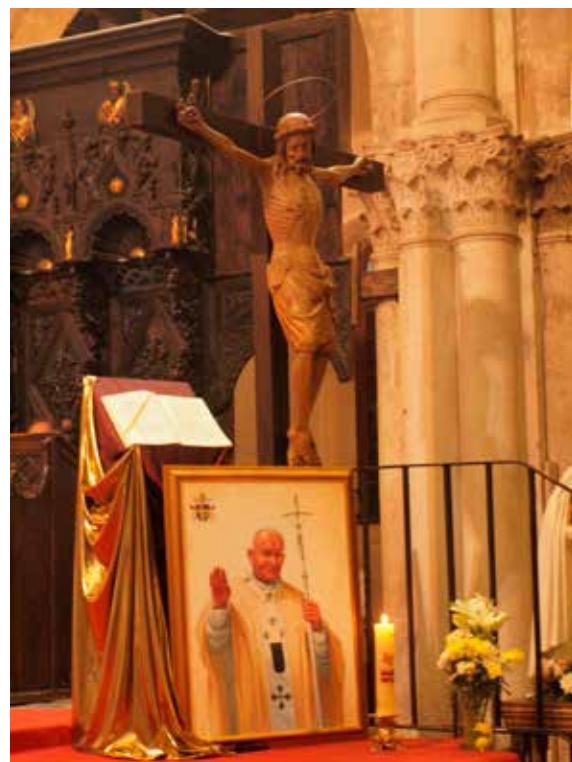
se našli na istom putu vjere s blaženikom koji je prije deset godina prošao našom Domovinom, a na odlasku sa zadarskog Foruma rekao ‘Ljubljeni puče hrvatski!’, poručio je nadbiskup.

„Potaknuti apostolskom revnošću bl. Ivana Pavla II. kojeg će za pola godine ubrojiti među svete, iskoristimo ovo blagoslovljeno vrijeme za proučavanje koncilskih dokumenata i sadržaja Katekizma Katoličke Crkve kojeg je Ivan Pavao II. prije dvadeset godina svečano proglašio kao najvažniji plod Drugog Vatikanskog Sabora. Ne uma-

rajmo se vjerom i dosljednošću pružati razloge nade u nama, osobito zbog Krista kojeg je Ivan Pavao II. u svojoj prvoj enciklici nazvao 'Redemptor hominis'. On je pravo i istinsko svjetlo naroda, jedini otkupitelj čovjeka koji nosi ključeve povijesti" zaključio je nadbiskup Puljić.

Pjevanje misnog slavlja pod ravnanjem regens chori zadarske katedrale Žana Morovića animirao je Zbor Ivan Pavao II. Čine ga članovi župnih zborova koji su pjevali na susretu s papom 2003. g., te je spomendan bl. Ivana Pavla II. ujedno i godišnji susret župnih zborova Zadarske nadbiskupije.

SVETKOVINA SVIH SVETIH U KATEDRALI SV. STOŠIJE U ZADRU

„Svetkovina Svih Svetih nas upućuje na stvarnost izvan i iznad granica prostora i vremena. Čovjekov život nije zatvoren. Njegov se smisao ne rješava na poprištima zemlje i u granicama povijesti. On cijelim svojim bićem neodoljivo teži naprijed, izvan i iznad granica prostora i vremena“ poručio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić u homiliji koncelebriranog misnog slavlja koje je na svetkovinu Svih Svetih u petak 1. studenog predvodio u katedrali sv. Stošije u Zadru. Naša budućnost započinje danas, u našoj sadašnjosti, jer Gospodin nam već sada daruje svoju ljubav i čini nas svojom djecom, rekao je nadbiskup, dodavši da smo zato okrepljeni prema svetima i posvećenima, usmjereni prema nebu i nebeskom svijetu. „Tamo je naša Domovina i mjesto koje nam nitko ne može oduzeti. Jedino ga sami možemo proigrati ili ga se odreći. Svetkovina Svih Svetih želi nas ohrabriti i podržati da ne klonemo na putu prema svojoj Domovini. Tko jednom osjeti, makar i u mislima, ljepotu nebeskih visina, taj će se truditi i zemlju učiniti predvorjem neba. Iz tih visina drugačije izgledaju svagdanje nizine. I drugačije se u njima živi“ poručio je mons. Puljić.

Svetkovina Svih Svetih je blagdan zajedništva onih koji su već stigli k svome cilju, duša u čistilištu koji su u fazi priprave za ulazak u nebo i nas koji smo na putu prema nebu. Podsjeća nas na naše urođeno dostojanstvo djece Božje po krštenju, kao i na sve koji su prihvatali i vršili Isusov zakon, rekao je nadbiskup, potaknuvši da mislimo na Isusove sljedbenike diljem svijeta koji se bore i trude usvajati njegove zakone opisane u govoru blaženstava. "To je svetkovina svih koji su došli čuti Isusov govor blaženstava na Gori. A ona su temelj nove kršćanske civilizacije, evanđeoske humanosti, ljudske, obiteljske i socijalne sreće. To nam je najpotrebni i najaktualnije. Obrisi takve civilizacije često su neprepoznatljivi u okruženju u kojem vladaju zavist, ogovaranje, mržnje i nasilje. Isus želi naše probleme rješavati dobrotom, a ne zločom, oružjem istine i snagom duha, a ne nasiljem. Logikom blaženstava želi prekinuti spiralu osvete, zlo pobjeđivati dobrotom i ljubavlju. Tom je strategijom nastupio i počeo osvajati mase. Ni na koga nije potegnuo mač ni bič. Nikoga nije kleo i zastrašivao. Narod mu je hrlio i govorio da još nitko nije tako govorio i radio" rekao je nadbiskup Puljić. Istaknuo je da je sadržaj navještenih biblijskih tekstova vezan uz organ vida, oči. „Prva rečenica

knjige Otkrivenja započinje: 'Ja Ivan vidjeh', a prva rečenica čitanja iz Prve Ivanove poslanice glasi: 'Gledajte, koliku nam je ljubav darovao Otac; djeca se Božja zovemo i jesmo'. Matejevo evanđelje pripovijeda da 'Isus uziđe na goru ugledavši mnoštvo'. Gledati i vidjeti upućuje na nešto ispred nas, na budućnost, na ono što nas usmjerava prema Bogu, nebu i budućnosti. Lakše je izdržavati patnje sadašnjosti kad imamo oči koje s povjerenjem gledaju u budućnost" poručio je mons. Puljić. Podsjetio je da su naši stari svetkovinu Svih Svetih nazivali prvi Božić. „Kao što na Božić pružamo ruke i čestitamo jedni drugima jer je Bog došao k nama, tako bismo mogli i na Sve svete, jer je to blagdan nebeske i zemaljske Crkve. Njime se sla-

vi uzlazak u nebo silnog mnoštva opečaćenih, kako ih Ivan opisuje; veliki broj ljudi odjevenih svetošću, urešenih milošću i uzdignutih u Božje i nebeske sfere. Kao što je Božić početak Božeg života na zemlji, svetkovina Svih Svetih navljuje svečani kraj brojnih osoba koje je Duh Božji pomilovao i odabrao pa se mogu zvati sinovima i kćerima Božjim. Zato nam liturgija čitanja otvara knjigu budućnosti, Ivanovo Otkrivenje, da bismo očima duše znali živjeti za budućnost. Ona je u nama započela i traje po sakramentima koje primamo" zaključio je nadbiskup Puljić, udjelivši na kraju mise papinski blagoslov s potpunim oprostom.

SLUŽBA RIJEČI NA GRADSKOM GROBLJU U ZADRU

Služba RiječiZadarski nadbiskup Želimir Puljić predvodio je u petak 1. studenoga Službu Riječi s odrješenjem za pokojne na Gradskom groblju u Zadru, kad se pomolio i kod Središnjeg križa gdje je i spomen poginulih hrvatskih branitelja. Spomen vjernih mrtvih podsjeća da putujući ovom zemljom hodamo smrtnom stazom, no ona je obilježena znakom vječnosti. Čovjek čezne za vječnošću, istaknuo je mons. Puljić. Pohodom grobljima želimo izraziti bližinu, sjetiti se članka Vjerovanja o općinstvu svetih i uskoj vezi između nas koji kročimo zemljom i brojne braće i sestara koji su prisjeli u nebo, rekao je nadbiskup, upozorivši da će život izgubiti svoj duboki smisao ako se čovjeka ograniči isključivo na ovozemnu horizontalnu dimenziju. „Čovjeka se može shvatiti i objasniti samo ako postoji Stvoritelj koji nadilazi smrt, prostor i vrijeme. Bog, koji je stvorio svijet i približio se čovjeku, objavio je da je

on uskrsnuće i život, i tko god živi i vjeruje u njega neće umrijeti nikada. Bog je dostupan i blizak. Toliko je ljubio čovjeka i svijet, da je dao svoga Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni (Iv 3, 16)" rekao je mons. Puljić. Upozorio je da je smrt postala tabu tema koju se otklanja iako se tiče svakog od nas, u svakom vremenu. Pred misterijem umiranja tražimo nešto što će nam probuditi nadu. Čovjek se boji smrti jer ga muči putovanje prema nečem što je neizvjesno, prema ciljevima koje ne poznajemo. Čovjek teško prihvata da sve lijepo i veliko što je učinio tijekom života nestaje u ništavilu. Postoji sud o našim djelima, Netko tko će procijeniti kako smo proveli svoj život, rekao je nadbiskup Puljić, istaknuvši da nam je Krist svojom smrću i uskrsnućem otvorio vrata vječnosti. „Njemu, Dobrom Pastiru naših duša, možemo se povjeriti bez straha. Pohod grobljima, gdje očituјemo ljubav pokojnicima, prigoda je obnoviti vjeru u vječni život. Uzdignuti križevi na grobovima govore da su i oni živjeli za takvu vječnost, te su svoj ovozemni hod istrošili u nadi, vjeri i ljubavi. Učvršćujmo jedni druge u spoznaji da smo ovdje prolaznici i putnici" zaključio je mons. Puljić, citirajući sv. Augustina: Za sebe si nas stvorio, o Bože, i nemirno je srce naše dok u Tebi ne otpočine.

DUŠNI DAN U ZADRU

Na Dušni dan u subotu 2. studenoga zadarski nadbiskup Želimir Puljić u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodio je misu za sve vjerne mrtve te za pokojne zadarske nadbiskupe i svećenike. U zahvalnosti za njihovo služenje puku u dijeljenju svetih otajstava tijekom stoljeća i vjernost Uskrsloime čiji su život spasenja navještali, na kraju mise u pratinji svećenika koncelebrana nadbiskup je pohodio kapelu sv. Stošije u pokrajnoj lađi katedrale gdje se pomolio nad grobnicom zadarskih nadbiskupa u kojoj su ti-jela Mate Garkovića, Marijana Oblaka i Ivana Prende, izmolivši molitvu odrješenja. „Čovjek se oduvijek brinuo za svoje pokojnike i nastojao im pažnjom, brigom i ljubavlju pružiti neku vrstu drugog života. Na taj način želi se sačuvati njihovo životno iskustvo, a na njihovim grobovima naviru draga i nezaboravna sjećanja. Pred misterijem umiranja nesvesno tražimo nešto što će nam probuditi nadu. Svi očekuju znak koji će donijeti utjehu i otvoriti obzorja prihvatljive budućnosti. Dok obilazimo grobove pokojnika i čitamo njihove natpise, zapravo hodimo stazom smrti koja je put nade obilježen znakom vječnosti“ rekao je mons. Puljić, dodavši da, i zbog sjena koje za života vješto znamo prekriti ili ih ukloniti iz svijesti, geste pažnje i ljubavi kojima obasipamo drage pokojnike u stanovitom smislu predstavljaju i naš neartikulirani način njihove zaštite, s uvjere-

njem da to neće ostati bez učinka na njihovom суду. „Onaj tko prihvaca i priznaje veliku nadu i u smrti, taj može živjeti životom usidrenim u nadi. Ako se ograniči čovjeka samo na ono što se može empirijski zapaziti, život će izgubiti svoj duboki smisao. Ljudima je potrebna vječnost. Svaka druga nada kratkog je vijeka i previše je ograničena. Čovjeka se može shvatiti i objasniti samo ako postoji Tvorac koji nadilazi izoliranost i smrt, prostor i vrijeme. Njega se može shvatiti i objasniti samo ako Bog postoji. Jer Bog je činom stvaranja istupio ‘iz dalekih prostranstava’, stvorio svijet i približio se čovjeku. Ušao je u život i povijest ljudi te objavio da je on uskrsnuće i život, pa ako tko i umre, živjet će, tko vjeruje u njega neće umrijeti nikada“ rekao je nadbiskup Puljić, istaknuvši da nam te konkretne i utješne riječi bude nadu u onostrani život. I po Isusovim riječima s križa desnom razbojniku, “Zaista ti kažem, danas ćeš biti sa mnom u raju”, osjećamo kako je Gospodin blizu te da je zagrobni život stvarnost koja obećava. Znam dobro, moj Izbačitelj živi – to su iskusila i dvojica učenika na putu za Emaus, kad su prepoznali Isusa te se vratili u Jeruzalem da navijeste njegovo uskrsnuće. U tom smislu aktualne su Isusove riječi učenicima da se ne uzinemiruje njihovo srce, jer u domu Oca njegova ima puno stanova, kamo je on najavio poći i pripraviti im mjesto. Podsetivši na apostola Pavla, kako usnuli neće da živimo u neznanju glede njih ili da tugujuemo kao drugi koji nemaju nade; ako vjerujemo da je Isus umro i uskrsnuo, onda će Bog i one koji usnuše u Isusu privesti zajedno s njima, mons. Puljić je zaključio: „Krist je prošao ponos smrti, uskrsnuo je i otvorio i nama vrata vječnosti. Njegovom vodstvu možemo se povjeriti bez straha jer dobro poznaje taj put. Svake nedjelje kad molimo Vjeronanje, iznova potvrđujemo tu istinu“.

HODOČAŠĆE SREDNJOŠKOLACA I STUDENATA U NIN

Hodočašće srednjoškolaca i studenata iz Zadarske nadbiskupije održano je u subotu 19. listopada od Zadra do Nina. Susret su organizirali Nadbiskupsko sjemenište 'Zmajević' i Povjerenstvo za duhovna zvanja i ministrante, želeći u Godini vjere žrtvom hodočašćenja moliti za duhovna zvanja. Nakon okupljanja u župi Uznesenja BDM na Belafuži u Zadru, četverosatnim hodom putem od 17 km mladi su molili Časoslov i ususret spomendanu Ivana Pavla II. razmatrali put prema Bogu i svećeništvu bl. pape Ivane Pavla II., njegove molitve i razmišljanja. „Svaki pojedinac ima zanimljiv put prema svećeništvu. Čovjek u sebi treba radosno živjeti u Božjoj snazi, tu snagu dati drugima i onda se opredijeliti. Treba moliti za duhovna zvanja, shvatiti potrebu za tim, osjetiti snagu Božjeg načina, ljubav i djelovati“ rekao je don Stanislav Wielinski, duhovnik zadarskog sjemeništa i nadbiskupijski povjerenik za zvanja. U hodočašću su sudjelovali i učenici Klasične gimnazije Ivan Pavao II. Zadar, mladi iz grada, okolnih župa i Benkovačkog dekanata, predvođeni desetoricom svećenika.

Misno slavlje u župnoj crkvi sv. Anselma u Ninu predvodio je don Dario Tičić. Poželio je da hodočašće bude poticaj u želji da mladi svoj životni put i hod upute Božjim stazama. „Naši su preci pred 14 stoljeća u Ninu prihvatali Gospodina Isusa Krista. Svjesni Božjeg dara i milosti u Ninu gdje je Višeslavova krstionica

prihvatili smo Isusa za gospodara života. U Ninu se začela hrvatska državnost i kršćanska, katolička pripadnost zapadu i Europi. Papa Ivan VII. 879. g. je poslao pismo potpore knezu Braninimiru koji je tu stolovao, ninskom biskupu Teodoziju priznajući im suverenitet i jurisdikciju, te je blagolsovio hrvatski narod kao narod sv. Petra. U Ninu je u primanju kršćanstva za hrvatski narod sve započelo“ rekao je don Dario u tom središnjem marijanskom svetištu Zadarske nadbiskupije. Na kraju mise sjemeništarci su izveli scenski prikaz kojim je uprizoren odlazak jednog svećenika iz Europe u Afriku, te njegovo tamošnje djelovanje koje je urođilo i zvanjima u Africi. Igrokaz pokazuje kako je vjera u Europi posustala te nju sad u djelovanju pohode afrički svećenici. Sa željom jačanja svijesti kako je Crkva misijska, sjemeništarci su u tri skupine na Misijsku nedjelju 20. listopada taj prikaz izveli u župama Kožino i Diklo, Arbanasi i Smiljevac, predvođeni duhovnikom Wielinskim, rektorm sjemeništa don Čedomilom Šuprahom i prefektom Rolandom Jelićem. U zadarskom sjemeništu je 19 sjemeništaraca iz Zadarske, Gospicko-senjske i Mostarsko-duvanjske biskupije. U animiranju za zvanja tijekom godine sjemeništarci nedjeljom pohode župe nadbiskupije svjedočeći o svom životu i razvoju poziva, a u sjemeništu ih pohode ministranti sedmog i osmog razreda te srednjoškolci kada u vikend susretima upoznaju život mladića u sjemeništu.

IZ ŽIVOTA SJEMENIŠTA

DUHOVNA OBNOVA U LISTOPADU

U subotu 5. listopada u našem Zavodu održana je mjeseca duhovna obnova, koja je započela šutnjom u 17 sati. Predvoditelj duhovne obnove je bio don Joso Kero, župnik Sestrinja. Don Joso nam je pričao o svome životu u sjemeništu i na bogosloviji, a kasnije o svome svećeničkom životu dugom 50 godina. Istaknuo nam je važnost duhovnosti i poslušnosti prema odgojiteljima. Nakon toga u sjemenišnoj kapelici imali smo pokorničko bogoslužje. Za vrijeme molitve svete krunice imali smo priliku za sakrament pomirenja. Redovito su ispovijedali naš duhovnik don Stanislav Wielinski i don Šime Kevrić, a pomogao im je i don Joso. Nakon krunice i svete ispovijedi spustili smo se u našu blagovaonicu na večeru. Poslije večere uslijedio je film o papi Ivanu Pavlu II. kojeg smo gledali u našoj novoj TV dvorani. Nakon filma imali smo Euharistijsko klanjanje koje je predvodio o. Duhovnik.

29. NEDJELJA KROZ GODINU – MISIJSKA NEDJELJA

Kožino – Diklo. Nedjelja je počela vrlo rano kao i obično, ali svi su bili užurbani. Na brzinu smo pojeli doručak i svatko je sa svojom grupom krenuo u župe. O. Rektor je s grupom sjemenista raca krenuo prema Kožinu. U 9 h u maloj crkvici punoj ljudi sudjelovali smo na Misi, te smo na kraju izveli misijski igrokaz koji smo već duže vrijeme pripremali i vježbali s našim duhovnikom.

Nakon mise u Kožinu krenuli smo žurno prema Diklu jer smo kasnili. Točno na vrijeme dolazimo u Diklo i tamo smo opet bili na Misi u lijepoj, ali malo većoj crkvi nego u Kožinu, također punoj ljudi. I tu smo na kraju Mise izveli igrokaz i dobili veliki pljesak. Na kraju smo sve to skončali ručkom u župi sv. Ante na Smiljevcu u župnoj kući gdje smo izmjenili dojmove i dogodovštine, a nakon toga se vratili nazad u sjemenište, i proveli ostatak dana uz naše uobičajene

IZ ŽIVOTA SJEMENIŠTA

dužnosti.

Arbanasi – U nedjelju 20. listopada na Misijsku nedjelju o. Prefekt je zajedno s desetoricom sjemeništaraca posjetio župu Gospe Loretske u Arbanasima. Tamo su nas lijepo dočekali salezijanci na čelu sa župnikom don Tunjom i, uvijek vedrim, nasmijanim i spremnim za šalu, don Matom. Tamo smo izveli svoju predstavu koja je oduševila publiku. Posebno ih se dojmio crni misionar Makunko kojeg je vjerno odglumio naš Luka Vedrić. Od ostalih uloga bili su tu još i misionar (Franjo Marić), pripovjedač (Josip Strika) te narokaman (Kristijan Miletić). Ostali sjemeništarci koji su išli pomagali su na sv. Misi: čitanjem (Marko Nakić i Martin Bulić), pjevanjem (Mate Žilić i Antonio Oltran) te fotografiranjem i snimanjem (Matej Lučić, Mario Karadakić). O. Prefekt je predslavio obadva misna slavlja na kojima su sudjelovali još i don Tunjo i don Mate. U svojim propovijedima o. Prefekt je govorio o snazi sklopljenih ruku: "... i kad ste slabici i pobijedeni sklopite ruke, Bog ne treba vaše molitve, ali ih trebate vi. Sklopljene ruke i molitva najjače su oružje u borbi, ali i

kada se obraćamo Bogu. Naš Bog je Bog milosrdan i blag, spor na srdžbu, sama ljubav i vjernost." Nakon sv. Mise ostali smo na ručku kao njihovi gosti. Prije ručka okušali smo se u stolnim sportovima (stolni nogomet, stolni tenis, bilijar) s o. Prefektom, gdje su neki bili uspješniji, neki malo manje. Tijekom ručka zabavljao nas je don Mate svojim pričama i vicevima, a poslije ručka smo se zajedno slikali kod kipa sv. Ivana don Bosca gdje su nam poručili da će moliti za nas, ali i da ustrajemo na svojem putu baš kao crni misionar Makunko kojeg smo prikazali u predstavi. Smiljevac – Na Misijsku nedjelju predvođeni našim duhovnikom nekoliko sjemeništaraca je posjetilo župu sv. Ante na Smiljevcu, gdje smo nakon sv. Mise koju je predvodio naš o. Duhovnik izveli prigodnu predstavu pod naslovom „Tajna Božjeg načina“. Nakon sv. Mise uslijedio je zajednički objed u župnoj kući na kojem su nam se pridružili i nekolicina sjemeništaraca s o. Rektorm.

DUHOVNE VJEŽBE – BAŠKE OŠTARIJE (25. – 27. listopada)

Kao i svake godine, tako smo i ove u periodu od 25. – 27. listopada sudjelovali na godišnjim duhovnim vježbama. Odgojitelji su ove godine izabrali malo mjesto nedaleko od Karlobaga- Baške Oštarije. Baške Oštarije su mala župa s oko 50 župljana i župnikom don Marinkom Miličevićem, koji je ove godine vodio duhovne vježbe. Na duhovnim vježbama nam se pridružio i don Dario Tičić, tajnik nadbiskupa. Vlč.

Miličević nam je kroz tri dana duhovnih vježbi predstavio Isusa kao prijatelja i brata u kojeg trebamo imati povjerenja u svim trenucima našega života. Ove duhovne vježbe su bile zaista vrijeme u kojima smo duhovno napunili svoje baterije kako bismo nastavili svoj životni put radosno s našim prijateljem i bratom, Isusom Kristom. Pošto se Baške Oštarije nalaze na području Gospićko-senjske biskupije, u subotu 26. listopada posjetili smo i mjesnog biskupa mons. dr. Milu Bogovića koji nas je srdačno primio u svom domu u Gospiću. U susretu s nama predstavio nam je projekt crkve Hrvatskih mučenika na Udbini.

Na povratku s duhovnih vježbi svratili smo u posjet braći kapucinima u kapucinski samostan u Karlobagu gdje nas je srdačno dočekao o. Gvardijan provevši nas kroz ljepote i bogatstva samostana.

Čovjek je moje nadahnuće
i trajno životno zanimanje.
Čovjek je moj doživljaj.

(Juraj Jurjević)

Čovjek – nesavršeno biće! Čovjek – nedovršeno biće!

Na svim područjima svoje ljudske djelatnosti i svoga bića, čovjek neprestano teži i treba težiti prema većem, uzvišenijem, savršenijem, plemenitijem.... U vidu postupnog dozrijevanja i ostvarenja te potrebe i stremljenja – za učenike svih razreda Klasične gimnazije Ivana Pavla II. i na početku ove školske godine predviđen je i ostvaren ciklus duhovnih obnova.

Na kratko vrijeme, u jednom do dva dana, tijekom rujna i listopada, 53-troje prvaša, 45-ero drugaša, 20-tak trećaša i 30-tak četvrtaša 'zaveslali' su što u Nin, što u Benkovac, što na Velebit da bi promislili o sebi, svom životnom pozivu i Božjoj prisutnosti u svakodnevnom životu; da bi zavirili u svoje srce i savjest i tamo pronašli – duduše – zatomljene, ali prisutne, temeljne duhovne i moralne vrijednosti prijeko potrebne za svaki iole odgovoran i čovjeka dostojan život. Kroz predavanja, rad u grupama i kroz osobnu i zajedničku molitvu imali su prilike međusobno podijeliti osobno iskušto vjere.

Kolika je važnost i značenje duhovnih obnova za mlade možemo vidjeti iz pera ovogodišnje maturantice IV. a razreda Klasične gimnazije Ivana Pavla II., Klare Kalcina, pod naslovom:

ZAGRLJENI VELEBITSKIM STIJENAMA

Kraj je rujna, 27., kasno popodne. Terencima se penjemo po Velebitu, idemo na duhovnu obnovu. Na svakom zavodu ostajemo zatečeni; more se spaja s nebom i s kopnom, te u jednom trenutku po sebi prospe zlatni odsjaj zalazećeg sunca.

U Veliko Rujno stigli smo oko šest sati poslijepodne. Oko nas – netaknuta priroda. Čak su i kuće u kojima smo smješteni od kamena. Zrak je čist..., prozračan. Najednom mi se učini da su mi se pluća rastvorila i da je sve lako.

Nakon što smo se smjestili u naše male, ali tople sobice, uputili smo se ispred crkvice Velike Gospe gdje je naš ravnatelj, mons. Joso Kokić, voditelj ove duhovne obnove, održao uvodnu riječ.

Ravnatelj nam je kroz dva dana pričao slikovite priče, nalik onim biblijskim, samo što ih je smještao u naše vrijeme i u naš prostor kako bi nam bilo što jasnije i pristupačnije. Počeo je s istinitom pričom o Miljenku Grgiću, Hrvatu koji je promijenio povijest vina u SAD-u koji je u prvoj polovici XX. stoljeća obranio svoj vinograd, od za vinograd neizlječive bolesti filoksere, koja se skuplja

na površinskom sloju zemlje, tako da ga je prestao zalijevati. Naime, tako je primorao korijen da se probija sve dublje i dublje, u dublje slojeve zemlje. Poanta je bila jasna. Iako nam se katkad čini da naši roditelji, učitelji, prijatelji..., čine nešto što nije za naše dobro, zapravo nismo svjesni da žele, poput vinogradara, da prodremo što dublje, u srž; da žele, drugim riječima, odstraniti bolest s naše površine. To je bio prvi komadić „puzzle“ koju nam je Ravnatelj u svakom ponovnom okupljanju darivao, te nas tako, do

a ipak – baš tog Petra kojemu je Isus povjerio svoju Crkvu. Mi smo se trebali pronaći u njegovim greškama (kao i u njegovim vrlinama), te zajedno uočiti pravi put – Put istine, oslobođenja i boljeg života.

U deset sati serviran nam je doručak, domaći čaj od šipka, omlet i domaća marmelada od šljiva. Za to vrijeme – Velebit se ponosno prostirao oko nas, poigravao sa suncem, s oblacima i s nama samima. Silan i čist, Velebit.

Kad smo završili s ukusnim i zdravim doručkom, nastavili smo s drugim dijelom naše radionice o Petru. Poruka koju nam je Ravnatelj želio „usaditi“ bila je da je Bog – sve, da se Boga ne voli kao oca, ni kao majku, ni kao muža, ni kao ženu, ni kao prijatelja, već kao –SVE, a opet ništa se ne voli kao Boga. Samo s njim je moguće doživjeti puninu života, zemaljskog i onozemaljskog. Iako nam katkad, kao i Šimunu Petru nije jasno zašto je nešto kako jest i zašto nije onako kako mi želimo i mislimo da je najbolje, trebamo pustiti da nas Njegova ruka vodi. Zar svaki dan ne govorimo: «Budi volja Tvoja»? Često ni sami nismo svjesni što je najbolje za nas, no vjerujući Mu i slušajući Ga, iskreno i pravilno, nećemo zalutati.

Poslije ručka neki su šetali prirodom, neki sjedili za stolom ispred kamene kuće, neki su se šalili u sobama. To popodne bila sam sretna, jednostavno – samo sretna, zagrljena velebitskim stijenama. I «šećer na kraju», kako bi rekao naš Ravnatelj, bila je sv. Misa. Trideset ljudi smjestilo se u malu crkvicu Velike Gospe koja je orila od naše pjesme.

U šest sati smo večerali. Došlo je vrijeme za povratak. Čekao nas je grad i gradska vreva.

No, u nama ostaje jedno prelijepo iskustvo, spoznaja da ne postoji zgrada, dvorac, palača koja je ljepša, veća i postojanja od one koju je sam Bog napravio, od prirode. Uisto vrijeme da ne postoji grandioznije Božje djelo od čovjeka, od nas samih. Nadahnuti, nahranjeni, Velebitom zagrljeni i zadovoljni vratili smo se svojim svakodnevnim obvezama. Već sljedeće godine zamijenit će nas neki drugi „klinci“. A mi, maturanti otisnut ćemo se na nove životne stranice. Jedno je sigurno – ono što će nas, među ostalim posebnostima, trajno vezivati s ovom Školom bit će i sjećanje na duhovne obnove poput ove.

kraja ove duhovne obnove, držao u neizvjesnosti. Naime, potpunu sliku dobili smo na samom kraju.

Tada smo se uputili na večeru, nakon koje smo se još malo družili u sobama te umorni ali ispunjeni, pošli na spavanje.

Drugi dan sam se probudila s mišlju kako nema ljepšeg mjesta na svijetu za odmor, kako duše, tako i tijela. Već u 8.30 okupili smo se ispred crkvice i započeli radionicu čija je središnja tema bila vjera Isusovog učenika Šimuna Petra. Ravnatelj je objasnio kako je odabrao baš tog Petra, koji i nije bio tako savršen, koji ponekad nije ni shvaćao Isusa; baš tog Petra koji ga je tri puta zatajio,

Udruženje bratske pripomoći Zadar

Svećenici Andrija Kolanović, Ante Triali i Petar Draganić pokrenuli su 1800. inicijativu za osnivanje Udruženja bratske pripomoći u Zadru i izradili su pravilnik koji je odobrila tadašnja dalmatinska Vlada dopisom od 14. lipnja 1800.g. Osnivače je nagnala čista potreba i stanje onodobnih svećenika zadarske nadbiskupije. Iz uvodnih crtica prvog nacrta pravilnika vidi se kako su svećenici živjeli, evo ukratko: u crkvi ovog grada Zadra uvek je manjkalo i svedjerno manjka jedan providnosni izvor, odakle bi mogao crpiti sigurnu pripomoć u svojoj nevolji bolesti i nesposobnosti oskudni svećenik koji živi samo od svoje svagdanje privrede iz kukavnih crkovnih prihoda. Više puta se je vidjelo da zaslužni starac, pritisnut silnim bremenom visoke njegove starosti, stradajući u svojoj boli i nevolji čezne za malom i riedkom podporom tudjih ruku, dočim su ga njegova braća, kraj svojih kukavnih sredstava, morala sažaljivati, nemogav mu pomoći. Prijor takve oskudice, što ima da uprav sada zadesi jednog siromašnog svećenika, dodieljena službi metropolitanske crkve, ganuo je na osobiti način sve sinove ove crkve, te duboko potreseni u svom vjerskom čuvstvu, skloniše se da osnuju djelo bratske ljubavi, dostoјno najveće pohvale, sastavivši sliedeću zadružnu osnovu. Prvi pravilnik je imao 18 poglavljia na početku su se nalažila imena 33 članova utemeljitelja društva, a prema tadašnjim zakonima bio je ovjerovljen kod javnog bilježnika. Prva sjednica udruženja bila je u učionici stolne crkve Sv. Stošije (danasa župna kuća) 15. ožujka 1801. pod predsjedništvom don. Petra Draganića. Za prve ravnatelje zvane „Conservatori“ bijahu izabrani don. Vinko Battara, don. Ante Ercegović, i don. Jerko Alesani, a za blagajnike don Petar Marellich i don. Angjeo Torato, doživotnim tajnikom bio je izabran don. Ivan Mischiato koji bijaše duša ove udruge 38 godina.

Kako sam statut udruge govori, to je privatno dobrotvorno katoličko udruženje pod pokroviteljstvom zadarskoga nadbiskupa, a funkcija mu je bila pomoć bolesnim i iznemoglim svećenicima najprije u gradu Zadru, a kasnije i u cijeloj Zadarskoj nadbiskupiji. Udruga se izdržavala iz prihoda nekretnina, iz glavnica udruženja, članarina te iz eventualnih darova dobrotvora. Svaki član je dužan pridržavati se pravila udruge, plaćati godišnju članarinu te reći jednu misu za pokojne članove. Svaki član ima pravo prisustvovati skupštinama udruge, da bude obaviješten o odlukama skupštine ako je odsutan, da primi pripomoć od udruge ako je bolestan te da bude pokopan u grobove udruge. Udrugom upravlja upraviteljstvo koje čini upravitelj i dva zamjenika, tajnik i blagajnik. U pravilu udruga je trebala održavati svake godine redovite skupštine, a po potrebi su se mogle održavati i izvanredne skupštine.

Kroz cijelo vrijeme postojanja udruga je prolazila kroz uspone i padove. U prvom periodu postojanja od 1802. do 1828. udruženje je prolazilo kroz težak period možemo reći porođajne muke. Već za prve redovite sjednice uvidjelo se da svećenici članovi ne mogu poradi neimaštine, a neki i nebrige uplačivati članarinu koja je tada bila 4 dalmatinske lire na mjesec. Brzom akcijom utemeljitelja i donošenjem novih članaka o utjerivanju članarine i člankom o neplatišama kojima će biti uskraćena pomoć ipak se spasila udruga od brze propasti ali se i broj članova smanjio na 17. Udruženje je prebrodilo ovu početnu krizu uz mudro i energično upravljanje pomagala je bolesnim članovima, a od 1815. dajući novac u zajam uz osiguranje na nekretnine ili hipotekom povećala je svoja primanja. Kad se je promijenio novčani sustav 1817. bila je određena godišnja članarina za članove od 4 forinte, a redovita pripomoć 1826. za potrebite svećenike na 20 karantana na dan, a 1838 na 23 karantana. Broj članova je varirao godine 1820. ona je imala 27 članova. Financijske prilike su bile dobre što se vidi iz davanja 1000 forinti u zajam 1828.g. Iste godine bio je prihvaćen prijedlog don. Mikalevića da udruga daje izreći po 12 misa za duše svih pokojnih članova. U periodu od 1828. pa do 1846. udruženje je životarilo što radi neplaćanja članarina što zbog smanjena drugih prihoda. Sjednice su se u ovom periodu održavale svake druge svake

treće godine. Poneki članovi nisu plaćali članarine i po nekoliko godina pa se na sjednici 1838., sav dug članarina poništio, a članarina je smanjena na 3 forinte. Zbog nedostatka novca u blagajni udruga je samo u krajnjim slučajevima bolesti davala potporu članovima. Novo razdoblje u životu udruge počinje 1846. izborom na mjesto tajnika don. Petra Dujma Maupas kasnijeg šibenskog biskupa i zadarskog nadbiskupa. Isti je 1848 izabran za doživotnog tajnika. Bio je na toj dužnosti 10 godina. Od tada se održavaju redovne godišnje sjednice, a po potrebi se održavaju i izvanredne sjednice. Od godine 1856. broj članova je stalno rastao jer je bilo dopušteno primati članove izvan grada i svećenike iz drugih biskupija koji su boravili u gradu. Tada je veći dio dijecezanskih svećenika i svećenika drugih biskupija nastanjenih u Zadru bio član udruženja. Dobar dio članova se odričao pripadajućih potpora tako da je imovina udruge rasla. Ekonomski prilike su bile sve povoljnije, udruga je stekla i nekoliko nekretnina. Na izvanrednoj sjednici 1865. bilo je usuglašeno da se nabave dva zajednička groba za pokojne članove, što je ostvareno tek 1874. godine. Usljed dobrih ekonomskih prilika profesor Tacconi je 1872. predložio promjenu pravilnika udruženja. Tada su u promijenjenom pravilniku iz 1878. članovi primali redovne potpore u slučaju bolesti bez obzira na njihove ekonomski prilike, a udruga je mogla i dati izvanredne potpore u posebnim slučajevima. Na kraju 19. stoljeća i početkom 20. stoljeća udruženje se nalazilo u svom zlatnom dobu i po pitanju članstva i po pitanju financija. Udruženje je svečano proslavilo svoju stogodišnjicu osnutka 1901. i tom prilikom izdalo knjižicu o povijesti udruženja.

Okupacijom Zadra 1918. od strane vojske Kraljevine Italije počinje nova faza slabljenja udruženja. Veći dio svećenstva hrvatski orijentiranog koji je bio nepoželjan u Zadru istupa iz udruženja te oni 1922. podjelom zadarske nadbiskupije na dio pod Kraljevinom Italijom i Kraljevinom Jugoslavijom osnivaju svoje vlastito udruženje. Od tada članstvo opada, a udruga finansijski osiromašuje. Članovi su uglavnom samo gradski svećenici. Konačno udruženje prestaje djelovati uslijed ratnih prilika negdje tijekom 1943. godine.

SADRŽAJ

SADRŽAJ

SVETA STOLICA	4
HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA	
Predsjednik HBK na zasjedanju CCEE-a	20
Govor nadbiskupa Puljića na početku 47. plenarnog zasjedanja HBK	22
Priopćenje s 47. plenarnog zasjedanja HBK	24
Poziv HBK vjernicima u RH podrijetlom iz BiH na popis stanovništva	27
Dijalog Crkve i države potreban je i nužan	28
ZADARSKA NADBISKUPIJA	
Sveti Jeronim, svećenik i crkveni naučitelj	31
Blagdan sv. Šimuna	32
Blagdan sv. Šimuna - mons. Alessandra d'errica, apostolski nuncija u RH	35
Spomendan BL. IVANA PAVLA II.	37
Svetkovina Svih Svetih u katedrali sv. Stošije	39
Služba Riječi na gradskom groblju u Zadru	40
Dušni dan u katedrali sv. Stošije	41
ODREDBE	43
IMENOVANJA I RAZRJEŠENJA	48
KRONIKA	49
NAŠI POKOJNI	51
IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE	53
IZ ŽIVOTA SJEMENIŠTA	85
IZ ŽIVOTA GIMNAZIJE	88
POVIJESNI PRILOG	
Udruženje bratske pripomoći Zadar	90